

Ocena programowa
kierunku *pedagogika specjalna*
jednolite studia magisterskie
profil praktyczny

Raport Samooceny

Dolnośląska Szkoła Wyższa
ul. Strzegomska 55
53-611 Wrocław

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów	3
Prezentacja uczelni	6
Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	17
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	32
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	36
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	50
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	57
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	65
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	68
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	83
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	86
Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów	92
Część III. Załączniki	94
Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów	94
Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających	97

Nazwa ocenianego kierunku studiów: pedagogika specjalna

1. Poziom studiów: jednolite studia magisterskie
2. Forma studiów: stacjonarne i niestacjonarne
3. Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek:
  - a) Nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

Nazwa dyscypliny wiodącej	Punkty ECTS	
	liczba	%
pedagogika	241	80

- b) Nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku.

L.p.	Nazwa dyscypliny	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	psychologia	34	11
2.	nauki socjologiczne	17	6
3.	filozofia	8	3

Efekty uczenia się zakładane dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Program studiów został opracowany na podstawie przepisów określonych w:

- a) Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2021. poz. 478 t.j.),
- b) Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. 2021 poz. 661 ze zm.),
- c) Ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. 2020 poz. 226),
- d) Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. 2018 poz. 2218),
- e) Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2021 poz. 890).

Symbol efektu uczenia się dla kierunku	OPIS KIERUNKOWYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ Po zakończeniu studiów na kierunku <i>pedagogika specjalna</i> , jednolite studia magisterskie, profil praktyczny , absolwent osiąga następujące efekty uczenia się:
	WIEDZA absolwent zna i rozumie:
PedSpP_W01	miejsce pedagogiki specjalnej w systemie nauk w ujęciu historycznym, kulturowym oraz jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami; współczesne kierunki rozwoju pedagogiki specjalnej i jej osiągnięcia, nurty i systemy; subdyscypliny pedagogiki specjalnej; terminologię, koncepcje i teorie
PedSP_W02	założenia metodologii badań w pedagogice specjalnej, główne orientacje badawcze (m.in. filozoficzne źródła koncepcji świata społecznego i koncepcji wiedzy), strategie i metody badań stosowanych w naukach społecznych; rozumie postulat wieloparadygmatyczności uprawiania badań w pedagogice specjalnej i ich etycznego wymiaru

PedSpP_W03	koncepcje człowieka: filozoficzne, psychologiczne i społeczne - stanowiące teoretyczne podstawy działalności w pedagogice specjalnej i prowadzonych w tym obszarze badań, w tym diagnostycznych
PedSpP_W04	strukturę i funkcje systemu edukacji specjalnej, integracyjnej i inkluzyjnej; cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie oraz metody pracy instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych, pomocowych i terapeutycznych, ich specyfikę i uwarunkowania społeczne
PedSpP_W05	wybrane socjologiczne, antropologiczne i pedagogiczne koncepcje relacji społecznych, oddziaływań grupowych i środowiskowych; znaczenie kontekstu interakcyjnego i kulturowego dla współczesnej praktyki pedagogicznej, rehabilitacyjnej i resocjalizacyjnej
PedSpP_W06	normy etyczne i dylematy współczesnej cywilizacji, np.: procesy globalizacji, zjawiska nierówności społecznej, ekonomicznej, wykluczania, dyskryminacji oraz obecności ideologii w życiu społecznym; uwarunkowania tych procesów i zjawisk, ich wpływ na życie jednostki oraz edukację, rehabilitację i resocjalizację
PedSpP_W07	bezpieczeństwo i higienę pracy w wybranych instytucjach: edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych, pomocowych i terapeutycznych; rozumie konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej oraz zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości
UMIEJĘTNOŚCI absolwent potrafi:	
PedSpP_U01	samodzielnie posługiwać się odpowiednimi ujęciami teoretycznymi w zakresie analizowania motywów i wzorów zachowań uczestników złożonych sytuacji pedagogicznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych oraz identyfikowania rodzajów więzi społecznych i rządzących nimi prawidłowości
PedSpP_U02	wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów pedagogicznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych a także diagnozowania, projektowania i przewidywania skutków konkretnych działań pedagogicznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych na prezentowanych przykładach lub własnej działalności
PedSpP_U03	samodzielnie zdobywać i przetwarzać wiedzę, dobierać środki i metody pracy w celu rozwiązania konkretnych problemów edukacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym); samodzielnie formułować wnioski i zaprezentować wyniki badań z wykorzystaniem ICT
PedSpP_U04	korzystać z różnych kanałów i technik komunikacyjnych, sprawnie posługiwać się językiem specjalistycznym – w mowie i w piśmie oraz efektywnie porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i prowadzić debatę
PedSpP_U05	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w wyższym stopniu w zakresie specjalistycznej terminologii
PedSpP_U06	samodzielnie zaplanować i zorganizować zadania badawcze i praktyczne związane z działalnością pedagogiczną, rehabilitacyjną, resocjalizacyjną oraz efektywnie współpracować w zespole i kierować pracą zespołu
PedSpP_U07	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie
KOMPETENCJE SPOŁECZNE absolwent jest gotów do:	
PedSpP_K01	dostrzegania, obserwacji i interpretacji oraz krytycznego oglądu różnorodnych zjawisk społecznych, edukacyjnych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych z wykorzystaniem zróżnicowanych źródeł
PedSpP_K02	krytycznego uznawania wiedzy w rozwiązywaniu problemów pedagogicznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych – zarówno badawczych, jak i praktycznych
PedSpP_K03	działań w różnych rodzajach struktur społecznych i instytucjach edukacyjnych, opiekuńczych, wychowawczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych, w sektorze rządowym, samorządowym i pozarządowym, rozumie ich uwarunkowania społeczne
PedSpP_K04	inicjowania działań edukacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych na rzecz interesu publicznego, budowania sieci wsparcia dla jednostek i grup społecznych oraz animowania prac nad rozwojem uczestników procesów edukacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych oraz wspierania ich

	samodzielności w zdobywaniu wiedzy i umiejętności, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, a także inspirowania ich do działań na rzecz całościowego uczenia się
PedSpP_K05	ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonywania samooceny swych kompetencji i doskonalenia umiejętności zawodowych, do rozwiązywania dylematów etycznych związanych z własną i cudzą pracą w zawodzie, stosowania optymalnych rozwiązań zgodnie z zasadami etyki; krytycznej refleksji nad własną praktyką zawodową

Skład zespołu przygotowującego raport samooceny

Imię i nazwisko	Tytuł lub stopień naukowy/stanowisko/funkcja pełniona w uczelni
Małgorzata OLENIACZ	Doktor, profesor DSW, Menedżer Kierunku, Przewodnicząca Rady Programowej Kierunku
Joanna MINTA	Doktor, profesor DSW, Dziekan Wydziału Studiów Stosowanych
Marek HEINE	Doktor habilitowany, profesor DSW, Nauczyciel akademicki, Członek Rady Programowej Kierunku
Anna KARŁYK-ĆWIK	Doktor habilitowany, profesor DSW Nauczyciel akademicki, Członek Rady Programowej Kierunku
Magdalena CZUBAK-KOCH	Doktor, profesor DSW, Nauczyciel akademicki
Bożena BARTOSIK	Doktor, Nauczyciel akademicki, Członek Rady Programowej Kierunku
Dariusz RUTKOWSKI	Doktor, Nauczyciel akademicki, Członek Rady Programowej Kierunku, Pełnomocnik Rektora ds. Studentów i doktorantów z niepełnosprawnością
Agnieszka SZYMAJDA	Doktor, Nauczyciel akademicki, Członek Rady Programowej Kierunku
Karolina REINHARD	Doktor, Nauczyciel akademicki
Małgorzata MIKOŁAJCZAK-WOŹNIAK	Doktor, Nauczyciel akademicki
Marcin STARNAWSKI	Doktor, Nauczyciel akademicki
Aleksandra Nęcza	Magister, Specjalista ds. administracyjnych, Biuro Dziekana
Anna Andrejów-Kubów	Magister, Dyrektor Biura Nauki
Dariusz Marciniak	Magister, Dyrektor Działu Administracji
Paweł Bojko	Magister, Dyrektor Działu Informatyzacji
Ewa Suchożebrska	Magister, Dyrektor Biura Karier i Praktyk
Ewa Wójcik	Magister, Dział Obsługi Finansowej Studentów
Zuzanna Dyrz	Magister, Dyrektor Biura Międzynarodowej Wymiany Akademickiej

Prezentacja uczelni

Dolnośląska Szkoła Wyższa z siedzibą we Wrocławiu jest akademicką uczelnią niepubliczną, dążącą do doskonałości w nauczaniu, badaniach i upowszechnianiu dorobku akademickiego, promującą nowatorskie podejście do uczenia się i budującą sieci badawcze na poziomie krajowym i międzynarodowym, a także aktywnie działającą na rzecz otoczenia społeczno-gospodarczego. Ta trzecia misja uczelni jest realizowana w szczególności przez programy edukacyjne, projekty badawczo-rozwojowe, wdrażanie innowacji społecznych i technologicznych oraz współpracę z pracodawcami, organizacjami obywatelskimi, samorządem lokalnym oraz instytucjami oświaty i kultury. Dolnośląska Szkoła Wyższa jest członkiem Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich oraz Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Niepublicznych. We wrześniu 2019 r. uczelnia podpisała Deklarację Społecznej Odpowiedzialności Uczelni (DSOU). Z końcem marca 2021 r. Dolnośląska Szkoła Wyższa została przyjęta do grona sygnatariuszy międzynarodowej deklaracji Magna Charta Universitatum, po uzyskaniu formalnego poparcia 3 uczelni europejskich. Przystąpienie do Magna Charta Universitatum w czerwcu 2021 r. jest zobowiązaniem do podtrzymywania i rozwijania wskazanych wyżej wartości i potwierdzeniem akademickiej misji DSW, w której występuje jedność wysokiej jakości badań naukowych oraz kształcenia realizowanego na wszystkich poziomach studiów, gdzie rozwój społeczności akademickiej wzmacniany jest potencjałem instytucjonalnym, gwarantowanym przez przejrzyste procedury i procesy.

Przedmiotem podstawowej działalności DSW jest: kształcenie studentów, doktorantów oraz przygotowanie ich do wykonywania określonych zawodów, kształcenie kadr naukowych, prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenie usług badawczych, rozwijanie i upowszechnianie kultury, wiedzy, wyników badań naukowych w społeczeństwie.

DSW jest uczelnią o statusie akademickim. Od chwili powołania (od 1997 roku) uczelnia prowadziła dwa kierunki studiów: pedagogikę i pedagogikę specjalną na studiach I stopnia. W dalszych latach działalności uzyskała uprawnienia do kształcenia na innych kierunkach studiów (np. dziennikarstwo, administracja, psychologia). Aktualnie prowadzi 13 kierunków na studiach I stopnia, 11 na studiach II stopnia; uruchomiono także 3 kierunki na jednolitych studiach magisterskich. Dolnośląska Szkoła Wyższa prowadzi studia doktoranckie w dyscyplinie pedagogika, a od 2019 roku Szkołę Doktorską w dyscyplinie pedagogika oraz w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. DSW zapewniła także warunki do umiędzynarodowienia przez zbudowanie oferty w języku angielskim na wszystkich stopniach kształcenia, wspieranie kontaktów zagranicznych badaczy i finansowanie aktywności międzynarodowej, wymianę studentów i kadry, budowanie międzynarodowych, interdyscyplinarnych zespołów badawczych, aktywny udział w pracach stowarzyszeń europejskich i światowych. Jest partnerem, a w dwóch przypadkach liderem międzynarodowych projektów badawczych, prowadzi własne wydawnictwo naukowe, cztery czasopisma, znajdujące się w wykazie czasopism naukowych Ministerstwa Edukacji i Nauki, (w tym 3 związane z dyscypliną pedagogika, a dwa z nich przyjęte do bazy ERIH PLUS); jest organizatorem międzynarodowych i ogólnopolskich wydarzeń naukowych.

Uczelnia od 16 lat zajmuje 1. miejsce wśród uczelni niepublicznych w województwie dolnośląskim w *Rankingu Szkół Wyższych Perspektywy*. W rankingu z 2021 r. zajęła również 8. miejsce wśród najlepszych uczelni niepublicznych w Polsce. Od roku akademickiego 2020/2021 Dolnośląska Szkoła Wyższa pełni rolę eksperta w projekcie Ministerstwa Edukacji i Nauki „Modelowa Szkoła Ćwiczeń”.

Ze względu na zbyt małą liczbę kandydatów Władze Uczelni musiały podjąć decyzję o nieuruchomieniu pierwszego roku studiów jednolitych magisterskich na kierunku pedagogika specjalna w roku akademickim 2021/2022. Aktualnie zatem prowadzimy studia jedynie na drugim roku

(nabór zimowy w roku akademickim 2020/2021). Absolwenci tego cyklu kształcenia na ww. kierunku pojawią się na koniec roku akademickiego 2024/2025.

Część I. Samoocena uczelni w zakresie spełniania szczegółowych kryteriów oceny programowej na kierunku studiów o profilu praktycznym

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

1.1. Powiązania koncepcji kształcenia z misją i głównymi celami strategicznymi uczelni (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów), oczekiwań formułowanych wobec kandydatów, oferowanych specjalności/specjalizacji

Koncepcja kształcenia na kierunku *pedagogika specjalna* jednolite studia magisterskie profil praktyczny wpisuje się w założenia *Strategii Dolnośląskiej Szkoły Wyższej na lata 2019–2021*. Aktualnie trwają prace nad Uchwaleniem przez Senat nowej strategii na lata 2022–2025. Koncepcja uwzględnia zasoby i możliwości jej realizacji, potrzeby rynku pracy oraz otoczenia społeczno-gospodarczego, obowiązujące regulacje prawne i wzorce międzynarodowe, a także opinie interesariuszy zewnętrznych oraz wewnętrznych. Dotychczasową misją Uczelni (2019-2022) było budowanie akademickości, innowacyjności i relacji z rynkiem pracy w oparciu o takie wartości, jak: podmiotowość studenta jako partnera i klienta wewnętrznego, realizacja podstawowych zadań uczelni oraz niezależne, społecznie zaangażowane projekty badawcze i rzetelność w badaniach naukowych. W perspektywie strategicznej (2022-2025) misja Uczelni nie będzie znacząco różniła się od dotychczasowych założeń. Dolnośląska Szkoła Wyższa to uczelnia, w której pełna integracja działalności naukowej z kształceniem buduje doskonałość dydaktyczną nauczycieli w pracy ze studentami i słuchaczami. Podstawowymi priorytetami w zarządzaniu Uczelnią i wzmacnianiu jej siły oraz oddziaływania lokalnego i międzynarodowego są: partycypacja i współpraca studentów i pracowników, praktyczność i otwartość na otoczenie rynkowe i kierowanie się zasadami zrównoważonego rozwoju i rachunku ekonomicznego. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest też zgodna z założeniami rządowego dokumentu kształtującego politykę państwa wobec edukacji, tj. Zintegrowanej Strategii Umiejętności 2030, w którego tworzeniu aktywnie uczestniczyli pracownicy naukowcy DSW.

W perspektywie strategicznej (2019-2021) wizja Uczelni brzmiała: „dążymy do tego, aby Dolnośląska Szkoła Wyższa jako aktywny podmiot Federacji Naukowej WSB-DSW, utwierdziła swój status znaczącej uczelni akademickiej, liczącej się w krajowym i międzynarodowym środowisku badań naukowych i rozwojowych. Dolnośląska Szkoła Wyższa stanie się silnym ekonomicznie i wiarygodnym pracodawcą i będzie zdolna do nowoczesnych inwestycji w rozwój na rzecz swoich studentów i interesariuszy.” W ramach realizacji założeń zawartych w wizji, które będą kontynuowane w kolejnej perspektywie strategicznej (2022-2025), DSW współpracuje z Federacją Naukową WSB-DSW, rozwija wspólne przedsięwzięcia dydaktyczne i organizacyjne oraz przygotowuje się do ewaluacji w 2022 r. realizując strategię rozwoju dyscyplin, m.in. pedagogiki. Ponadto Uczelnia stale wzmacnia swoje zasoby: naukowe (np. przez realizację różnorodnych przedsięwzięć badawczych; ciągłe aplikowanie w krajowych i międzynarodowych konkursach o granty badawcze; tworzenie wewnątrzuczelnianych, krajowych i międzynarodowych, interdyscyplinarnych i wielosektorowych sieci i zespołów badawczych), dydaktyczne (np. przez rozwój oferty kierunków; szkolenia związane z doskonaleniem kształcenia zdalnego); infrastrukturalne (np. przez doskonalenie zaplecza IT w zakresie sprzętu i oprogramowania, które może być wykorzystywane w pracach badawczych i zajęciach dydaktycznych). Dolnośląska Szkoła Wyższa jako pracodawca, zgodnie z Europejską Kartą Naukowca, prowadzi transparentną politykę oceny pracy nauczycieli akademickich (ocena bieżąca, okresowa i ocena dokonywana przez studentów).

Dolnośląska Szkoła Wyższa umożliwiła rozwój kadry w zakresie awansu naukowego i doskonalenia kompetencji dydaktycznych. Wszystkie powyżej wymienione zadania realizowane są w trosce o jak najlepszą jakość kształcenia osób studiujących w DSW. Przejawia się to w stosowanych metodach dydaktycznych; dostępie do najnowszej literatury; pracy dydaktycznej badaczy specjalizujących się w badaniach edukacyjnych; włączaniu studentów do zespołów badawczych oraz inspirowaniu i stwarzaniu warunków do podejmowania samodzielnych prób projektowych (np. Akademia Umiejętności, Konkurs Rektora na najlepsze prace licencjackie), współpracy z praktykami: nauczycielami, wychowawcami, pedagogami specjalnymi; stałej kooperacji z instytucjami oświatowymi i wychowawczymi, edukacyjnymi, rehabilitacyjnymi, resocjalizacyjnymi, organizacjami pozarządowymi zajmującymi się edukacją, organami prowadzącymi szkoły.

Kierunek *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym, rozwijany jest w oparciu o zidentyfikowane potrzeby studentów, realia rynku pracy oraz oczekiwania pracodawców. DSW prowadzi stały monitoring potrzeb studentów i pracodawców, zarówno przez własne działania, jak i na podstawie danych, raportów i ekspertyz dokonywanych przez Założyciela Uczelni (np. *Badania Atrybutów Marki - BAM* czy *Analiza potrzeb rynku dolnośląskiego*). Przy opracowaniu i aktualizacji programów kierunków studiów DSW szczególnie korzysta z raportów dedykowanych danemu kierunkowi (np. *pedagogice specjalnej*). Studia na ocenianym kierunku uwzględniają zmiany zachodzące w kulturze, społeczeństwie i technologii, przygotowują absolwentów do pracy w ciągle przeobrażających się realiach z uwzględnieniem kompetencji profesjonalnych, refleksyjnej praktyki oraz indywidualnego podejścia w pracy edukacyjnej/ pedagogicznej/ nauczycielskiej /terapeutycznej/ rehabilitacyjnej/ resocjalizacyjnej z drugim człowiekiem. Kształcąc studentów inspirujemy się tradycjami myśli pedagogicznej oraz odnosimy się do najnowszych badań naukowych i trendów edukacyjnych.

Studenci na kierunku *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym, mają możliwość kształcenia się w zakresie następujących modułów (zaproponowanych przez interesariuszy zewnętrznych oraz zespół DSW) i wynikających z możliwości stwarzanych przez założenia standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego:

1. *Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną* – skierowany jest do osób, które są zainteresowane zdobyciem wiedzy i umiejętności potrzebnych do pracy pedagogicznej i rehabilitacyjnej z dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi z niepełnosprawnością intelektualną i stanami ze spektrum autyzmu. W ramach tej specjalności studenci zdobywają umiejętności rozpoznawania trudności rozwojowych oraz dobierania i refleksyjnego stosowania metod terapii w planowaniu i realizacji pracy terapeutycznej z osobami z niepełnosprawnością intelektualną i spektrum autyzmu.
2. *Logopedia* – kierowana jest do osób, które są zainteresowane zdobyciem wiedzy i umiejętności w zakresie diagnozowania logopedycznego, programowania terapii oraz jej realizacji u osób z zaburzeniami w komunikacji językowej o różnorodnej etiologii i patomechanizmie.
3. *Pedagogika lecznicza (terapeutyczna)* – skierowana jest do osób, które są zainteresowane zdobyciem wiedzy z zakresu edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością ruchową oraz umiejętności diagnozowania ich potrzeb i problemów, projektowania i organizowania procesów edukacyjnych, wychowawczych i terapeutycznych, jak również budowania sieci wsparcia w środowisku naturalnym.
4. *Pedagogika resocjalizacyjna* – jest propozycją dla osób, które chciałyby pogłębić wiedzę i umiejętności potrzebne do pracy z dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi z zaburzeniami

zachowania, zagrożonymi niedostosowaniem społecznym i niedostosowanymi społecznie. Studenci nauczą się diagnozowania, projektowania, realizacji i ewaluacji oddziaływań pomocowych wobec jednostek i grup zagrożonych patologią i wykluczeniem społecznym.

5. *Surdopedagogika* – jest adresowana do osób, które chcą zdobyć interdyscyplinarną wiedzę i umiejętności praktyczne, dające możliwość korzystania z najnowszych metod dydaktycznych i terapeutycznych potrzebnych do kreowania przebiegu procesu edukacyjno-terapeutycznego dzieci, młodzieży i osób dorosłych z niepełnosprawnością słuchową.

1.2. Związek kształcenia z obszarami działalności zawodowej/gospodarczej właściwymi dla kierunku

Koncepcja i program studiów na kierunku *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie, profil praktyczny zapewnia realizację kształcenia, w ramach którego absolwent uzyskuje kwalifikacje zawodowe oraz praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku ma charakter praktyczny, a treści programowe dobierane są w oparciu o: wymogi wynikające ze standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela; społeczne oczekiwania kierowane wobec pedagogów specjalnych oraz specyfikę lokalnego i regionalnego rynku pracy.

Kierunek *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie, profil praktyczny osadzony jest w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinach naukowych: pedagogika, psychologia, nauki socjologiczne oraz sięga do dorobku filozofii, dyscypliny z nauk humanistycznych. Interdyscyplinarny charakter kierunku przyczynia się do wszechstronnego rozwoju studentów, poszerzenia ich perspektyw dotyczących edukacji oraz pracy w zakresie pedagogiki specjalnej. Ponadto możliwość spotkania nauczycieli akademickich prowadzących badania naukowe w różnych dyscyplinach, odmiennych tradycjach metodologicznych oraz zróżnicowanych środowiskach badawczych stwarza unikatową szansę rozwoju naukowego samych studentów. Jest również źródłem inspirujących spotkań z autorami znakomitych publikacji naukowych i raportów eksperckich.

Jednym z priorytetów Uczelni jest również gruntowe przygotowanie absolwentów do podejmowania ról społecznych i zawodowych, odpowiadających potrzebom współczesności. Świadomość, jak istotne jest uczenie się przez całe życie i jak je realizować, jest elementem pracy edukacyjnej ze studentami na akredytowanym kierunku. Podobnie zresztą jak kwestie związane z budowaniem i rozwojem własnej kariery oraz bycie zaangażowanym obywatelem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w opracowanej dla kierunku koncepcji kształcenia, zawierającej istotną liczbę zajęć praktycznych, konwersatoriów i praktyk zawodowych.

W pracach nad rozwojem koncepcji ocenianego kierunku z zaangażowaniem uczestniczą przedstawiciele współpracujących z Uczelnią pracodawców takich jak: Fundacja Promyk Słońca, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 we Wrocławiu, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10 we Wrocławiu, Zespół Szkół nr 11 – największa placówka integracyjna na terenie Wrocławia, Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Miliczu, Stowarzyszenie Pomocy Iskierka, Stowarzyszenie św. Celestyna, co przejawia się m.in. w udziale w pracach nad opracowaniem i aktualizacją programu studiów i dostosowywaniem go do wymogów i oczekiwań rynku pracy (konsultacje z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych – członków Rady Programowej Kierunku oraz osób współpracujących: dyrektorów szkół i przedszkoli specjalnych, integracyjnych, pedagogów specjalnych oraz pracowników placówek terapeutyczno-rehabilitacyjnych), we współpracy przy targach pracy i przedsiębiorczości oraz seminariach, czy w przyjmowaniu studentów kierunku na praktyki.

Warto zwrócić uwagę na to, iż oceniany kierunek ma duży potencjał rozwojowy, który wiąże się z przeobrażeniami w sferze strukturalnej. Biorąc pod uwagę chociażby zmiany zapowiada Ministerstwo Edukacji i Nauki w kontekście przekształcenia formuły funkcjonowania placówek specjalnych, a co za tym idzie, także zakresu pracy poradni psychologiczno-pedagogicznych. Przewidywane zmiany implikować będą zapotrzebowanie na pedagogów specjalnych we wszystkich placówkach oświatowych ogólnodostępnych (od przedszkola po szkoły średnie). Wiąże się to również z realizowanym obecnie programem pilotażowym, nadzorowanym przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, wdrożenia do systemu modelu Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukacją Włączającą (SCWEW), gdzie nadal – jak dotąd w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych – będą zatrudniani pedagodzy specjalni.

W konstruowanie programu studiów obok pracodawców są również włączeni pracownicy uczelni będący zarówno badaczami, jak i praktykami, zaangażowanymi w rozwój takich praktyk edukacyjnych, jak: możliwości wykorzystania autorskich próbek zadaniowych, Inwentarza Kompetencji Emocjonalno-Społecznych (IKES) oraz MOT-4-6 w Psychomotoryce Spotkania; zaburzenia integracji sensorycznej i poziom rozwoju emocjonalno-społecznego dzieci z zespołem Downa (J. Kruk-Lasocka, B. Bartosik, A. Szymajda); humor w kreowaniu klimatu społecznego instytucji resocjalizacyjnych dla nieletnich; wypalenie zawodowe kadry pedagogicznej zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (A. Karłyk-Ćwik), ale także w obszarze całonocnego uczenia się, tutoringu szkolnego (S. Krzychała, A. Zembrzuska), wielojęzyczności i edukacji językowej w szkole, dyskryminacji w szkole, szkół alternatywnych, karier nietradycyjnych studentów, polityki edukacyjnej, społecznej odpowiedzialności uczelni, praktyk poradniczych, radzenia sobie z izolacją społeczną.

Należy także podkreślić, że aktywna praca Biura Karier i Praktyk, które pomaga studentom w procesie tranzykcji między edukacją a pracą, to kolejny element strategicznych działań Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, koncentrujący się na wspieraniu studentów *pedagogiki specjalnej* w poszukiwaniu miejsc praktyk, staży i pracy oraz w nawiązywaniu kontaktu z pracodawcami.

Przykładem ścisłej współpracy Uczelni z zaangażowanymi w rozwój ocenianego kierunku przedstawicielami interesariuszy z otoczenia społeczno-gospodarczego jest realizacja finalizowanego obecnie projektu „Pedagogika Specjalna - studia dualne w Dolnośląskiej Szkole Wyższej”, sfinansowanego w ramach Działania 3.1. Kompetencje w Szkolnictwie Wyższym, Oś III, Programu Operacyjnego Wiedza - Edukacja - Rozwój 2014-2020 (kwota projektu: 1 664 928 PLN). Celem projektu było opracowanie wraz z pracodawcami nowego programu studiów i realizacja studiów dualnych I stopnia na kierunku *Pedagogika specjalna*. Program studiów, realizowanych w ramach specjalności *edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną i psychomotoryka*, obejmował, obok zajęć wykładowych i ćwiczeniowych na uczelni oraz praktyk zawodowych, 9 miesięcy staży zawodowych w wybranych placówkach specjalnych, 8 bezpłatnych kursów doskonalących umiejętności przyszłych pedagogów specjalnych (m.in. takich jak: *Kurs Integracji Funkcji Wykonawczych*, *Praca z dzieckiem z mutyzmem wybiórczym*, *AAC - komunikacja alternatywna i wspomagająca*, *Terapia ręki*, *Nowe technologie w pracy z osobami z niepełnosprawnościami*), a także wizyty studyjne w krajowych i zagranicznych ośrodkach specjalistycznych (wizyta w ośrodkach psychomotoryki w Niemczech). Założenia projektu dotyczyły zmniejszenia deficytu kadrowego w szkolnictwie specjalnym i integracyjnym, poprzez dążenie do pełnej profesjonalizacji i zwiększenia liczby wysoko wykwalifikowanej kadry nauczycieli/terapeutów edukacji specjalnej i integracyjnej.

Swoistą egzemplifikacją związku kształcenia na ocenianym kierunku z działalnością zawodową i gospodarczą, są realizowane w ramach Grantów Regionalnego Programu Operacyjnego projekty badawczo-rozwojowe, także o charakterze komercjalizacyjnym na zlecenie podmiotów gospodarczych.

W ostatnich latach pracownicy uczelni wraz z podmiotami gospodarczymi zrealizowali następujące projekty:

- Ogólnopolski mobilny przewodnik po wydarzeniach – cyfrowe narzędzie do aktywizacji społeczeństwa (Bon na innowację, 2019; 123 000,00 PLN);
- Rozwój firmy Human Partner sp. z o.o. poprzez wdrożenie innowacyjnych rozwiązań Edu-Tech (Bon na innowację, 2019; 138 990,00 PLN);
- Zaprojektowanie i wdrożenie responsywnej platformy e-learningowej w obszarze psychologii (Bon na innowację, 2019-2020; 143 910,00 PLN);
- Przeprowadzenie prac B+R nad wprowadzeniem mobilnego przewodnika w muzeum (Bon na innowację, 2019; 143 295,00 PLN);
- Przeprowadzenie prac B+R nad wprowadzeniem opaski monitorującej osoby przebywające w domu dla osób niesamodzielnych (Bon na innowację, 2019; 142 680,00 PLN).

1.3. Zgodność koncepcji kształcenia z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz rynku pracy, roli i znaczenia interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie opracowania koncepcji kształcenia i jej doskonalenia

W trakcie tworzenia koncepcji studiów na kierunku *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym – zgodnie ze wskazaniem znowelizowanej Ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, wymogami stawianymi przez Zintegrowany System Kwalifikacji i Polską Ramę Kwalifikacji oraz Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. 2021 poz. 890) – odbyły się konsultacje programowe z interesariuszami zewnętrznymi, reprezentującymi dolnośląskie środowisko z branży oświatowej i edukacyjnej, resocjalizacyjnej, rehabilitacyjnej. Interesariusze ci stanowią przyszłą bazę pracodawców, u których nasi studenci będą mogli zrealizować praktyki zawodowe przewidziane w programie studiów, zarówno w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym. Oferta kształcenia na kierunku *pedagogika specjalna* studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym odpowiada na coraz większe potrzeby w zakresie umiejętności kadr w instytucjach związanych z rozwojem umiejętności, w tym nie tylko w instytucjach edukacji specjalnej formalnej (system oświaty), ale też w innych instytucjach, w których realizowane są działania edukacyjne i rehabilitacyjne. Wiąże się to z dynamiką zmian cywilizacyjnych, rozwojem gospodarczym kraju i regionu, co rodzi zapotrzebowanie na specjalistów/pedagogów specjalnych w obszarach identyfikowanych wraz z interesariuszami uczelni, co znajduje odzwierciedlenie w ofercie specjalności oraz w treściach kształcenia.

Wsparcie rozwoju gospodarczego, z jednej strony, wymaga dobrej diagnozy oraz tworzenia rozwiązań w zakresie wsparcia rozwoju umiejętności obywateli. Z drugiej strony obserwuje się efekty dynamiki społeczno-gospodarczej w sferze psychospołecznej działania jednostek. W pakiecie modułów kształcenia wybieralnego (specjalnościowego) na kierunku znajduje się oferta związana z kształceniem specjalistów dla placówek oświatowych – wszystkie moduły wybieralne dają takie uprawnienia. Jednocześnie absolwenci tych specjalności będą mogli realizować zadania zawodowe związane ze wsparciem terapeutycznym i rehabilitacyjnym poza systemem edukacji, a także w obszarze szeroko rozumianego wychowania i profilaktyki społecznej.

Uczelnia przy tym aktywnie współpracuje z władzami edukacyjnymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, przygotowując rozwiązania strategiczne dla systemu edukacji. Pracownicy uczelni aktywnie uczestniczyli w pracach nad Zintegrowaną Strategią Umiejętności 2030, podejmując prace nad Strategią Rozwoju Edukacji Zawodowej na Dolnym Śląsku czy pracowali nad stworzeniem

Wrocławskiej Strategii Edukacyjnej. Aktualnie realizuje się współpraca w projekcie pilotażowym związanym z wdrażaniem modelu Specjalistycznych Centrów Wspierania Edukacji Włączającej (SCWEW). Nauczyciele akademicy Kolegium Studiów Pedagogicznych pracują jako konsultanci – eksperci w tym projekcie. Działania w tego rodzaju projektach są okazją do wykorzystania naukowego potencjału Uczelni oraz tworzą zaplecze współpracy z interesariuszami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi.

1.4. Sylwetka absolwenta, przewidywanych miejsc zatrudnienia absolwentów

Celem kształcenia na kierunku *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym, jest przygotowanie studenta do profesjonalnej i refleksyjnej pracy w szerokim obszarze zawodowym związanym z wyzwaniami edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami i niedostosowaniem społecznym zarówno w instytucjach oświatowych, jak i poza systemem oświaty. Celem jest także przygotowanie studenta do kontynuacji nauki w szkole doktorskiej lub trybu eksternistycznego złożenia pracy doktorskiej, bądź pracy w instytucjach prowadzących badania lub opracowujących diagnozy i ekspertyzy w obszarze pedagogiki specjalnej.

Jednym z priorytetów Uczelni jest również gruntowe przygotowanie absolwentów do podejmowania ról społecznych i zawodowych, odpowiadających potrzebom współczesności, dążąc tym samym do kształtowania obywateli uczących się przez całe życie, zaangażowanych i pracujących nad własnym rozwojem. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w opracowanej dla kierunku koncepcji kształcenia, zawierającej istotną liczbę zajęć praktycznych, konwersatoriów i praktyk zawodowych związanych z wykorzystaniem wieloletnich doświadczeń Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w kształceniu pedagogów specjalnych.

Absolwent studiów na kierunku *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym posiada pogłębioną wiedzę i umiejętności w zakresie twórczej pracy nauczycielskiej i rehabilitacyjnej. Ma świadomość przeobrażeń zachodzących w środowisku pracy oświatowej, edukacyjnej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej i resocjalizacyjnej oraz potencjał do skutecznego odnalezienia się w płynnych realiach rynku pracy. Kształcenie realizowane na akredytowanym kierunku daje podstawy pracy w zawodzie pedagoga specjalnego (w zakresie wybranej specjalności) oraz pozwala absolwentom na kompetentne rozpoznawanie zmian, jakie zachodzą w tej profesji. W tym kontekście absolwent rozumie i akceptuje potrzebę uczenia się przez całe życie.

Absolwent kierunku *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym posiada:

- wiedzę umożliwiającą rozumienie pedagogiki specjalnej - jej źródła i miejsce w nauce oraz jej przedmiotowe i metodologiczne powiązania z dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych; zakresy pedagogiki specjalnej; koncepcje rehabilitacji, edukacji, resocjalizacji i terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz różnorodne uwarunkowania tych procesów; współczesne podejście do problemów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i wynikające z niego nowe formy edukacji, w tym integracyjna i włączająca; system kształcenia specjalnego w kontekście systemu kształcenia powszechnego; organizację i metodyki kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz efektywne strategie nauczania i uniwersalnego projektowania zajęć;
- umiejętności pozwalające na: wykorzystywanie wiedzy z zakresu pedagogiki specjalnej (i powiązanych z nią dyscyplin) w celu analizy problemów rehabilitacyjnych, edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych; wykorzystywanie wiedzy psychologicznej i pedagogicznej w planowaniu, realizacji, monitorowaniu i ewaluacji procesu wychowania i nauczania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi; diagnozowanie złożonych sytuacji rehabilitacyjnych,

edukacyjnych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych; projektowanie i prowadzenie zajęć z uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów; prowadzenie zajęć w grupie zróżnicowanej, indywidualizowanie zadań, dostosowywanie metod i treści do potrzeb i możliwości uczniów;

- kompetencje społeczne pozwalające na posługiwanie się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej i budowanie relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami uczniów, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej; rozpoznawanie specyfiki środowiska lokalnego i regionalnego oraz ich wpływu na funkcjonowanie uczniów, a także podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tych środowisk.

Obok solidnej wiedzy z zakresu pedagogiki specjalnej i pokrewnych nauk społecznych, absolwenci kierunku zdobędą również umiejętności związane z komunikowaniem się (także w języku obcym) w zróżnicowanym środowisku, budowaniem relacji, pracy w zespole na rzecz społeczności, krytycznym myśleniem czy też gotowością uczenia się przez całe życie. Gruntowne przygotowanie kierunkowe obejmuje umiejętności organizacji pracy w instytucjach edukacyjnych, resocjalizacyjnych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Studenci studiów jednolitych magisterskich na ocenianym kierunku uzyskują przygotowanie pedagogiczne oraz przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela-pedagoga specjalnego, w związku z tym kierunkowe efekty uczenia się zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się wskazanych w Rozporządzeniu Ministra Edukacji i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, wydanym na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 poz. 85 ze zm.)

Moduły przedmiotów do wyboru oferowane w trakcie studiów na ocenianym kierunku pozwalają na odnalezienie się absolwentów w pracy w zróżnicowanej przestrzeni edukacyjnej i rehabilitacyjnej, powiązanej z wybranym zakresem specjalnościowym zarówno w placówkach oświatowych (jako pedagog specjalny), jak i w instytucjach zajmujących się edukacją i rehabilitacją osób z niepełnosprawnościami i niedostosowaniem społecznym poza oświatą.

Absolwenci kierunku *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym, mogą znaleźć zatrudnienie w: przedszkolu, szkole podstawowej i ponadpodstawowej każdego typu, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, warsztatach terapii zajęciowej, domach pomocy społecznej, środowiskowych domach samopomocy, poradniach i centrach wczesnego wspomaganie rozwoju, publicznych lub niepublicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, ośrodkach interwencji kryzysowej, ośrodkach profilaktyczno-resocjalizacyjnych, w kurateli sądowej, poradniach rodzinnych i poradniach specjalistycznych, innych instytucjach, w których udzielana jest pomoc osobom z niepełnosprawnościami i niedostosowaniem społecznym (również w sektorze pozarządowym), w instytucjach i organizacjach rządowych, samorządowych i pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami, w pracowniach badań i innowacji społecznych, w instytucjach edukacyjnych, organizacjach pozarządowych, fundacjach.

1.5. Cechy wyróżniające koncepcję kształcenia oraz wykorzystanych wzorców krajowych lub międzynarodowych

Za najważniejsze wyróżniki programu studiów na kierunku *pedagogika specjalna* studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym należy uznać:

- inspirowanie do zdobywania zaawansowanej wiedzy pedagogicznej obejmującej klasyczne oraz nowatorskie teorie, nurty myśli pedagogicznej, metodologię i metodykę działalności edukacyjnej i rehabilitacyjnej, pozwalającej na rozumienie specyfiki pedagogiki specjalnej oraz jej powiązań z innymi dyscyplinami;
- stwarzanie możliwości nabywania przez studentów umiejętności i kompetencji niezbędnych do wykorzystywania wiedzy w diagnozowaniu, projektowaniu, organizowaniu, realizowaniu i ewaluacji działalności pedagogicznej (wychowawczej, edukacyjnej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej) w odniesieniu do grup i jednostek;
- kształtowanie umiejętności całościowego uczenia się i doskonalenia swojej wiedzy, umiejętności i kompetencji pedagogicznych z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów;
- kształtowanie wrażliwości etycznej, refleksyjności oraz postaw prospołecznych i poczucia odpowiedzialności za swoich podopiecznych, współpracowników i środowisko zawodowe;
- praktyczne przygotowanie studentów do realizowania zadań zawodowych w wybranym obszarze działalności pedagoga specjalnego (wychowawczej, edukacyjnej, terapeutycznej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej); przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego.

Głównym założeniem programu jest dostosowanie go do zmieniających się warunków rynku pracy w obszarze edukacji (specjalnej i inkluzyjnej) w Polsce i za granicą, w sytuacji rosnącego nacisku na poszerzenie kompetencji zawodowych (m.in. intra- i interpersonalnych, diagnostycznych, pomocowych itp.) oraz nieustannego rozwoju umiejętności transferowalnych (w tym w zakresie krytycznego myślenia i kompleksowego rozwiązywania problemów, w zakresie umiejętności cyfrowych, zdolności adaptacyjnych lub pracy w zespole wielokulturowym). Elementy te kształtowane są w trakcie studiów poprzez szereg przedmiotów praktycznych, ale również teoretycznych, które pozwalają studentom nabyć wiedzę z zakresu ich dyscypliny, niezbędną do efektywnego przygotowania się aktywnego i świadomego życia zawodowego.

Przygotowując program kształcenia wykorzystano następujące wzorce: Deskryptory dublińskie¹, Subject benchmark statement, Education studies, 2007 i 2019², „Framework for Qualifications in the European Higher Education Area”³, Polską Ramę Kwalifikacji.

---

¹ http://ecahe.eu/w/index.php/Dublin_Descriptors

² https://www.gaa.ac.uk/docs/qaa/subject-benchmark-statements/subject-benchmark-statement-education-studies.pdf?sfvrsn=3ae2cb81_5

³ http://www.ecahe.eu/w/index.php/Framework_for_Qualifications_of_the_European_Higher_Education_Area

1.6. Kluczowe kierunkowe efekty uczenia się, ze wskazaniem ich związku z koncepcją, poziomem oraz profilem studiów, a także z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunek jest przyporządkowany, jak również stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku

Katalog kierunkowych efektów uczenia na kierunku *pedagogika specjalna* studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym zawiera 7 efektów wiedzy, 7 efektów umiejętności oraz 5 efektów kompetencji społecznych. Efekty odnoszą się do dyscyplin: pedagogika, psychologia, nauki socjologiczne oraz filozofia, do których przyporządkowano kierunek.

Przyjęte dla kierunku efekty uczenia się są zgodne z charakterystykami drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji odpowiednio na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK), określonymi dla studiów jednolitych magisterskich o profilu praktycznym. Uwzględniają one także opanowanie języka obcego na wymaganym poziomie biegłości, tj. B2+ z uwzględnieniem słownictwa specjalistycznego z zakresu kształcenia kierunkowego.

Zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia kluczowe efekty wiążą się z nabywaniem przez studentów zasobów związanych z wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami, które pozwalają, w zależności od wybranego modułu przedmiotów wybieralnych, kierować swoje zainteresowania zawodowe na zadania o większym stopniu złożoności i skomplikowanych wymogach.

Niniejsze efekty są także zbiorem służącym do skutecznego kształtowania pożądanych na rynku pracy postaw, a więc szerokiego horyzontu, umiejętności globalnego spojrzenia na rynek i holistycznej organizacji pracy. Uszczegółowienie efektów uczenia się następuje na poziomie poszczególnych zajęć wykładowych i ćwiczeniowych, z których te drugie są dominującą formą, jako nastawione mocno na praktykę. Odniesienie przedmiotowych efektów uczenia się do efektów kierunkowych obrazują stosowne matryce pokrycia (Załącznik 2.1 do Raportu) i szczegółowo zostały omówione w dalszej części Raportu. Osiągnięcie w pełni efektów kierunkowych jest więc gwarancją spełnienia oczekiwań rynku pracy i pracodawców.

Ilustracją tego aspektu kształcenia na kierunku *pedagogika specjalna*, studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym, są przykładowe kierunkowe efekty uczenia się:

- w obszarze wiedzy student zna i rozumie: miejsce pedagogiki specjalnej w systemie nauk w ujęciu historycznym, kulturowym oraz jej przedmiotowych i metodologicznych powiązaniach z innymi dyscyplinami; współczesne kierunki rozwoju pedagogiki specjalnej i jej osiągnięcia, nurty i systemy; subdyscypliny pedagogiki specjalnej; terminologię, koncepcje i teorie (PedSpP_W01); strukturę i funkcje systemu edukacji specjalnej, integracyjnej i inkluzyjnej; cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie oraz metody pracy instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych, pomocowych i terapeutycznych, ich specyfikę i uwarunkowania społeczne (PedSpP_W04);
- w obszarze umiejętności student potrafi: wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki specjalnej oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu analizy złożonych problemów pedagogicznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych a także diagnozowania, projektowania i przewidywania skutków konkretnych działań pedagogicznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych na prezentowanych przykładach lub własnej działalności (PedSpP_U02); samodzielnie zdobywać i przetwarzać wiedzę, dobierać środki i metody pracy w celu rozwiązania konkretnych problemów edukacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym

i obcym); samodzielnie formułować wnioski i zaprezentować wyniki badań z wykorzystaniem ICT (PedSpP_U03);

- w zakresie kompetencji społecznych student jest gotów do inicjowania działań edukacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych na rzecz interesu publicznego, budowania sieci wsparcia dla jednostek i grup społecznych oraz animowania prac nad rozwojem uczestników procesów edukacyjnych, wychowawczych, terapeutycznych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych oraz wspierania ich samodzielności w zdobywaniu wiedzy i umiejętności, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy, a także inspirowania ich do działań na rzecz całościowego uczenia się (PedSpP_K04).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

2.1. Dobór kluczowych treści kształcenia, w tym treści związanych z praktycznymi zastosowaniami wiedzy w zakresie dyscypliny/dyscyplin, do której/których kierunek jest przyporządkowany, normami i zasadami, a także aktualnym stanem praktyków obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz w zakresie znajomości języków obcych, ze wskazaniem przykładowych powiązań treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia

Całościowy program studiów na kierunku *pedagogika specjalna*, jednolite studia magisterskie (JSM), profil praktyczny ściśle koreluje ze standardem kształcenia przygotowującym do wykonywania zawodu nauczyciela pedagoga specjalnego, nauczyciela logopedy i nauczyciela prowadzącego zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, wprowadzonym Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25 lipca 2019 roku. Został on utworzony w odniesieniu do aktualnego dorobku naukowego i cywilizacyjnego oraz jego użyteczności aktualnej i przyszłej. Źródłem programu studiów jest wiedza naukowa, skupiona w dyscyplinie wiodącej – pedagogice oraz pozostałych dyscyplinach: psychologii, naukach socjologicznych i filozofii. Program jest ściśle powiązany z potrzebami interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, zależnymi od zmieniających się uwarunkowań prawnych. Wymiana wiedzy i dobrych praktyk z różnymi podmiotami współpracującymi, w połączeniu z wieloletnim doświadczeniem nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku, stanowi praktyczną podstawę przyjętych treści kształcenia oraz sposobu ich realizacji. W doborze treści kształcenia uwzględnia się więc aktualny stan praktyki pedagogicznej (w szczególności wychowawczo-terapeutycznej i resocjalizacyjnej) oraz jej zakorzenienie w kulturze i życiu społecznym, a także aktualne i antycypowane zapotrzebowanie rynku pracy właściwego dla kierunku studiów.

Dobre treści kształcenia uwzględniają także zróżnicowany potencjał poznawczy oraz zainteresowania zawodowe, a nawet zindywidualizowanie osobowe studentek i studentów. Dobór i układ treści kształcenia pozwala im na harmonijne „dojrzewanie” do roli pedagoga specjalnego i budowanie profesjonalizmu poprzez stopniowe przechodzenie od poznania (teorii) do działania (praktyki). Przygotowanie akademickie przyszłych pedagogów specjalnych wymaga bowiem płynnego połączenia zagadnień teoretycznych z przygotowaniem metodyczno-warsztatowym typowym dla specyfiki kierunku i wybranej przez studentów specjalności. Dobór treści kształcenia związany jest tym samym z ukierunkowaniem studiów na realizację fundamentalnego celu kształcenia nauczycieli, jakim

jest wyposażenie studentek i studentów w kompetencje interpretacyjne, autokreacyjne i realizacyjne, potrzebne osobom prowadzącym profesjonalne działania pedagogiczne w zróżnicowanym kontekście podmiotowym i środowiskowym.

Jednolite studia magisterskie zakładają pięcioletni cykl kształcenia, w którego początkowym etapie wiodącą rolę odgrywają przedmioty ogólnopedagogiczne o ukierunkowaniu teoretycznym skupione w module kształcenia podstawowego, np. *podstawy pedagogiki, współczesne koncepcje edukacyjne, biomedyczne podstawy rozwoju, wprowadzenie do psychologii, psychologia rozwoju w cyklu życia*. Stanowią one wprowadzenie do przedmiotów zawartych w modułach kształcenia kierunkowego, których treści mają przygotować studentów do zgłębiania bardziej szczegółowych zagadnień pedagogiki specjalnej, np.: *wprowadzenie do pedagogiki specjalnej, andragogika specjalna, dydaktyka specjalna, pedagogika lecznicza dla nauczycieli, edukacja i resocjalizacja dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym, podstawy edukacji integracyjnej i włączającej, diagnostyka psychopedagogiczna, kształcenie w grupach zróżnicowanych kulturowo czy nowe technologie w edukacji dzieci o specjalnych potrzebach*. Realizowane w kolejnych latach cyklu kształcenia treści moduły kształcenia wybieralnego (specjalnościowe) pozwalają systematycznie poszerzać treści charakterystyczne dla dyscypliny, subdyscypliny oraz wybranej specjalności. Treści kształcenia realizowane w ramach modułów przedmiotów wybieralnych, służące rozwijaniu u studentek i studentów kompetencji realizacyjnych (diagnozowanie, prognozowanie, projektowanie, realizowanie działań i ich ewaluacja) w zakresie specyficznej pracy wychowawczej, resocjalizacyjnej czy terapeutycznej, można pogrupować w następujące bloki przedmiotowe:

- obejmujące problematykę z zakresu pedagogiki i psychologii, a także pomocniczo medycyny i prawa: *neuropsychologia, neurologopedia, podstawy neurologii, podstawy audiologii, fonetyka artykulacyjna, audytywna i wizualna, teoria komunikacji i mowy, surdopsychologia, podstawy integracji sensomotorycznej, prawidłowości i problemy rozwoju psychoseksualnego dzieci i młodzieży, patologie społeczne, teorie przyczyn i skutków przestępczości, pedagogika resocjalizacyjna, prawne podstawy resocjalizacji, prawne podstawy pomocy osobom chorym, ustawodawstwo społeczne, pedagogika penitencjarna, kryminologia z elementami wiktymologii i suycydologii, psychopatologia z elementami psychiatrii,*
- obejmujące dydaktyki i metodyki szczegółowe: *podstawy polskiego języka migowego 1, 2, 3 i 4, metodyka nauczania dzieci z lekką niepełnosprawnością intelektualną - I etap edukacji, metodyka nauczania dzieci z lekką niepełnosprawnością intelektualną - II i III etap edukacji, metodyka wychowania i kształcenia uczniów z głębszą niepełnosprawnością intelektualną, metodyka pracy w zespołach rewalidacyjno-wychowawczych, metodyka edukacji matematycznej, metodyka edukacji polonistycznej, metodyka edukacji informatycznej i posługiwania się TIK, metodyka opieki paliatywnej i pracy hospicyjnej, metodyka wychowania w ośrodku leczniczym, metodyka nauczania dzieci przewlekle chorych, metodyka pracy indywidualnej z uczniem z chorobą przewlekłą i niepełnosprawnością ruchową, metodyka wychowania dzieci z wadą słuchu 1 i 2, metodyka pracy logopedycznej z logorytmiką, metodyka nauczania początkowego dzieci z wadą słuchu 1 i 2, metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej 1 i 2, metodyka resocjalizacji w środowisku otwartym, metodyka resocjalizacji w warunkach instytucji 1 i 2,*
- obejmujące działania diagnostyczne: *diagnoza logopedyczna zaburzeń mowy, pogłębiona diagnoza logopedyczna, diagnoza funkcjonalna potrzeb chorego, metody diagnozy niedostosowania społecznego,*

- obejmujące działania terapeutyczne: *metody terapii osób z autystycznego spektrum zaburzeń, warsztaty terapii zachowań niepożądanych, metody terapii dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, terapia zaburzeń mowy, rehabilitacja osób z niepełnosprawnością ruchową, komunikacja alternatywna i wspomagająca, narracyjne metody pracy terapeutycznej, psychomotoryczne wspieranie rozwoju dzieci, warsztaty z psychologii rehabilitacji, społeczna i zawodowa rehabilitacja niesłyszących i słabosłyszących, metody terapii indywidualnej dziecka z wadą słuchu, podstawy teoretyczne i metodyczne terapii uzależnień, terapia resocjalizacyjna, socjoterapia i arteterapia,*
- obejmujące działania wychowawcze i profilaktyczne: *profilaktyka logopedyczna, ochrona zdrowia i edukacja zdrowotna, warsztat pracy nauczyciela-wychowawcy, poradnictwo kariery dla osób z niepełnosprawnością ruchową, praca z rodziną dziecka chorego, warsztaty umiejętności wychowawczych w pracy z osobami niesłyszącymi i słabosłyszącymi, profilaktyka niedostosowania społecznego, warsztat umiejętności wychowawczych – praca z agresorami i ofiarami agresji, warsztat umiejętności wychowawczych – mediacja, praca z dzieckiem niedostosowanym i jego rodziną, interwencja kryzysowa w szkole i instytucji resocjalizacyjnej, komunikacja społeczna z elementami treningu interpersonalnego, dialog motywujący w terapii i resocjalizacji, praca socjalna i pomoc postpenitencjarna, interwencja kryzysowa w sytuacji przemocy i cyberprzemocy.*

Wyszczególnione wyżej kategorie treści uwzględniają zakres i rodzaj oddziaływań wychowawczych, terapeutycznych i resocjalizacyjnych. Przykładowa Tabela 1 powiązań treści z kierunkowymi efektami uczenia się znajduje się w punkcie 2.5 raportu.

Integralną częścią programu kształcenia, ściśle powiązaną z treściami kształcenia realizowanymi w ramach modułów przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych, są moduły praktyk kierunkowych, podczas których studenci poznają potencjalne miejsca pracy i specyfikę ról zawodowych.

W programie studiów znajdują się również przedmioty przygotowujące studentki i studentów do napisania pracy dyplomowej (moduły przygotowania pracy dyplomowej): seminarium magisterskie 1, 2 i 3, metodologia badań naukowych oraz metody i techniki badań pedagogicznych, a także moduły kształcenia językowego przygotowujące do opanowania przynajmniej jednego języka obcego (język angielski, język niemiecki) oraz moduły kształcenia w zakresie kultury fizycznej (na studiach w trybie stacjonarnym).

2.2. Dobór metod kształcenia i ich cech wyróżniających, ze wskazaniem przykładowych powiązań metod z efektami uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych, w szczególności umożliwiających rozwijanie umiejętności praktycznych, w tym posługiwania się zaawansowanymi technikami informacyjno-komunikacyjnymi, jak również nabycie kompetencji językowych w zakresie znajomości języka obcego

Program studiów na kierunku *pedagogika specjalna* zapewnia osiągnięcie przez studentki i studentów założonych efektów uczenia się. Metody kształcenia oraz formy prowadzenia zajęć określone zostały w kartach przedmiotów i po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Programowej Kierunku Pedagogika Specjalna oraz przedstawicieli Rady Samorządu Studentów, zostały zatwierdzone wraz z programami studiów przez Radę Akademicką (a wcześniej przez Radę Wydziału Nauk Pedagogicznych), a następnie przez Senat DSW.

Metody kształcenia na jednolitych studiach magisterskich o profilu praktycznym stanowią odzwierciedlenie specyfiki pedagogiki specjalnej rozumianej jako (sub)dyscyplina nauki oraz obszar

praktyki pedagogicznej. W związku z tym, biorąc pod uwagę główne założenia kierunku, kształcenie studentów jest zróżnicowane formalnie, a stosowane metody spersonalizowane do zakładanych efektów uczenia się poszczególnych przedmiotów programu studiów. Wśród wykorzystywanych metod wyróżnić można:

- Metody podające, np. wykład, wykład wzbogacony prezentacjami multimedialnymi, wykład interaktywny, opisy wyjaśniające, instruktaż, na przykład na następujących przedmiotach: *psychologia procesów poznawczych, psychologia emocji i motywacji, pedagogika specjalna, pedagogika resocjalizacyjna, ustawodawstwo społeczne, wprowadzenie do poradnictwa rehabilitacyjnego, podstawy edukacji integracyjnej i włączającej, podstawy audiologii, organizacja pracy instytucji edukacyjnych, gramatyka opisowa języka polskiego, foniatria, neurologopedia, neuropsychologia, edukacja i rehabilitacja osób przewlekle chorych, praca z rodziną dziecka chorego, patologie społeczne, teorie przyczyn i skutków przestępczości, podstawy teoretyczne i metodyczne terapii uzależnień, kryminologia z elementami wiktymologii i suicydologii, profilaktyka niedostosowania społecznego;*
- Metody problemowe: wykłady problemowe, dyskusje problemowe, analiza literatury i materiałów filmowych, indywidualne i grupowe analizowanie i rozwiązywanie problemów, na przykład na następujących przedmiotach: *podstawy integracji sensomotorycznej, metody terapii indywidualnej dziecka z wadą słuchu, fonetyka artykulacyjna, audytywna i wizualna, dysleksja rozwojowa, wybrane zagadnienia z wiedzy o języku, podstawy teoretyczne i metodyczne terapii uzależnień, praca z dzieckiem niedostosowanym i jego rodziną, interwencja kryzysowa w sytuacji przemocy i cyberprzemocy, interwencja kryzysowa w szkole i instytucji resocjalizacyjnej;*
- Metody eksponujące: ekspozycja, demonstracja video – filmy, multimedialne poradniki metodyczne, pokaz, wystąpienia i prezentacje studentów analizowane i oceniane przez prowadzącego i grupę, na przykład na następujących przedmiotach: *diagnoza logopedyczna zaburzeń mowy, opóźniony rozwój mowy, logorytmika, język migowy, daktylografia i fonogesty, metodyka edukacji informatycznej i posługiwania się TIK, podstawy integracji sensomotorycznej, metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej 1, warsztat umiejętności wychowawczych – mediacja, podstawy teoretyczne i metodyczne terapii uzależnień, metodyka resocjalizacji w warunkach instytucji 2;*
- Metody praktyczne: warsztat, wizyty studyjne i spotkania/działania z praktykami, ćwiczenia przedmiotowe, symulacje, grupowe analizowanie i rozwiązywanie problemów praktycznych, metody projektowe indywidualne i grupowe, na przykład na następujących przedmiotach: *metody terapii dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych, logorytmika, zaburzenia mowy i zdolności komunikacyjnej, wczesna rehabilitacja dzieci z wadą słuchu, warsztaty umiejętności wychowawczych w pracy z osobami niesłyszącymi i słabosłyszącymi, metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej 2, metodyka resocjalizacji w warunkach instytucji 1 i 2, metodyka resocjalizacji w środowisku otwartym, socjoterapia i arteterapia, dialog motywujący w terapii i resocjalizacji, warsztat umiejętności wychowawczych – praca z agresorami i ofiarami agresji, warsztaty umiejętności wychowawczych – mediacja, warsztaty terapii zachowań niepożądanych, warsztat pracy nauczyciela – wychowawcy;*
- Metody aktywizujące: „burza mózgów”, drama – scenki dramatyczne, studium przypadku, ćwiczenia w małych grupach, gry i zabawy edukacyjne, na przykład na następujących przedmiotach: *problemy diagnozy i konstruowania programów terapeutycznych, logopedia artystyczna, podstawy integracji sensorycznej, metodyka pracy logopedycznej z logorytmiką,*

metodyka nauczania początkowego dzieci z wadą słuchu, społeczna i zawodowa rehabilitacja niesłyszących i słabosłyszących, metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej 1, metody diagnozy niedostosowania społecznego, warsztat umiejętności wychowawczych – praca z agresorami i ofiarami agresji, komunikacja społeczna z elementami treningu interpersonalnego, socjoterapia i arteterapia;

Metody te pozwalają studentom na opanowanie umiejętności: charakteryzowania, definiowania, identyfikowania, opisywania, analizowania, rozumienia, różnicowania zjawisk związanych ze zjawiskami pedagogicznymi, ale także uczą: analizy, formułowania wniosków, łączenia faktów, wskazywania i projektowania właściwych rozwiązań metodycznych. Wybór metod podyktowany był potrzebą prowadzenia procesu kształcenia studentów w taki sposób, aby stwarzał warunki do zaangażowanego i aktywnego ich udziału w zajęciach.

Efekty uczenia się dla poszczególnych przedmiotów są mierzalne i weryfikowane m.in. poprzez testy, prace projektowe, raporty z ćwiczeń, analizy studiów przypadków lub symulacji, analizy scenariuszy i sposobu prowadzenia przez studentów zajęć psychoedukacyjnych i socjoterapeutycznych, sprawdziany pisemne i egzaminy.

Osiągane efekty uczenia się w zakresie wiedzy zwykle weryfikowane są poprzez egzaminy, kolokwia, quizy, testy oraz projekty. Natomiast umiejętności zwykle weryfikowane są poprzez ocenę aktywności na zajęciach, merytoryczny udział w dyskusji, projekty indywidualne lub grupowe, raporty z ćwiczeń, symulacji, opracowania studium przypadków, portfolio prac, scenariusze zajęć wykorzystywane zwykle do oceny efektów uczenia się, jakie student powinien osiągnąć w trakcie zajęć o charakterze ćwiczeniowym.

Osiąganie przez studenta efektów uczenia się w zakresie kompetencji społecznych zwykle weryfikowane jest poprzez ocenę merytorycznej aktywności na zajęciach, ocenę pracy zespołowej nad projektem, ocenę prezentacji wyników projektu. W ramach każdego z narzędzi nauczyciel akademicki ustala kryteria i sposób oceny tego, czy dany efekt uczenia się został osiągnięty przez studenta.

W zakresie tzw. kompetencji twardych studenci poprzez przygotowywanie prezentacji oraz pisemnych prac zaliczeniowych doskonalą umiejętność obsługi komputera, zaawansowanej pracy z edytorem tekstów (zwłaszcza przy tworzeniu projektów, studiów przypadków czy scenariuszy zajęć), programem PowerPoint (podczas tworzenia prezentacji multimedialnych), menadżerem bibliografii, programem Excel czy Statistica w zakresie przygotowywania czy analizy danych statystycznych (podczas pisania pracy magisterskiej). Coraz większą rolę w uczeniu się odgrywają programy komputerowe, Internet oraz komunikacja i narzędzia badań on-line, jak np. ankiety elektroniczne, a także urządzenia mobilne, które coraz częściej są wykorzystywane do realizacji procesu kształcenia zdalnego, poprzez wykorzystywanie różnorodnych aplikacji, takich jak: Padlet, Miro, Mural, Mentimeter, Ant, Kahoot, itp. W ramach zajęć prowadzonych w siedzibie Uczelni do dyspozycji studentów są nowoczesne pracownie komputerowe oraz zasoby biblioteczne pozwalające na wyszukiwanie materiałów polskojęzycznych i obcojęzycznych potrzebnych do studiowania (drukowane, on-line, filmy, audiobooki, bazy danych). Każdy student może uzyskać indywidualny dostęp do e-repozytorium Biblioteki DSW lub konta iBuk zapewnianego przez Uczelnię w ramach dostępu zdalnego (z domu), rozwijając tym samym kompetencje językowe, informatyczne i związane z nowymi technologiami.

W przypadku rozwijania tzw. kompetencji miękkich studenci mają okazję doskonalić umiejętność pracy grupowej w ramach przygotowywanych zadań zespołowych, dyskusji, kształtujących zdolność argumentowania, wchodzenia w interakcje społeczne i wypracowywania kompromisów z uwzględnieniem kultury osobistej i unikania słownictwa potocznego. Istotnym zadaniem jest stałe

doskonalenie sposobu prezentowania wiedzy i jej sprawnego komunikowania, co kształtowane jest podczas prezentacji oraz wypowiedzi ustnych.

Podejmowane przez kadrę prowadzącą zajęcia na kierunku *pedagogika specjalna* metody kształcenia zorientowane są także na:

- aktywizację studentów, np. w ramach systemów oceniania cząstkowego;
- indywidualne zachęcanie do zdobywania nowej wiedzy i pogłębiania wiedzy specjalistycznej, np. poprzez zlecenie dodatkowych zadań i udostępnianie materiałów uzupełniających;
- uczenie systematycznej pracy według wytycznych, w tym także według uzgadnianych wspólnie na początku semestru reguł przedmiotu;
- przyjmowanie krytyki – poprzez uzasadnianie ocen cząstkowych i semestralnych oraz możliwość ich poprawy.

Dodatkowo, w ramach zajęć dydaktycznych oraz indywidualnych spotkań w czasie konsultacji, pracownicy i współpracownicy Uczelni stwarzają studentom bezpieczną przestrzeń do autorefleksji i rozwoju profesjonalnych umiejętności niezbędnych w codziennej praktyce zawodowej, stymulując tym samym proces stawania się refleksyjnym praktykiem. Pobudzanie (auto)refleksji studentów nad ich osobowymi predyspozycjami i zawodowymi preferencjami odbywa się są podczas ćwiczeń (np. w ramach realizacji przedmiotu Komunikacja społeczna z elementami treningu interpersonalnego lub Profilaktyka stresu i wypalenia zawodowego), warsztatów (np. podczas realizacji przedmiotu Warsztat pracy nauczyciela – wychowawcy), praktyk i tutoriali, na podstawie kwestionariuszy autodiagnozy, obserwacji i autoobserwacji, elementów treningu interpersonalnego oraz superwizji, które inspirują do ujawniania i analizowania zainteresowań, umiejętności społecznych, wzorów funkcjonowania interpersonalnego, zasobów i potencjałów oraz potrzeb naszych studentek i studentów. Istotnym źródłem (auto)refleksji jest również powszechne wykorzystywanie metod uczenia się w grupie, np. peer to peer czy feedback koleżeński. W DSW zwraca się też uwagę na udzielanie nauczycielskiej informacji zwrotnej, która pomaga studentom w zdobywaniu umiejętności odpowiedniej selekcji materiału i analizy krytycznej oraz interpretacji bazującej na wiedzy pierwotnej, nieprzetworzonej.

Ponadto ważną cechą zajęć prowadzonych w DSW na kierunku *pedagogika specjalna* jest zindywidualizowane podejście do studenta, wyrażające się zwłaszcza dostępnością wykładowców po zajęciach / przed zajęciami, podczas obowiązkowych godzin konsultacji, ale także w ramach kontaktów poprzez służbowy e-mail, czy Microsoft Teams. Studenci otrzymują wsparcie edukacyjne nie tylko dzięki indywidualizacji i rzetelnemu przygotowaniu zajęć przez wykładowców, ale również poprzez realizowany w Uczelni program tutoringu akademickiego oraz projekty edukacyjne, jakie mogą przeprowadzić w ramach działającej w uczelni Akademii Umiejętności. Tym, co wyróżnia kształcenie na kierunku *pedagogika specjalna* jest fakt, że nauczyciele akademicki oraz tutorzy są zorientowani, nie tylko na proces kształcenia, ale i na potrzeby oraz dobrostan studentów, niejednokrotnie angażując się w ich sprawy i pomagając rozwiązywać indywidualne problemy.

2.3. Zakres korzystania z metod i technik kształcenia na odległość

Dolnośląska Szkoła Wyższa z siedzibą we Wrocławiu dysponuje odpowiednią infrastrukturą, również informatyczną, wspierającą proces dydaktyczny, a także planuje przeznaczyć stosowne środki finansowe na jej rozwój, pozwalający na efektywne prowadzenie kształcenia na kierunku. Techniki kształcenia na odległość na kierunku *pedagogika specjalna* studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym są obecnie powszechnie wykorzystywane w procesie kształcenia z uwagi na zagrożenie epidemiczne w kraju. W roku akademickim 2020/2021 zgodnie z zarządzeniem Rektora Uczelni kształcenie odbywało się częściowo (w semestrze letnim) w modelu hybrydowym, to znaczy bezpośrednio z komponentem kształcenia w trybie zdalnym w czasie rzeczywistym – synchronicznie. Z uwagi na nadal trwające zagrożenie epidemiczne w kraju w roku akademickim 2021/2022 zgodnie z zarządzeniem Rektora Uczelni kształcenie odbywa się w modelu hybrydowym, to znaczy bezpośrednio z komponentem kształcenia w trybie zdalnym, w czasie rzeczywistym-synchronicznie. Wybrane zajęcia odbywają się w trybie tradycyjnym, z zachowaniem reżimu sanitarnego.

Narzędziem wykorzystywanym do realizacji zajęć z zastosowaniem środków komunikacji zdalnej jest pakiet Microsoft 365. Wszyscy studenci DSW w celu zwiększenia innowacyjności oraz jakości kształcenia uzyskali pełny, darmowy dostęp do całego pakietu. Pełna licencja do wszystkich komponentów pakietu: MS Teams, Word, Excel, Power Point, Outlook, Planner, Power Apps, OneDrive, Forms umożliwiła wszystkim studentom i wykładowcom korzystanie z jednolitego, spójnego oprogramowania. Podstawową platformą do komunikacji audiowizualnej, synchronicznej oraz prowadzenia zajęć zdalnych jest aplikacja MS Teams, która umożliwia prowadzenie zajęć w czasie rzeczywistym z wykorzystaniem połączenia wideo i audio, czatu oraz narzędzi prezentacji treści, takich jak: Whiteboard, prezentacje Power Point, udostępnianie pulpitu i aplikacji oraz plików w chmurze OneDrive, a także efektywną współpracę dzięki funkcjom współtworzenia w czasie rzeczywistym, autozapisu i łatwego udostępniania dokumentów w wybranych aplikacjach internetowych, takich jak Word, PowerPoint, czy Excel. Bezpłatne użytkowanie pakietu przez studentów pozwoli studentom na zdobycie umiejętności pracy w środowisku Microsoft 365, co będzie cennym doświadczeniem na rynku pracy, ponieważ z tej platformy korzystają potencjalni pracodawcy i partnerzy biznesowi Uczelni.

MS Teams jest narzędziem pozwalającym na umieszczanie wszelkich materiałów zapisanych w formie elektronicznej, prowadzenie synchronicznych paneli dyskusyjnych na zadane tematy, co umożliwia utrzymanie bezpośredniego kontaktu przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Standardem jest zamieszczanie kart przedmiotu, które zawierają podstawowe informacje o prowadzonym przedmiocie, takie jak wymiar godzin, realizowane zagadnienia, czy też wykaz literatury. Każdy pracownik ma możliwość udostępniania studentom w ramach prowadzonych zajęć dodatkowych materiałów do wykładów i ćwiczeń, zarówno materiałów podstawowych (np. autorskie podręczniki akademickie, publikacje, materiały graficzne, prezentacje, notatki, zadania, testy, kwestionariusze), jak i poszerzających wiedzę (np. animacje, nagrania audio i video). Aplikacja umożliwia wzbogacanie zajęć o prezentację filmów edukacyjnych, krótkich webinarów, wypowiedzi konferencyjnych itp.

W celu zapewnienia właściwego poziomu realizacji zajęć w tej formie DSW kładzie szczególny nacisk na szkolenie kadry i studentów, przygotowując pakiet szkoleń, filmy instruktażowe oraz instrukcje korzystania z dostępnych narzędzi. Przygotowano także spotkanie dla nauczycieli obejmujące przedstawienie wyników prac nad standardem metodycznym oraz przekazano nauczycielom opracowanie pt. *Standardy metodyk i kształcenia zdalnego. Przewodnik wykładowcy* (A. Bilon-Piórko, N. Patan-Trawka, A. Zięty, M. Czyżuk, T. Jankowski, K. Koj, M. Zientarski, Wrocław 2020). Aby

doskonalić działania związane z nauczaniem zdalnym, powołana została Pracownia Edukacji Zdalnej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, przekształcona od 1 stycznia 2022 roku w Dział Rozwoju Kształcenia Zdalnego podległy Zastępcy Kanclerza ds. zarządzania dydaktyką. Jednostka ta wspomaga proces kształcenia zdalnego oraz prowadzi działalność szkoleniową w zakresie technik zdalnej edukacji. Dział został utworzony na podstawie zaleceń Założyciela DSW, Uchwały Senatu DSW, a także obowiązujących w grupie uczelni TEB Akademia rekomendacji i standardów, dotyczących wykorzystywania w procesie nauczania i uczenia się na studiach wyższych metod i technik kształcenia na odległość, w tym np. „Standardów metodyki kształcenia zdalnego”.

W DSW wykorzystywana jest także platforma Moodle, stanowiąca system zarządzania treścią, służąca do nauczania i uczenia się. Umożliwia ona lepszą kontrolę i uatrakcyjnienie procesu uczenia, gdyż pozwala na tworzenie e-portfolio, tworzenie quizów, dodawanie materiałów, nagrań, dokumentów, linków, ocenianie. Służyć będzie także archiwizowaniu dokumentacji zgromadzonej na MS Teams. Techniki kształcenia na odległość wykorzystywane są również w programie studiów w zakresie kształcenia językowego, w ramach którego łączy się kształcenie w kontakcie bezpośrednim z kształceniem asynchronicznym na platformie Moodle.

2.4. Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością, jak również możliwości realizowania indywidualnych ścieżek kształcenia

DSW daje studentom szereg możliwości dostosowania procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb, jak np. indywidualna organizacja studiów, model opieki tutorskiej, rozwiązania regulacyjne i strukturalne oraz organizacyjno-techniczne dla osób z niepełnosprawnościami, działanie koordynatora ds. osób z niepełnosprawnością oraz doradcy zawodu, które zostały opisane szerzej w kryterium 8.

Aby udostępnić wszystkim studentom możliwość studiowania w Dolnośląskiej Szkole Wyższej, wprowadzony został program wsparcia dla studentów z niepełnosprawnością. Celem programu, którym kieruje koordynator ds. osób z niepełnosprawnością, jest wspieranie studentów z niepełnosprawnością oraz stwarzanie im warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia. Do podstawowych zadań realizowanych w ramach ww. programu należą: usuwanie barier w dostępie do zasobów informacyjnych i edukacyjnych, podejmowanie różnych działań mających na celu podniesienie jakości uczestniczenia w procesie kształcenia studentów z niepełnosprawnością, organizowanie studentom z niepełnosprawnościami dostępu do odpowiedniego sprzętu, organizowanie kursów wspierających i podnoszących kwalifikacje studentów z niepełnosprawnością w obszarze rozwoju edukacyjno-zawodowego, zapewnienie pomocy psychologicznej oraz wsparcia w postaci konsultacji specjalistycznych odpowiednich do stopnia i rodzaju niepełnosprawności, przybliżanie społeczności akademickiej Uczelni problemów związanych z niepełnosprawnością poprzez organizowanie warsztatów, szkoleń, konferencji, działania na rzecz integracji studentów i doktorantów z niepełnosprawnością w środowisku akademickim poprzez organizację różnego rodzaju spotkań, imprez, wyjazdów itp., współpraca z samorządami i organizacjami studenckimi oraz organizacjami zewnętrznymi o podobnym profilu w zakresie działań na rzecz studentów z niepełnosprawnością.

Istotnym elementem dostosowania procesu uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością, oprócz działań koordynatora ds. osób z niepełnosprawnością, jest wprowadzenie wielu rozwiązań organizacyjno-technicznych, m.in. nawiązanie stałej współpracy z lektorami języka migowego dla niesłyszących studentów, dostosowanie infrastruktury Uczelni do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami narządu ruchu, poprzez usunięcie barier

architektonicznych w budynkach i salach dydaktycznych. System pomocy materialnej obowiązujący w DSW przewiduje specjalne stypendia dla studentów z niepełnosprawnością adresowane do studentów i doktorantów posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności. Wnioski stypendialne wypełniane są i rejestrowane na platformie USOSweb zgodnie z zasadami zawartymi w Regulaminie wprowadzonym Zarządzeniem nr 24/2021 Rektora Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z dnia 13 września 2021 r. w sprawie zmian do Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i uczestników studiów doktoranckich DSW (a w roku 2020/2021 Zarządzeniem Rektora Dolnośląskiej Szkoły Wyższej 36/2020 z dnia 28 września 2020 r.). Stypendium przyznawane jest na dany rok akademicki, a jego wysokość określana jest decyzją Komisji Stypendialnej ds. Studentów.

Wszyscy studenci DSW, również ci z niepełnosprawnościami, objęci są opieką tutorską. Tutoring to program wsparcia studentów w procesie studiowania mający na celu działania doradcze, prorozwojowe i pomocowe. Każda grupa studencka ma swojego tutora, z którym może się kontaktować w miarę potrzeb jako grupa lub indywidualnie. Tutor przekazuje też grupie ważne informacje dotyczące studiów, wspomaga opanowanie umiejętności uczenia się zgodnie z wymogami akademickimi oraz wspiera rozwój naukowy studenta, a także buduje związek z Dolnośląską Szkołą Wyższą i wzmacnia poczucie przynależności.

Mając na uwadze różnorodność potrzeb studentów, DSW, we współpracy z ośrodkami zagranicznymi, opracowała podręcznik pt. *Budowanie mostów do zrównoważonego zatrudnienia* dla kadry akademickiej i pracodawców o grupie tzw. studentów nietradycyjnych (mniejszościowe grupy ze względu na wiek, etniczność, pochodzenie klasowe, niepełnosprawność itp.). Jednocześnie powstał też poradnik dla grupy studentów nietradycyjnych i absolwentów *Jak znaleźć dobrą pracę po studiach*, pozwalający rozpoznać własny i środowiskowy potencjał tzw. *employability*. Podręczniki są dostępne na stronie projektu: <https://employ.dsw.edu.pl/language/pl/>.

Kolejną propozycją uwzględniającą różne potrzeby studentów, jest podręcznik dr Barbary Muszyńskiej *Learning Environment for English Language Learning English Language Course*: https://rozwoj.dsw.edu.pl/?page_id=802.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów, Biuro Organizacji Dydaktyki przy planowaniu harmonogramów zajęć dydaktycznych, zgodnie z programem studiów, kieruje się licznymi zasadami ułatwiającymi studiowanie w DSW w zależności od trybu studiów (stacjonarne czy niestacjonarne), tak aby ułatwić godzenie życia zawodowego, osobistego ze studiami.

2.5. Harmonogram realizacji programu studiów z uwzględnieniem: zajęć lub grup zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów (w przypadku gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych), zajęć lub grup zajęć kształtujących umiejętności praktyczne oraz zajęć lub grup zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru

Decyzję dotyczącą organizacji roku akademickiego podejmuje Rektor DSW i ogłasza ją każdego roku w zarządzeniu w sprawie organizacji roku akademickiego. Zarządzenie określa: harmonogram, termin rozpoczęcia i zakończenia zajęć, podział roku akademickiego na semestry z wyszczególnieniem okresu zajęć dydaktycznych i sesji egzaminacyjnej, wakacji i dni wolnych od zajęć dydaktycznych.

Harmonogram realizacji studiów jednolitych magisterskich, z uwzględnieniem: zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oraz studentów,

a także zajęć rozwijających kompetencje językowe w zakresie znajomości języka obcego, jak również zajęć lub grup zajęć do wyboru, zawarto w programie studiów (Załącznik 2.1 do Raportu).

Kształcenie na kierunku *pedagogika specjalna* trwa 10 semestrów i jest podzielone na: moduł kształcenia podstawowego – 10 przedmiotów obligatoryjnych, 36 pkt ECTS, moduł kształcenia kierunkowego – 50 przedmiotów obligatoryjnych, 140 pkt ECTS, moduł kształcenia językowego – 3 przedmioty, 12 pkt ECTS, moduły przygotowania pracy dyplomowej – 5 przedmiotów, 13 pkt. ECTS, moduły kształcenia wybieralnego – 26 przedmiotów, 80 pkt ECTS oraz moduły praktyk specjalnościowych – 2 przedmioty, 4 pkt ECTS. Pozwala to na pozyskanie rozszerzonej wiedzy i umiejętności niezbędnych do twórczego rozwiązywania problemów z zakresu pedagogiki specjalnej, jej subdyscyplin, pokrewnych nauk humanistycznych i społecznych, wspomagających procesy nabywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych w procesie stawania się pedagogiem specjalnym. Powiązanie treści kształcenia z kierunkowymi efektami uczenia się wskazano w kartach przedmiotów oraz w macierzy efektów uczenia się kierunku w ramach treści poszczególnych przedmiotów.

Tabela 1 Przykładowe powiązania realizowanych treści kształcenia z zagadnieniami, efektami i metodami kształcenia

Efekt uczenia się dla kierunku:	Przykładowe zagadnienia	Przedmioty	Metody kształcenia
PedSpP_W04 Absolwent zna i rozumie: strukturę i funkcje systemu edukacji specjalnej, integracyjnej i inkluzyjnej; cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie oraz metody pracy instytucji edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych, pomocowych i terapeutycznych, ich specyfikę i uwarunkowania społeczne	Aspekty prawne i organizacyjne systemu opieki nad dzieckiem w Polsce, zasady funkcjonowania instytucji opiekuńczo-wychowawczych i organizacji świadczących pomoc dzieciom i rodzinom.	Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej 1	prezentacja, praca z tekstem, dyskusja
	Organizacja pomocy surdopedagogicznej, rys historyczny i aktualny stan wiedzy naukowej w obszarze metodyki pracy z osobami z niepełnosprawnością słuchu oraz model pracy surdopedagoga jako specjalisty w tej dziedzinie pedagogiki specjalnej	Historyczne i współczesne zagadnienia surdopedagogiki	wykład, analiza literatury, dyskusja, studium przypadku
	Rozporządzenia i akty prawne uwzględniane przy projektowaniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych z dziećmi z lekką niepełnosprawnością intelektualną na I etapie edukacyjnym. Główne założenia, cele, metody i organizacja zajęć.	Metodyka nauczania dzieci z lekką niepełnosprawnością intelektualną – I etap	wykład, prezentacja, dyskusja
PedSpP_U03 Absolwent potrafi: samodzielnie zdobywać i przetwarzać wiedzę, dobierać środki i metody pracy w celu rozwiązania konkretnych problemów edukacyjnych, wychowawczych,	Identyfikowanie osoby w kryzysie (np. suicydalnym, związanym z doświadczaniem przemocy, związanym ze stratą osobistą) oraz analiza jej trudnej sytuacji życiowej. Dobór adekwatnych do problemu działań interwencyjnych oraz wdrażanie odpowiednich procedur	Interwencja kryzysowa w szkole i instytucji resocjalizacyjnej	studium przypadku, dyskusja, symulacja, scenki dramatyczne

terapeutycznych, rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych, korzystając z różnych źródeł (w języku rodzimym i obcym); samodzielnie formułować wnioski i zaprezentować wyniki badań z wykorzystaniem ICT	reagowania w szkole i/lub instytucji resocjalizacyjnej.		
	Diagnoza logopedyczna osób z niepełnosprawnością intelektualną. Dobór metod stosowanych w terapii logopedycznej i zasady konstruowania programu terapii logopedycznej osoby z niepełnosprawnością intelektualną.	Logopedia osób z niepełnosprawnością intelektualną	ćwiczenia praktyczne, studium przypadku, grupowe analizowanie i rozwiązywanie problemów praktycznych
	Diagnostyka osób z niepełnosprawnością słuchu oraz dobór metod terapeutycznych mających na celu przystosowanie do akceptacji niepełnosprawności, wsparcie funkcjonowania społecznego i przygotowanie do wykonywania zawodu.	Surdopsychologia	Dyskusja, ćwiczenia warsztatowe, gry dydaktyczne symulacyjne i decyzyjne, studium przypadku
PedSpP_K05 Absolwent jest gotów do: ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonywania samooceny swych kompetencji i doskonalenia umiejętności zawodowych, do rozwiązywania dylematów etycznych związanych z własną i cudzą pracą w zawodzie, stosowania optymalnych rozwiązań zgodnie z zasadami etyki; krytycznej refleksji nad własną praktyką zawodową	Etyczny wymiar interakcji społecznych - komunikacyjnych – mediacyjnych.	Warsztat umiejętności wychowawczych - mediacja	dyskusja
	Samoocena i podnoszenie kompetencji językowych logopedy – staranność wymowy polskiej, wrażliwość na zasady fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego	Gramatyka opisowa języka polskiego	ćwiczenia przedmiotowe, symulacje
	Rozwój osobisty, otwartość i zorientowanie na uczenie się w różnych formach i z różnych źródeł (long and wide learning).	Warsztaty kompetencji całożyciowego uczenia się	Ćwiczenia warsztatowe

Przedstawione przykładowe zestawienie efektów uczenia się z zagadnieniami, treściami oraz metodami kształcenia, a także całe planowanie dydaktyczne egzemplifikuje przestrzeń wielostronnego kształcenia, umożliwiającemu aktywność intelektualną, emocjonalną, praktyczną oraz społeczną uczących się.

W roku 2020/2021 nastąpiła zmiana formuły kształcenia językowego w Dolnośląskiej Szkole Wyższej. Uczelnia zaproponowała swoim studentom dwa programy kształcenia językowego, jeden dla studentów studiujących stacjonarnie i drugi program kształcenia językowego dla studentów studiujących niestacjonarnie. DSW pragnęła poszerzyć swoją ofertę językową o drugi język obcy do wyboru, a mianowicie język niemiecki. Biorąc pod uwagę moduły kształcenia językowego na studiach polskojęzycznych oraz anglojęzycznych, od semestru trzeciego roku akademickiego 2021/2022 studenci mają do wyboru trzy języki obce: język angielski lub niemiecki na studiach polskojęzycznych oraz język niemiecki lub hiszpański na studiach anglojęzycznych.

Moduł kształcenia językowego jest realizowany w ramach przedmiotów: *Język obcy 1*, *Język obcy 2*, *Język obcy 3*; odbywa się w 3, 4 i 5 semestrze (łącznie 45 h ćwiczeń i 240 h e-learningu na studiach stacjonarnych, 27 h ćwiczeń i 240 h e-learningu na niestacjonarnych).

Tabela 2 Kształcenie językowe na kierunku pedagogika specjalna jednolite studia magisterskie

Moduł kształcenia językowego		semestr 3		semestr 4		semestr 5	
		ćwiczenia	e-learning	ćwiczenia	e-learning	ćwiczenia	e-learning
Studia w trybie stacjonarnym	Język obcy 1	15	80				
	Język obcy 2			15	80		
	Język obcy 3					15	80
Studia w trybie niestacjonarnym	Język obcy 1	9	80				
	Język obcy 2			9	80		
	Język obcy 3					9	80

Studia w Dolnośląskiej Szkole Wyższej podejmują osoby w różnym wieku, uczące się w przeszłości różnych języków obcych i często chcące rozpocząć naukę języka obcego od podstaw. Dlatego też Uczelnia proponuje studentom kursy na kilku poziomach zaawansowania: A2+, B1, B2, B2+. Każdy poziom zaawansowania to 80 godzin pracy z językiem na platformie online rozszerzonej o zajęcia w kontakcie bezpośrednim.

Sprawdzenie kompetencji językowych studentów jest realizowane zgodnie z rygorami rozliczenia przedmiotu. Absolwenci jednolitych studiów magisterskich znają język obcy na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy, co oznacza, że posiadają pogłębioną umiejętność przygotowania wystąpień ustnych w języku angielskim w zakresie dyscyplin naukowych właściwych dla studiowanego kierunku studiów, redagują prace pisemne w języku obcym oraz posługują się terminologią i definiują pojęcia w języku obcym, odzwierciedlając pojęcia i teoretyczne ujęcie zagadnień studiowanych na kierunku. Ponadto studenci mają możliwość uczestniczenia w wykładach prowadzonych przez zagranicznych gości zapraszanych przy okazji konferencji i innych wydarzeń naukowych. Warto zaznaczyć, że Uczelnia jest również Centrum Egzaminacyjnym PTE General Pearson, co oznacza, że studenci mają możliwość potwierdzenia swoich kompetencji językowych na poziomach od A1 do C2, zgodnie z założeniami Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego (CEFR).

Zmiana kształcenia językowego w DSW podyktowana była preferencjami i sugestiami studentów, z których wiele pojawiło się jeszcze przed pandemią koronawirusa, a w trakcie pandemii feedback od studentów mówiący o tym, iż wolą się uczyć języków obcych online, głównie asynchronicznie, był jeszcze silniejszy. Niemniej jednak, kierując się dbałością o kształcenie językowe, Uczelnia zdaje sobie sprawę, że sugestie studentów, choć istotne dla polityki językowej, nie mogą być jedynym wykładnikiem jej działań. Działania obejmujące usprawnienie i zmianę formy kształcenia językowego rozpoczęto od analizy rynku, kursów językowych on-line i zdecydowano, że w nowej formule kształcenia zostaną wykorzystane platformy do kursów językowych z WSB we Wrocławiu, która jest w tej samej Grupie kapitałowej uczelni TEB Akademia, w której obecnie znajduje się DSW. Dzięki takiemu wyborowi, będzie można ulepszać i zmieniać kursy we współpracy z WSB, tak aby odpowiadały one preferencjom studentów. W tym celu, jeszcze w grudniu 2019 roku, dr Barbara Muszyńska przeprowadziła badania przekrojowe wśród 760 studentów Uczelni, w tym studentów studiów licencjackich i magisterskich uczących się języka obcego w DSW. Badania te wskazały preferencje, jakie mają studenci wobec uczenia się języków obcych w środowisku on-line. Kluczowe dla dalszych działań wyniki badań wykazały, iż studenci chcą uczyć się on-line, ale w społeczności innych studentów, niekoniecznie członków grupy, w której studiują; taką chęć wyraziło aż 83,9% studentów. Wskazali oni tym samym na wagę tzw. społecznego uczenia się (ang. *social learning*). Ten aspekt kształcenia językowego zostanie zrealizowany poprzez połączenie ze sobą platformy Moodle z MS Teams, na którym będzie można uruchomić czaty dla studentów. Ponadto planowane jest włączenie w to

działanie studentów przyjeżdżających na studia w ramach programu Erasmus+, uzyskując w ten sposób naturalną potrzebę użycia języka obcego, podniesienie poziomu komunikacji w języku lub w językach obcych. Kolejną preferencją studentów, na którą wskazują wyniki przeprowadzonych badań, było otrzymywanie automatycznego feedbacku od nauczyciela, a nie od innych studentów. Ten aspekt jest już uwzględniony w kursach na platformie językowej WSB w formie, na której studenci dostają feedback automatycznie po zakończeniu danego zadania. Badania nie wykazały żadnych różnic między preferencjami studentów studiów licencjackich i studiów magisterskich. Jeśli zaś chodzi o sposób uczenia się np. gramatyki języka obcego, zdecydowana większość studentów (80,4%) opowiedziała się za tradycyjną formą kształcenia, gdzie najpierw zostaje wyjaśniona gramatyka, a potem następują ćwiczenia, w których można ją zastosować. Uczelniana platforma językowa zawiera już tego rodzaju ćwiczenia. Ponad połowa studentów (57,7%) opowiedziała się za ćwiczeniami twórczymi, w których mogą rozwiązywać jakieś problemy. Ćwiczenia na platformie językowej DSW zostały już tak zaadaptowane, aby spełniały powyższe kryteria.

To tylko niektóre z wyników badań, które Uczelnia stara się wdrożyć do nowej formuły kształcenia. Celem jest wykorzystanie rezultatów badań do usprawnienia kształcenia języków obcych, jak i do większego zaangażowania się studentów w naukę języków obcych, by zwiększyć ich satysfakcję.

Warunkiem uzyskania zaliczenia zajęć z języka obcego jest:

- obecność i aktywny udział w zajęciach – maksymalna dopuszczalna liczba nieobecności stanowi 50 procent wszystkich zajęć (3 spotkania na studiach stacjonarnych i 1 spotkanie na niestacjonarnych). Każdą nieobecność (niestacjonarne) lub każdą nieobecność powyżej pierwszej (stacjonarne) należy zaliczyć w formie uzgodnionej z prowadzącym. Osoba, która otrzymuje ocenę dostateczną posługuje się językiem angielskim w stopniu komunikatywnym z drobnymi błędami;
- stworzenie prezentacji multimedialnej (samodzielnie lub w parach) z tematyki związanej bezpośrednio ze studiowanym kierunkiem i specjalizacją co najmniej na poziomie A2;
- zaliczenie pakietu ćwiczeń na platformie Moodle zgodnie z harmonogramem odpowiadającym danemu poziomowi.

2.6. Dobór form zajęć, proporcji liczby godzin przypisanych poszczególnym formom, a także liczebności grup studenckich oraz organizacji procesu kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem harmonogramu zajęć (w przypadku, gdy uczelnia prowadzi na ocenianym kierunku studia w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej, charakterystykę należy przedstawić odrębnie dla studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych)

Na kierunku *pedagogika specjalna*, jednolite studia magisterskie o profilu praktycznym studia są oferowane w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Władze Uczelni przykładają dużą wagę do zapewnienia takiej organizacji toku studiów, aby zagwarantować jak największy komfort studiowania przy jednoczesnej dbałości o wysoką jakość nauczania i realizacji efektów uczenia się. Przy organizacji toku nauczania uwzględnia się wiele zasad związanych z efektywnością wykorzystania powierzchni dydaktycznej, przy jednoczesnym zapewnieniu właściwej organizacji procesu dydaktycznego.

W roku akademickim 2021/2022 na kierunku *pedagogika specjalna* JSM o profilu praktycznym, Dolnośląska Szkoła Wyższa prowadzi studia jedynie w trybie niestacjonarnym. W ofercie studiów na ocenianym kierunku jest 5 modułów kształcenia wybieralnego (specjalnościowego), dla których w programie studiów przewidziano następujące liczby godzin:

1. Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną: łącznie 2496 godzin, w tym:

- 1854 godziny zajęć bez praktyk w instytucji, zajęć e-learningowych i projektów, podzielonych na 564 godziny wykładów, 1260 godzin ćwiczeń oraz 30 godzin wprowadzenia i ewaluacji praktyk,
  - 312 godzin zajęć e-learningowych i projektów,
  - 330 godzin praktyk w instytucji.
2. Logopedia: łącznie 2580 godzin, w tym:
- 1938 godzin bez praktyk w instytucji, zajęć e-learningowych i projektów, podzielonych na 642 godziny wykładów, 1266 godzin ćwiczeń oraz 30 godzin wprowadzenia i ewaluacji praktyk,
  - 312 godzin zajęć e-learningowych i projektów,
  - 330 godzin praktyk w instytucji.
3. Pedagogika lecznicza (terapeutyczna): łącznie 2496 godzin, w tym:
- 1854 godziny zajęć bez praktyk w instytucji, zajęć e-learningowych i projektów, podzielonych na 570 godziny wykładów, 1254 godzin ćwiczeń oraz 30 godzin wprowadzenia i ewaluacji praktyk,
  - 312 godzin zajęć e-learningowych i projektów,
  - 330 godzin praktyk w instytucji.
4. Pedagogika resocjalizacyjna: łącznie 2496 godzin, w tym:
- 1854 godziny zajęć bez praktyk w instytucji, zajęć e-learningowych i projektów, podzielonych na 570 godzin wykładów, 1254 godzin ćwiczeń oraz 30 godzin wprowadzenia i ewaluacji praktyk,
  - 312 godzin zajęć e-learningowych i projektów,
  - 330 godzin praktyk w instytucji.
5. Surdopedagogika: łącznie 2496 godzin, w tym:
- 1854 godziny zajęć bez praktyk w instytucji, zajęć e-learningowych i projektów, podzielonych na 558 godziny wykładów, 1266 godzin ćwiczeń oraz 30 godzin wprowadzenia i ewaluacji praktyk,
  - 312 godzin zajęć e-learningowych i projektów,
  - 330 godzin praktyk w instytucji.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów, Biuro Organizacji Dydaktyki odpowiedzialne za planowanie zajęć dydaktycznych zgodnie z programem studiów, przygotowując harmonogramy zajęć, kieruje się licznymi zasadami ułatwiającymi studiowanie w DSW.

Zajęcia realizowane w trybie niestacjonarnym planowane są głównie w soboty i niedziele w godzinach od 9:00 do 18:45, za wyjątkiem seminariów magisterskich, które są realizowane głównie w piątki od 17:00. Czas trwania pojedynczych zajęć to 2 godz. 15 min (3x45 min.). Przerwy pomiędzy zajęciami wynoszą 15 min. Przewidywane jest średnio 10–11 zjazdów w semestrze. Na studiach niestacjonarnych zajęcia planuje się w odstępach dwutygodniowych. Odstępy pomiędzy zjazdami mogą wynosić więcej niż dwa weekendy, gdy nasycenie dni ustawowo wolnych od pracy wymusza dłuższą przerwę, np. okres Świąt Bożego Narodzenia i Nowy Rok. Taki plan studiów umożliwia studentom organizację pracy własnej i zespołowej oraz konsultacje z nauczycielami akademickimi podczas zjazdów z wykorzystaniem zasobów Uczelni (np. sale, biblioteka itp.). Harmonogramy biorą pod uwagę dyspozycje prowadzących, a zwłaszcza praktyków.

Dobra baza lokalowa Uczelni umożliwi studentom przeprowadzenie różnorodnych prac projektowych, które zapewnią realizację zaplanowanych celów dydaktycznych i osiągnięcie

zakładanych efektów uczenia się. Władze Uczelni zmierzają do optymalizacji procesu kształcenia poprzez zapewnienie optymalnej liczebności grup studenckich. Te zależne będą przede wszystkim od form prowadzenia przedmiotów. O ile grupy wykładowe ograniczone są liczebnością auli wykładowych i liczyć będą maksymalnie 290 studentów, o tyle grupy ćwiczeniowe nie przekraczają 35 osób. Grupy seminaryjne liczą zaś ok. 15 – 18 studentów.

Nowym elementem obecnej sytuacji dydaktycznej jest kształcenie hybrydowe, które zostało wprowadzone w związku z istniejącą od ponad 2 lat sytuacją pandemiczną. Zajęcia w semestrze zimowym roku akademickiego 2021/2022 realizowane są zgodnie z zarządzeniem nr 27/2021 Rektora DSW w formie kształcenia hybrydowego, z przewagą kształcenia bezpośredniego, tj. w bezpośrednim kontakcie z nauczycielami akademickimi i osobami prowadzącymi oraz z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

2.7. Program i organizacja praktyk, w tym w szczególności ich wymiaru i terminu realizacji oraz doboru instytucji, w których odbywają się praktyki, a także liczby miejsc praktyk

Bardzo ważnym elementem kształcenia na studiach o profilu praktycznym są praktyki. Celem ich realizacji jest: umożliwienie zastosowania w praktyce zaawansowanej wiedzy i umiejętności zdobywanych podczas zajęć na uczelni; pogłębione poznanie specyfiki pracy instytucji; pozyskiwanie i rozwijanie nowoczesnych kompetencji zawodowych oraz wiedzy specjalistycznej; praktyczne przygotowanie do aktywności zawodowej przy wsparciu instytucji przyjmującej na praktykę i jej pracowników.

W programie studiów na ocenianym kierunku przewidziano 6-miesięczne praktyki zgodnie z art. 67 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Ustalając wymiar praktyk, odwołano się do nieorganizowanych źródeł prawa z obszaru szkolnictwa wyższego, m.in. do dobrej praktyki (uzusu) przyjmowania za podstawową jednostkę rozliczenia czasu zajęć (praktyki zawodowe są zajęciami) tzw. godziny lekcyjnej (45 minut). Zgodnie z tym uzusem za ekwiwalent miesiąca praktyk przyjmowane są 4 tygodnie, zatem 6 miesięcy x 4 tygodnie x 20 h = 480 h lekcyjnych, czyli 480 h x 45 min. = 21 600 min., czyli 360 godzin zegarowych, co odpowiada 15 h zegarowym przypadającym na jeden tydzień realizacji praktyk.

Praktyki na kierunku Pedagogika specjalna, jednolite studia magisterskie obejmują dwa moduły praktyk:

1. **Moduł praktyk kierunkowych**, obejmujący pięć praktyk:
  - Praktyka ogólnopedagogiczna (30 godzin praktyk w instytucjach + 6 godzin wprowadzenia i ewaluacji), semestr 3.
  - Praktyka wychowawczo-dydaktyczna 1 (30 godzin praktyk w instytucjach + 4 godziny wprowadzenia i ewaluacji), semestr 4.
  - Praktyka wychowawczo-dydaktyczna 2 (30 godzin praktyk w instytucjach + 4 godziny wprowadzenia i ewaluacji), semestr 5.
  - Praktyka w edukacji włączającej 1 (60 godzin praktyk w instytucjach + 4 godziny wprowadzenia i ewaluacji), semestr 6.
  - Praktyka w edukacji włączającej 2 (60 godzin praktyk w instytucjach + 4 godziny wprowadzenia i ewaluacji), semestr 7.
2. **Moduł praktyk specjalnościowych**, obejmujący dwie praktyki:
  - Praktyka specjalnościowa 1 (60 godzin praktyk w instytucjach + 4 godziny wprowadzenia i ewaluacji), semestr 8.

- Praktyka specjalnościowa 2 (60 godzin praktyk w instytucjach + 4 godziny wprowadzenia i ewaluacji), semestr 9.

Katalog miejsc, w których mogą być realizowane praktyki, obejmuje m.in.: przedszkola i szkoły ogólnodostępne, integracyjne i specjalne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, warsztaty terapii zajęciowej, ochotnicze hufce pracy, pogotowia opiekuńcze, domy dziecka, świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne, ośrodki interwencji kryzysowej, policyjne izby dziecka, centra pomocy rodzinie, ośrodki diagnostyczno-konsultacyjne, specjalistyczne ośrodki wsparcia, poradnie uzależnień, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich, zakłady karne i areszty śledcze.

W ramach programu Erasmus+ studenci kierunku mogą realizować praktyki również w zagranicznych instytucjach systemu edukacji. Miejsce, charakter i zadania praktyki muszą być zgodne z regulaminem praktyki przewidzianej dla danego etapu kształcenia i specyfiki specjalności. Studenci jednolitych studiów magisterskich w czasie trwania swoich studiów w DSW mają do wykorzystania 24 miesiące tzw. „kapitału mobilności” dającego im dodatkową możliwość realizacji praktyki obowiązkowej, która jest częścią programu studiów lub praktyki nieobowiązkowej, a więc takiej, która daje możliwość zdobycia dodatkowych umiejętności i kompetencji zawodowych w międzynarodowym otoczeniu. Wsparciem w przygotowaniu i organizacji praktyk zagranicznych służy Biuro Międzynarodowej Wymiany Akademickiej.

Dobór miejsc odbywania praktyk jest zależny od zakresu modułu przedmiotów wybieralnych, ich specyfiki, indywidualnych zainteresowań zawodowych i potrzeb studentek i studentów oraz lokalnego środowiska zawodowego, które studium chcą poznać i nabyć umiejętności pracy w ich strukturach organizacyjnych.

W celu realizacji praktyk student dokonuje wyboru miejsca praktyki, np. z bazy pracodawców Biura Karier i Praktyk lub zgłaszając propozycję pracodawcy. Uczelniany Opiekun Praktyk weryfikuje wskazanego pracodawcę pod kątem możliwości realizacji efektów uczenia się przewidzianych dla praktyki. Realizacja praktyki (tj. harmonogram praktyki, potwierdzenie jej rozpoczęcia i zakończenia oraz dokumentacja osiągnięcia efektów uczenia się przyjętych dla programu) jest odnotowywana w Dzienniku Praktyk.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

3.1. Warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji kandydatów

Wymagania stawiane kandydatom, warunki rekrutacji oraz kryteria kwalifikacji, warunki, tryb oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekrutacji obywateli polskich i cudzoziemców na studia prowadzone w DSW na poziomie jednolitych studiów magisterskich określają szczegółowo Zasady rekrutacji do Dolnośląskiej Szkoły Wyższej na studia wyższe na rok akademicki 2021/2022 (Uchwała nr 178/2021 Senatu DSW). Podstawą przyjęcia na jednolite studia magisterskie, kierunku *pedagogika specjalna* (stacjonarne i niestacjonarne) są pozytywne wyniki egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości albo pozytywne wyniki egzaminu zagranicznego lub pozytywne wyniki kształcenia, potwierdzone dokumentem, o którym mowa w art. 69 ust. 2 pkt 4–6 ustawy dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 ze zm.).

Kwalifikacja kandydatów na kierunek *pedagogika specjalna* studia jednolite magisterskie odbywa się na zasadzie konkursu. Kandydaci są kwalifikowani według całkowitej liczby zdobytych punktów, rozpoczynając od osoby, która zdobyła najwyższą liczbę punktów, aż do wypełnienia limitu przyjęć na określonym kierunku. Do rankingu zaliczać się będą wyniki z egzaminu maturalnego/dojrzałości z kluczowych dla kierunku przedmiotów według następujących zasad: przedmiot obowiązkowy – do wyboru jeden przedmiot: język polski, język angielski lub język niemiecki (1% na poziomie podstawowym = 1 pkt, 1% na poziomie rozszerzonym = 2 pkt); przedmiot dodatkowy - do wyboru jeden dowolny przedmiot dodatkowy zdawany na maturze (1% na poziomie podstawowym = 1 pkt, 1% na poziomie rozszerzonym = 2 pkt). Preferowane są następujące przedmioty: matematyka, biologia, historia lub wiedza o społeczeństwie (suma punktów z przedmiotu preferowanego, tj. liczona jest x 2).

Rekrutacja odbywa się na podstawie zapisów prowadzonych elektronicznie w systemie rejestracji online na stronie internetowej Uczelni. Po dokonaniu rejestracji online kandydaci zobowiązani są do złożenia kompletu wymaganych dokumentów rekrutacyjnych, określonych w § 3 zasad przyjęć na studia wyższe, tj. dowodu osobistego lub paszportu oraz następujących dokumentów: poświadczonej przez Uczelnię lub notarialnie kopii świadectwa dojrzałości albo innego dokumentu lub dokumentów stanowiących podstawę ubiegania się o studia, kwestionariusza zawierającego podanie o przyjęcie na studia oraz ankietę osobową z danymi kandydata, oświadczenia kandydata, że nie posiada obywatelstwa polskiego w trakcie postępowania rekrutacyjnego, jednej aktualnej kolorowej fotografii kandydata zgodnej z wymaganiami obowiązującymi przy wydawaniu dowodów osobistych i paszportów, kopii dowodu wniesienia opłaty wpisowej (jeśli obowiązuje), w przypadku zmiany imienia lub nazwiska na którymkolwiek z dokumentów składanych w procesie rekrutacji – do wglądu dowodu osobistego, aktu małżeństwa, decyzji administracyjnej o zmianie imienia lub nazwiska albo orzeczenia sądu. Postępowanie rekrutacyjne prowadzi Uczelniana Komisja Rekrutacyjna, powołana przez Rektora, w której skład wchodzi Zastępca Kanclerza, Dyrektor Biura Rekrutacji i Sprzedaży oraz wskazani pracownicy Biura Rekrutacji i Sprzedaży. Przyjęcie na studia następuje w drodze wpisu na listę studentów.

3.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się i okresów kształcenia oraz kwalifikacji uzyskanych w innej uczelni

W przypadku przeniesienia z innej uczelni (w tym również zagranicznej) ze studiów o podobnych efektach uczenia się i programie studiów na kierunek oraz osób wyjeżdżających w ramach programów wymiany studentów, których DSW jest sygnatariuszem, efekty uczenia się są uznawane na podstawie analizy zbieżności i różnic programowych. Uznanie efektów uczenia się przebiega według tych samych reguł w przypadku powtarzania roku, wznowienia studiów, podjęcia studiów po urlopie lub zmiany kierunku studiów. Wymagana jest zgodność nie tylko treści kształcenia, ale także uzyskanie odpowiedniej liczby punktów ECTS. Decyzja o zaliczeniu efektów podejmowana jest indywidualnie w stosunku do każdego studenta, w razie potrzeby wyznaczane są różnice programowe, które student ma obowiązek zrealizować w terminie określonym przez Dziekana.

3.3. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów

O przyjęcie do DSW na jednolite studia magisterskie na kierunku *pedagogika specjalna* w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się może ubiegać się osoba posiadająca: co najmniej 5 lat doświadczenia zawodowego oraz świadectwo dojrzałości; kwalifikację pełną na poziomie 5 PRK albo kwalifikację nadaną w ramach zagranicznego systemu szkolnictwa wyższego odpowiadającą

poziomowi 5 europejskich ram kwalifikacji (Dz. Urz. UE C 111 z 06.05.2008, str. 1). W wyniku potwierdzenia efektów uczenia się można zaliczyć nie więcej niż 50% punktów ECTS przypisanych do zajęć objętych programem studiów. O kolejności przyjęcia na studia decyduje wynik procesu potwierdzenia efektów uczenia się. Liczba studentów, którzy zostali przyjęci na studia na podstawie potwierdzenia efektów uczenia się, nie może być większa niż 20% ogólnej liczby studentów na danym kierunku, poziomie i profilu. Zgodnie z § 3 Regulaminu studiów w Dolnośląskiej Szkole Wyższej szczegółowy opis warunków i procedura przyjęć w wyniku potwierdzania efektów uczenia się znajduje się w Regulaminie procedury potwierdzania efektów uczenia się w Dolnośląskiej Szkole Wyższej (Załącznik do Uchwały nr 149/2020 Senatu Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z siedzibą we Wrocławiu).

Na ocenianym kierunku (na studiach I stopnia) w latach 2017-2020 procedura potwierdzania efektów uczenia uzyskanych poza szkolnictwem wyższym nie została przeprowadzona. Na jednolitych studiach magisterskich na kierunku *pedagogika specjalna* nie mamy jeszcze możliwości przeprowadzania procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym.

Warto zaznaczyć, że DSW jest instytucją, która jako jedna z pierwszych uczelni w Polsce wdrożyła procedurę PEU oraz wykorzystała doświadczenia uczelni zagranicznych, przygotowując poradniki, raporty i rekomendacje w tym obszarze. Rezultaty tych działań są dostępne na stronie www.edupro.dsw.edu.pl.

3.4. Zasady, warunki i tryb dyplomowania

Studenci pierwszego rocznika studiów przystąpią do egzaminów dyplomowych w roku akademickim 2024/2025. Zgodnie z tymi przepisami wewnętrznymi tematy prac dyplomowych ustalane będą przez promotorów w porozumieniu ze studentami, opiniowane będą wtedy przez Radę Programową Kierunku Pedagogika Specjalna, a następnie zatwierdzane przez Konwent Dziekański.

Student będzie rejestrował pracę w Archiwum Prac Dyplomowych, najpóźniej na 14 dni przed planowanym terminem egzaminu dyplomowego. Po wprowadzeniu przez studenta do APD danych, promotor sprawdzić będzie ich kompletność i poprawność, a następnie zatwierdza je i dokonuje analizy i kontroli pracy przy użyciu Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA) zgodnie z Zarządzeniem 20/2020 Rektora Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. Promotor akceptuje za pośrednictwem APD raport ogólny z badania antyplagiatowego pracy w JSA, pod warunkiem, że nie nosi ona znamion plagiatu, a następnie niezwłocznie drukuje, wypełnia i podpisuje raport ogólny z badania antyplagiatowego pracy, wygenerowany przez JSA, po czym składa go osobiście lub za pomocą poczty tradycyjnej w dziekanacie. Niezwłocznie po zatwierdzeniu pracy do obrony promotor będzie zawiadamiał mailowo dziekanat, studenta i członków komisji o terminie egzaminu ze wskazaniem daty i godziny rozpoczęcia, składu komisji uzgodnionej z menedżerem kierunku. Promotor i recenzent zobowiązani będą do wypełnienia oraz zatwierdzenia w APD recenzji pracy. Podpisane recenzje będą niezwłocznie składane w dziekanacie osobiście lub za pomocą poczty tradycyjnej. Najpóźniej 7 dni przed egzaminem dziekanat będzie przygotowywał w USOS protokół egzaminu, który przesyła mailowo przewodniczącemu komisji. Jeżeli recenzja i opinia pracy są pozytywne, student jest dopuszczany do ustnego egzaminu dyplomowego, który zdaje przed komisją powołaną przez Rektora / osobę upoważnioną przez Rektora, w skład której wchodzi menedżer lub osoba przez niego wyznaczona jako przewodniczący, opiekun pracy/promotor i recenzent. Menedżer kierunku może wyznaczyć dodatkowych członków komisji.

3.5. Monitorowanie i ocena postępów studentów

Przyjęte metody monitorowania postępów osiągniętych przez studentów są dobierane indywidualnie przez osoby prowadzące przedmiot/moduł w taki sposób, aby proces ewaluacji efektów był adekwatny do tematyki przedmiotu. W zakresie wiedzy metody walidacji wskazywane w kartach przedmiotów to: prezentacja, projekt, udział w dyskusji, wypowiedź ustna, kolokwium, sprawdzian pisemny, egzamin ustny lub pisemny. W zakresie efektów uczenia się z kategorii umiejętności metody walidacji wskazywane w kartach przedmiotów to: symulacja, udział w dyskusji, opracowanie studium przypadku, prezentacja multimedialna, praca pisemna (esej, argumentacja, dyskusja problemu), raport z ćwiczeń warsztatowych, praktyki, projekt indywidualny lub grupowy. W kategorii kompetencje społeczne metody walidacji wskazywane w kartach przedmiotów to: symulacja, udział w dyskusji, opracowanie studium przypadku, raport z ćwiczeń warsztatowych, zajęć terenowych lub badań. Ocena formułowana jest na podstawie aktywności i działań studentów, adekwatnie do przyjętej przez osobę prowadzącą metody walidacji. Każdy wytwór i aktywność studenta zostają poddane ocenie osoby prowadzącej, zgodnie z wytycznymi opisanymi w karcie przedmiotu w punkcie „zasady i warunki zaliczenia”.

Bieżące monitorowanie liczby kandydatów na studia, przyjętych, rezygnujących, czy też kończących kierunek odbywa się w dziekanacie w postaci raportów generowanych z systemu USOS. Analiza wyników nauczania odbywa się na zebraniach prowadzonych przez menedżerów kierunku w celu wdrażania wniosków wynikających z monitoringu oraz na zebraniach Konwentu Władz Uczelni.

Badanie osiągania przez studentów zakładanych efektów uczenia się odbywa się na bieżąco poprzez weryfikację osiągniętej wiedzy w trakcie zajęć ze studentami oraz po zakończeniu każdego z modułów, w formie przewidzianej w planie studiów (zaliczenie, zaliczenie na ocenę lub egzamin). Skala ocen została określona w Regulaminie Studiów DSW. Zasady obliczania oceny końcowej modułu określone są w każdej karcie przedmiotu. Ocena końcowa modułu udokumentowana jest w postaci pisemnych prac egzaminacyjnych oraz testów, a w przypadku egzaminów ustnych w postaci wykazu zagadnień (pytań) egzaminacyjnych.

Metody sprawdzenia i oceniania osiągniętych efektów uczenia się oraz postępów studentów w toku kształcenia uzależnione są od decyzji prowadzącego przedmiot, w zależności od zakładanych efektów uczenia się. Informacja na ten temat zamieszczona jest w kartach przedmiotu oraz podawana do informacji studentom przed przystąpieniem do realizacji przedmiotu. Ocena ta opiera się na określonych dla danego przedmiotu metodach weryfikacji wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Prace etapowe i egzaminacyjne gromadzone są w teczkach przedmiotów prowadzonych przez wykładowców w formie elektronicznej. Niektóre, ze względu na warsztatowy, praktyczny charakter zajęć, zbierane są w formie papierowej. Odnoszą się do szerokiego obszaru analizy problematyki pedagogicznej, rozwiązywania praktycznych problemów w działalności edukacyjnej. W przypadku praktyk zawodowych podstawowymi efektami uczenia się są znajomość organizacji działań instytucji, umiejętność analizy i interpretacji działań pomocowych oraz planowania i wykonywania samodzielnych działań w placówce, z odpowiednio dobranymi metodami i formami pracy. Efekty te są weryfikowane przez Uczelnianego Opiekuna Praktyki na podstawie opisu działalności studenta wykazanej w dzienniku praktyki i potwierdzonej przez opiekuna praktyki w adekwatnej do specjalności placówce.

Na zakończenie procesu kształcenia ostateczna weryfikacja efektów uczenia się następuje poprzez przygotowanie pracy dyplomowej z obszaru zgodnego z kierunkiem, poziomem i profilem studiów oraz zainteresowaniami studenta. Szczegółowe informacje w tym zakresie zawarto w Zarządzeniu nr

1/2022 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych oraz Zarządzeniu nr 27/2021 Rektora Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

3.6. Monitorowanie losów absolwentów

Monitorowaniem losu studentów zajmuje się Biuro Karier i Praktyk DSW, którego zadaniem jest promowanie absolwentów na rynku pracy, w tym prowadzenie bazy studentów i absolwentów poszukujących pracy. W monitoringu losów absolwentów wykorzystywane są dane z ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów szkół wyższych (www.ela.nauka.gov.pl). Studenci pierwszego rocznika przystąpią do egzaminów dyplomowych w roku akademickim 2024/2025, nie ma zatem danych absolwentów jednolitych studiów magisterskich kierunku pedagogika specjalna. Przytoczone zostaną dane dotyczące absolwentów studiów I stopnia ocenianego kierunku.

Względny Wskaźnik Zarobków absolwentów studiów I stopnia na kierunku pedagogika specjalna studia niestacjonarne (wynagrodzenie absolwenta ze wszystkich źródeł w pierwszym roku po dyplomie w stosunku do średnich zarobków w jego miejscu zamieszkania) w 2019 r. wynosił 0,73. Dla porównania, na analogicznym kierunku na Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie wskaźnik ten był niższy i wynosił 0,64.

Mediana średnich miesięcznych wynagrodzeń brutto ze wszystkich źródeł w pierwszym roku po dyplomie dla absolwentów kierunku w DSW wynosiła 3608,4 zł (dla APS była niższa – 3381,29 zł). Analizując czas poszukiwania pracy przez absolwentów kierunku pedagogika specjalna, poszukiwali oni pracy średnio przez 1,5 miesiąca (w przypadku APS nieco krócej - 1,07 miesiąca). Procent czasu, w którym przeciętny absolwent kierunku pedagogika specjalna w DSW był bezrobotny w pierwszym roku po dyplomie, wynosi 1,19% (nieco wyższe wskaźniki dla APS – 1,54%,).

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Względny Wskaźnik Zarobków	0,61	0,58	0,55	0,6	0,61	0,73
Mediana średnich miesięcznych wynagrodzeń brutto w zł	2132,41	2300,34	2284,23	2798,85	2630,69	3608,4

Podsumowując, należy zauważyć, że pracodawcy doceniają wiedzę, umiejętności i kompetencje absolwentów kierunku z dyplomem Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. Możemy też zaobserwować wzrost wynagrodzeń absolwentów kierunku *pedagogika specjalna* w stosunku do średniej płacy w województwie.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

4.1. Kwalifikacje i dorobek kadry

DSW jest obecnie uczelnią jednowydziałową. W strukturze Wydziału Studiów Stosowanych funkcjonuje Kolegium Studiów Pedagogicznych, w skład którego wchodzi pracownicy kształcący studentów na kierunkach pedagogicznych, także związani z pedagogiką specjalną. W roku akademickim 2021/2022 KSP składa się z 42 nauczycieli akademickich, zatrudnionych w grupie pracowników: badawczo-dydaktycznych (21 osób), badawczych (4 osoby) oraz dydaktycznych (17 osób). Na stanowisku profesora zatrudnione są 3 osoby (prof. dr hab. Adam Zych, prof. dr hab. Piotr

Dehnel, prof. dr Andreas Fejes), profesora DSW – 21 osoby (16 doktorów hab., 5 doktorów), adiunkta – 16 osób, asystenta – 2 osoby.

Tabela 3. Pracownicy Kolegium Studiów Pedagogicznych w roku akademickim 2020/2021

Pracownicy Kolegium Studiów Pedagogicznych ze stopniem naukowym/tytułem:	Grupa pracowników badawczo-dydaktycznych (osoby)	Grupa pracowników badawczych (osoby)	Grupa pracowników dydaktycznych (osoby)	Pracownicy razem [w tym na stanowisku prof. DSW]
Prof.	2	1	-	3
Dr hab. [prof. DSW]	10 [10]	2 [20]	4 [4]	16 [16]
Dr [prof. DSW]	9	1 [1]	11 [4]	21 [5]
Mgr	-	-	2	2
Pracownicy razem	21	4	17	42

Badania naukowe w dyscyplinie naukowej pedagogika prowadziło 19 pracowników badawczo-dydaktycznych i badawczych. Prace badawcze i publikacyjne pracowników prowadzących badania w dyscyplinie wiodącej (pedagogika) oraz dyscyplinie wspomaganej (nauki o kulturze fizycznej) koordynuje powołana w dniu 28.05.2019r. przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Federacja Naukowa WSB-DSW, której DSW jest członkiem.

Federacja Naukowa WSB-DSW to pierwsza w Polsce federacja naukowa powołana na mocy Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku. Jest to jednostka naukowa skupiająca cztery niepubliczne uczelnie akademickie. Jej celem jest synergia potencjału naukowego uczelni – jednostek uczestniczących, a współpraca pracowników naukowych i działania Federacji prowadzą do wytworzenia nowej, wyższej jakości w zakresie badań naukowych. Koordynatorem Federacji Naukowej w dyscyplinie pedagogika jest dr hab. Sławomir Krzychała. Federacja konsultuje z pracownikami badawczo-dydaktycznymi i badawczymi działania badawcze i cele publikacyjne, opiniuje wnioski o finansowanie wyjazdów naukowych i publikacji, organizuje semestralne spotkania badaczy w dyscyplinach, koordynuje współpracę zespołów badawczych. Pracownicy DSW wnieśli duży wkład w przygotowanie Federacji do ewaluacji działalności naukowej we wszystkich ocenianych kryteriach.

Potencjał i osiągnięcia naukowo-badawcze dokumentują się w ponad 250 publikacjach naukowych przygotowanych przez pracowników Kolegium w latach 2016-2021 (Załącznik 2.10.). W tym dorobku naukowym są zarówno publikacje w polskich, jak i w zagranicznych renomowanych wydawnictwach (Routledge, Sage, Brill z listy I wykazu wydawnictw) i czasopismach (Journal of Education Policy, Critical Studies in Education, Children and Youth Services Review, American Educational Research Journal, Educational Philosophy and Theory, Higher Education, Children's Literature in Education, Cogent Arts & Humanities – z przypisanymi 100, 140, 200 pkt.).

Tabela 4. Monografie pracowników Kolegium Studiów Pedagogicznych lata 2017-2021

Autorstwo monografii 100 pkt	Redakcja monografii 150 pkt	Redakcja monografii 20 pkt	Tłumaczenie i redakcja	Podręczniki	Rozdziały 75 pkt	Rozdziały 20 pkt
10	4	12	4	1	3	43

Tabela 5. Artykuły pracowników Kolegium Studiów Pedagogicznych lata 2019-2021

Liczba publikacji	70 pkt.	100 pkt.	140 pkt.	200 pkt.
27	18	4	3	2

Pracownicy Kolegium aktywnie uczestniczą w konferencjach, warsztatach i seminariach naukowych. W latach 2016-2021 zaprezentowali ponad 300 wystąpień na konferencjach krajowych i międzynarodowych (Załącznik 2.9).

Kadra kierunku posiada także długoletnie doświadczenie dydaktyczne. Pracownicy ze stopniem dra i dra habilitowanego posiadają również wieloletnie doświadczenie w zakresie promowania prac licencjackich i/lub magisterskich oraz ich recenzowania. Pracownicy samodzielni posiadają doświadczenie w opiece nad doktorantami, jak również uczestniczą w przewodach doktorskich i habilitacyjnych.

Nauczyciele akademicy DSW nieustannie podnoszą swoje kompetencje dydaktyczne, biorąc udział w organizowanych w uczelni szkoleniach, a także w ramach samokształcenia indywidualnego, wymiany dobrych praktyk (październik 2019, lipiec 2020). Biorą także udział w spotkaniach zespołu Kolegium, podczas których dzielą się doświadczeniem, omawiają skuteczności w zakresie weryfikacji efektów uczenia się, współpracują w ramach przygotowania prac dyplomowych i analizują jakość prac zaliczeniowych.

W ramach zdobywania międzynarodowych doświadczeń dydaktycznych pracownicy etatowi kierunku regularnie wyjeżdżają w charakterze visiting professors do uczelni partnerskich DSW, korzystając z programu Erasmus+. W zakresie zwiększania międzynarodowych kompetencji dydaktycznych 9 pracowników Kolegium: dr hab. Ewa Kurantowicz, prof. DSW; dr hab. Sławomir Krzychała, prof. DSW; dr hab. Paweł Rudnicki, prof. DSW; dr hab. Tomasz Zarębski, prof. DSW; dr Joanna Minta, prof. DSW; dr Barbara Muszyńska; dr Agnieszka Piasecka-Robak; dr Marcin Starnawski oraz dr Agnieszka Zembrzuska, prof. DSW, uzyskali certyfikaty programu *Master of Didactics*, które zdobyli w ramach anglojęzycznych szkoleń w 2019 i 2020 r. zorganizowanych na takich uczelniach jak: Aarhus University, University of Ghent, University of Groningen oraz University of London.

Pracownicy Kolegium stanowią istotne wsparcie w zakresie doskonalenia dokumentacji wewnętrznej w uczelni dotyczącej procesów kształcenia (dr hab. Sławomir Krzychała, prof. DSW pełni funkcję koordynatora dyscypliny naukowej pedagogika). Są członkami Rady Akademickiej. Niektórzy nauczyciele akademicy pełnią funkcję menedżera kierunku: dr Karolina Reinhard – pedagogika (I i II stopień), dr Agnieszka Zembrzuska, prof. DSW – pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (JSM i II stopień), dr Małgorzata Oleniacz, prof. DSW – pedagogika specjalna (JSM, II stopień), dr Agnieszka Piasecka-Robak – human resources i coaching (I i II stopień) oraz mgr Sławomir Brdęk – praca socjalna (I i II stopień). Członkowie kadry posiadają doświadczenie w zakresie koordynacji praktyk zawodowych i staży na kierunku pedagogika.

W okresie pandemii Covid-19 kadra dydaktyczna kierunku, intensywnie rozwijała kompetencje w zakresie metod i technik kształcenia zdalnego, uczestnicząc: w szkoleniach wewnętrznych organizowanych w DSW przez Pracownię Edukacji Zdalnej (obecnie Dział Rozwoju Kształcenia Zdalnego), w szkoleniach zewnętrznych, m.in. z zakresu projektowania zajęć online z wykorzystaniem tablic wirtualnych Miro i Mural (szkolenie firmy Futuryści), a także korzystając z konsultacji indywidualnych prowadzonych przez pracowników Pracowni oraz ze wsparcia koleżeńskiego i webinarów dostępnych online. Przygotowano także spotkanie dla nauczycieli obejmujące przedstawienie wyników prac nad standardem metodycznym oraz przekazano nauczycielom opracowanie pt. „*Standardy metodyk i kształcenia zdalnego. Przewodnik wykładowcy*”, A. Bilon, N. Patan-Trawka, A. Zięty, M. Czyżuk, T. Jankowski, K. Koj, M. Zientarski, Wrocław 2020.

Pracownicy DSW realizując „Standardy metodyki kształcenia zdalnego” brali udział w szkoleniach kształcenia na odległość m.in.: Metody weryfikacji efektów uczenia się w oparciu o pakiet Office 365; Korzystanie z MS TEAMS; korzystanie z Platformy Moodle.

Platforma Moodle wykorzystywana w DSW stanowi system zarządzania treścią i wspomaga proces nauczania i uczenia się. Pozwala ona na lepszą kontrolę i uatrakcyjnienie procesu uczenia, gdyż pozwala na tworzenie e-portfolio, tworzenie quizów, dodawanie materiałów, nagrań, dokumentów, linków, ocenianie. Ważną funkcją Platformy wspomaganie zajęć z języków obcych, które w programie studiów mają znaczenie dla realizacji efektów uczenia się. W uczelni organizowane były szkolenie i kursy podnoszące kompetencje pracowników w zakresie umiejętności języków obcych. Poza oczywistymi kursami na różnych poziomach zaawansowania z języka angielskiego prowadzone były także szkolenia z języka czeskiego.

Do najważniejszych osiągnięć dydaktycznych Kolegium zaliczyć:

1. Udział 8 pracowników w latach 2019–2021 w anglojęzycznym programie *Master of Didactics*, finansowanym przez MNiSW (certyfikaty: dr hab. Ewa Kurantowicz, dr hab. Paweł Rudnicki, dr hab. Tomasz Zarębski, dr Joanna Minta, dr Barbara Muszyńska, Ghent University, Belgia; dr hab. Sławomir Krzychała, University College London, Wielka Brytania; dr Marcin Starnawski, Aarhus University, Dania; dr Agnieszka Zembrzuska, University of Groningen, Niderlandy). Program (150 h szkoleniowych + wizyty studyjne) zorientowany był na nabycie kompetencji tutorskich wykładowców oraz doskonalenie metod nauczania, z uwzględnieniem dydaktycznych narzędzi on-line.
2. Coroczny udział pracowników Kolegium w programie zagranicznych wyjazdów dydaktycznych:
  - a. w roku akademickim 2016/2017:
    - dr hab. Ewa Kurantowicz – Roskilde Universitet, Dania;
    - dr Marta Becquet – University of Oulu, Finlandia;
    - dr hab. Sławomir Krzychała – Universidade de Lisboa, Portugalia;
    - dr Agnieszka Zembrzuska – Universidade de Lisboa, Portugalia;
    - dr Anna Bilon-Piórko – Università degli Studi di Catania, Włochy;
    - dr Marcin Starnawski – Università degli Studi di Catania, Włochy;
  - b. w roku akademickim 2017/2018:
    - dr hab. Tomasz Zarębski – Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Anasayfa, Turcja;
    - dr hab. Ewa Kurantowicz – Roskilde Universitet, Dania;
    - dr Agnieszka Zembrzuska – Universidade de Coimbra, Portugalia;
    - dr Aneta Słowik – Université de Nantes, Francja;
    - dr Aneta Kochanowicz – Università degli Studi di Catania, Włochy;
    - dr hab. Jerzy Kochanowicz – Università degli Studi di Catania, Włochy;
    - dr hab. Sławomir Krzychała – Maynooth University, Irlandia;
    - dr Aneta Słowik – Université de Tours, Francja;
    - dr Dariusz Rutkowski - Palacký University Olomouc, Republika Czeska.
  - c. w roku akademickim 2018/2019:
    - dr hab. Tomasz Zarębski – Ankara Üniversitesi, Turcja;
    - dr Agnieszka Zembrzuska – Universidad de Málaga, Hiszpania;
    - dr Dariusz Rutkowski - Palacký University Olomouc, Republika Czeska.
  - d. w roku akademickim 2019/2020:
    - dr Aneta Słowik – Université d’Orléans, Francja;
    - dr Aneta Słowik – Université Catholique de l’Ouest, Francja;
    - dr Dariusz Rutkowski - Palacký University Olomouc, Republika Czeska.
  - e. w roku akademickim 2020/2021:

- dr Aneta Słowik – Université Catholique de l’Ouest, Francja;
- dr hab. Tomasz Zarębski – Open University of Cyprus, Cypr.

Osiągnięcia naukowe i dydaktyczne pracowników KSP wyróżnione zostały w latach 2016-2021 ponad 20-toma nagrodami Rektora DSW oraz czterema prestiżowymi nagrodami ogólnopolskimi:

- dr Dariusz Rutkowski (2018) - Medal Komisji Edukacji Narodowej (Ministerstwo Edukacji Narodowej);
- dr Marcin Starnawski (2018) – Nagroda Łódzkiego Towarzystwa Naukowego im. Profesor Ireny Lepalczyk za najlepszą pracę badawczą z zakresu pedagogiki społecznej;
- dr Barbara Muszyńska (2020) – Nagroda Ministra Edukacji i Szkolnictwa Wyższego za znaczące osiągnięcia w dydaktyce;
- dr hab. Paweł Rudnicki (2021) – Nagroda Łódzkiego Towarzystwa Naukowego im. Profesor Ireny Lepalczyk za najlepszą pracę badawczą z zakresu pedagogiki społecznej (nagroda otrzymana ze współautorką, dr Marzanną Pogorzelską);
- dr hab. Sławomir Krzychała (2021) – Nagroda im. prof. Romana Czerneckiego, w kategorii naukowej, za publikację pt. „Teacher Responses to New Pedagogical Practices: A Praxeological Model for the Study of Teacher-Driven School Development” (American Educational Research Journal).

4.2. Obsada zajęć dydaktycznych

Bogate doświadczenie dydaktyczne i zawodowe kadry nauczycielskiej i współpracowników przekłada się na praktyczność prowadzonych zajęć. Umożliwia to studentom uczestniczenie w procesach edukacyjnych, w których łączy się wiedzę teoretyczną z nabywaniem umiejętności o charakterze profesjonalnym oraz kształtowaniem kompetencji przyszłych pedagogów specjalnych. Kadra ekspertów dba o rozwój studentów w kierunku refleksyjnego myślenia i działania w obszarze spraw opiekuńczych, wychowawczych, edukacyjnych i pomocowych. Osoby prowadzące zajęcia ze studentami ukazują rozwiązania, które sprawdzają się w pracy pedagogicznej. Konstruuje procesy edukacyjne z wykorzystaniem nowoczesnych metod pracy dydaktycznej. Dzielą się bogatym doświadczeniem, przybliżają konkretne metody, techniki i narzędzia wykorzystywane w praktyce pedagogicznej, ilustrują przykładami z życia sytuacje, które są im znane z własnych działań.

Tabela 6 Nauczyciele akademicki zatrudnieni w DSW prowadzący zajęcia dydaktyczne w roku akademickim 2021/2022 na kierunku *pedagogika specjalna* jednolite studia magisterskie

Lp.	Nauczyciel akademicki	Przedmiot	Zainteresowania badawczo-dydaktyczne
1.	dr Małgorzata Oleniacz, prof. DSW	Wprowadzenie do poradnictwa rehabilitacyjnego	Zainteresowania naukowe i dydaktyczne skoncentrowane wokół problematyki związanej z poradnictwem, w tym poradnictwem rehabilitacyjnym, pedagogiką leczniczą i terapią zajęciową, a także problemami ludzi młodych, problemami egzystencji człowieka w perspektywie biograficznej, narracyjnymi strategiami poszukiwań badawczych i pracy edukacyjno-rehabilitacyjnej.
2.	dr Bożena Bartosik	Praktyka ogólnopedagogiczna Diagnostyka psychopedagogiczna Praktyka wychowawczo-dydaktyczna 1	Dorobek naukowy jak również dydaktyczny skoncentrowany jest wokół diagnozy, terapii oraz psychomotoryki. Doświadczenie w pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych uczęszczających do przedszkoli, szkół ogólnodostępnych i szkół specjalnych. Certyfikowany terapeuta Integracji Sensorycznej i Psychomotoryki.

3.	mgr Agnieszka Sekułowicz	Analiza tekstów naukowych i elementów logiki Warsztaty kompetencji całościowego uczenia się	Zainteresowania skoncentrowane wokół zagadnień związanych z nowymi technologiami a także edukacją włączającą, filozofią i etyką
----	--------------------------------	--	---

Tabela 7. Inne osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne w roku akademickim 2021/2022 na kierunku pedagogika specjalna jednolite studia magisterskie

Lp.	Nauczyciel akademicki	Przedmiot	Zainteresowania badawczo-dydaktyczne
1.	dr Paulina Hawrylewicz-Kowalska	Dydaktyka specjalna	Doświadczenie w samodzielnym opracowywaniu, przygotowywaniu i prowadzeniu warsztatów, seminariów oraz wystąpień konferencyjnych w języku polskim i angielskim. Andragogiczne zainteresowania oraz zdobyta w tym obszarze wiedza pomagają jej koncentrować swoją pracę na uwzględnieniu potrzeb osób uczących się poprzez zróżnicowanie doboru metod przekazu.
2	dr Barbara Kobusińska	Psychologia kliniczna z elementami neurologii	Wieloletnie doświadczenie podczas pracy w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego, a następnie (równolegle) w Akademii Muzycznej - kształcenie psychologiczne muzykoterapeutów. Współpraca z Sądem Rodzinnym i Cywilnym - Przygotowywała ekspertyzy w ramach pracy biegłego. Współpracowała z zespołem niemieckim dla rozwiązywania problemów wychowawczych. Prowadziła warsztaty dla nauczycieli, a także szkolenia psychologiczne administracji państwowej.
3	dr Mirela Lubińska-Tomczak	Pedagogika rodziny	Od 2016 roku asystent rodziny w Ośrodku Pomocy Społecznej. Konsultant ds. społecznych w gminie Strzelce Op., opiekun gminnego wolontariatu, członek Zespołu Interdyscyplinarnego, szkoleniowiec, członek Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Asystentów Rodziny. Realizator licznych projektów dotyczących asysty rodzinnej w województwie opolskim.
4	dr Adam Marcinkiewicz	Doktryny pedagogiczne	Szczególne pole zainteresowań naukowych to wielokulturowość oraz historia opieki i wychowania cywilizacji starożytnych oraz epoki średniowiecza. Prowadzenie badań nad modelem życia społecznego wieku szesnastego oraz współczesnych, artystycznych metod organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży.
5	dr Anna Suchon	Andragogika specjalna	Wieloletni pracownik Politechniki Śląskiej w Gliwicach, wieloletni pracownik DSW we Wrocławiu, czynny nauczyciel zatrudniony w pełnym wymiarze godzin, z 25-letnim doświadczeniem w pracy z osobami z głębszą niepełnosprawnością intelektualną.
6	mgr Karolina Klimkiewicz	Psychologia emocji i motywacji	Główny obszar zainteresowań naukowych to rodzina i jej znaczenie w różnych aspektach życia. W pracy zawodowej łączy ze sobą podejście systemowe z poznawczo-behawioralnym. Skupia się na takich tematach, jak zdrowie psychiczne adolescentów, kształtowanie się tożsamości płciowej i seksualnej, przemoc w rodzinie, znaczenie więzi bezpiecznych i pozabezpieczanych w rodzinie. Podczas pandemii zajęła się tematem wpływu izolacji na nastolatków (po zaobserwowaniu, że wielu nastolatków z powodu izolacji, ma objawy podobne do tych towarzyszących PTSD) oraz kształtowania się decyzji życiowych w społeczeństwie ryzyka.
7.	mgr Magdalena Komosa	Język obcy 2 – język niemiecki Język obcy 3 – język niemiecki	Od 1995 czynna lektorka języka niemieckiego na kursach dla dorosłych, prowadzenie kursów na wszystkich poziomach zaawansowania, kursach certyfikowanych dla firm i instytucji (Bosch, Volvo, Konsulat Generalny Niemiec etc.); od 2020 lektorka języka niemieckiego w DSW.

			Inne doświadczenie dydaktyczne - nauczanie języka polskiego jako obcego.
8.	mgr Beata Maślanka	Język obcy 2 (język angielski, język niemiecki) – język angielski Język obcy 3 (język angielski, język niemiecki) – język angielski	Prowadzenie zajęć z języka angielskiego w szkołach językowych na wszystkich poziomach zaawansowania, we wszystkich grupach wiekowych. Zainteresowania dotyczą języka ogólnego oraz biznesowego, nadzoru metodycznego, rekrutacji lektorów, tłumaczeń ustnych i pisemnych. Prowadzenie zajęć z języka angielskiego w grupach i indywidualnie, dla dzieci, młodzieży i dorosłych, przygotowywanie kursantów do egzaminów międzynarodowych.
9.	mgr Wiesław Mielcarski	Psychologia emocji i motywacji	Doświadczenie zawodowe: psycholog, terapeuta, diagnosta, mediator. Pracuje jako psycholog w szkole podstawowej oraz w zespole szkół specjalnych, mediator w Ośrodku Interwencji Kryzysowej, jako psychoterapeuta w Ośrodku Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży.
10.	mgr Kamila Prociów (doktorantka DSW)	Podstawy andragogiki	Od października 2020 roku doktorantka w Szkole Doktorskiej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. Zainteresowania naukowe dotyczą edukacji antydyskryminacyjnej i edukacyjnego przeciwdziałania wkluczeniom społecznym. Realizuje projekty edukacyjne z udziałem mniejszości, pilotażowe działania z edukacji antydyskryminacyjnej dla nauczycieli i nauczycielek oraz uczniów i uczennic z wrocławskich szkół. Współpracuje jako ekspert z organizacjami pozarządowymi i biznesem, którym pomaga opracowywać strategie edukacyjne na rzecz różnorodności. Ukończyła Szkołę Trenerów Elżbiety Sołtys w Krakowie. Od 2010 roku pracuje jako trenerka, głównie współpracuje z organizacjami pozarządowymi i biznesem. Od 2018 roku zatrudniona jest na stanowisku pedagoga szkolnego w szkole podstawowej.
11.	mgr Izabela Sokołowska-Zatorska	Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną	Nauczyciel z 27 letnim doświadczeniem (praca z uczniem z autyzmem, z autyzmem i niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z uczniem z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i z głębokim).
12	mgr Jolanta Wierzbanowska-Olejniczak	Edukacja i resocjalizacja dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym	Prowadzenie zajęć dydaktycznych z zakresu pedagogiki specjalnej, głównie resocjalizacji / metodyki. Organizowanie, przygotowanie merytoryczne i pomoc w tzw. zajęciach wyjazdowych dla studentów do placówek resocjalizacyjnych. Prowadziła również zajęcia z pedagogiki resocjalizacyjnej i socjoterapii na Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu.
13.	mgr Małgorzata Witkowska	Psychologia procesów poznawczych	Praca akademicka od 2019 roku połączona z wieloletnią praktyką zawodową w ośrodkach terapeutycznych na terenie Lubina, Legnicy i Kamiennej Góry. Prowadzenie kursów zawodowych, szkoleń specjalistycznych z zakresu terapii i terapii zajęciowej oraz warsztatów praktycznych. Ukończone studia z zakresu pedagogiki ogólnej, specjalnej i leczniczo-terapeutycznej.

4.3. Łączenie działalności badawczej i dydaktycznej

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku *pedagogika specjalna* realizują badania naukowe i stosowane oraz wykonują prace badawczo-rozwojowe i wdrożeniowe, których tematyka pokrywa się z treściami programowymi.

W DSW działa 11 studenckich kół naukowych. W czerwcu 2021 roku powołane zostało pedagogiczne Koło Naukowe ENTUZJAZM. Członkiniami-założycielkami jest 13 studentek kierunków

pedagogicznych, kolejne osoby włączają się w działania koła. Opiekunami koła są dr K. Gawlicz i dr M. Starnawski. Do zadań Koła należą propagowanie wiedzy z zakresu pedagogiki i pokrewnych dyscyplin naukowych oraz integracja środowiska akademickiego wokół inicjatyw edukacyjnych. Dotychczas zrealizowane działania to przeprowadzenie Dnia Dziecka we Wrocławskim Centrum Opieki i Wychowania oraz w konkursie na podcast socjologiczny „Przeoczone w pandemii” organizowanym przez Oddział Krakowski Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Uczelnia wspiera wspólną działalność badawczą pracowników oraz studentów. W tym celu dzięki uzyskanym środkom finansowym z funduszy europejskich (NCBiR projekt REGIO) w kwietniu 2020 r. uruchomiony został projekt Akademia Umiejętności, w którym w ramach modułu dla studentów, mogą oni zdobyć dofinansowanie na ważną dla ich rozwoju aktywność badawczą lub zawodową. Obecnie realizowana jest IV edycja Akademii. Łączna kwota dofinansowania wyniosła 480 000,00 PLN. W ramach tego budżetu finansowane są projekty studenckie dotyczące realizacji certyfikowanych szkoleń i kursów z obszaru kompetencji branżowych, ICT oraz projekty badawcze (często będące elementami prac licencjackich lub magisterskich). Akademia Umiejętności ma zachęcić studentów do aktywności naukowej, współpracy ze środowiskiem zewnętrznym i uczelnią, uczyć pozyskiwania środków na realizację projektów i badań. W edycjach I-III zrealizowano 23 projekty studenckie. „And so this is Xmas” jest przykładem zrealizowanego projektu pod opieką naukową dr B. Muszyńskiej, w trakcie którego studentki przygotowały zajęcia online za pośrednictwem platformy eTwinning. W zajęciach brały udział dzieci ze szkoły podstawowej w Trzebnicy, dzieci z przedszkola publicznego Świętej Katarzynie oraz uczniowie z krajów: Turcja, Grecja, Rumunia, Albania, Węgry, Słowenia, Czarnogóra, Portugalia, Armenia, Malta.

W ostatnich latach nauczyciele akademicy DSW w opracowali innowacyjne programy studiów łączące badania edukacyjne z kształceniem akademickim: Pedagogika Specjalna - studia dualne w Dolnośląskiej Szkole Wyższej (POWER); Praca Socjalna - studia dualne w Dolnośląskiej Szkole Wyższej (POWER); Profesjonalny nauczyciel przedszkola i edukacji wczesnoszkolnej (POWER); Pracownik Socjalny - studia drugiego stopnia na kierunku praca socjalna (POWER); Praktyczne kształcenie dla rynku pracy (POKL); Poprzez praktykę do profesjonalizmu - nowa koncepcja praktyk studenckich i jej aplikacja (POKL); Nauczyciel na praktykach. Program doskonalenia zawodowego w przedsiębiorstwach dla nauczycieli kształcenia zawodowego (POKL); Systemy wsparcia ośrodków terapii behawioralnej (Innowacje społeczne).

Realizowana działalność naukowo-badawcza ma znaczący wpływ na kształtowanie się i przebieg procesu dydaktycznego. Doświadczenia kadry akademickiej zdobyte podczas prowadzenia prac badawczych są w naturalny sposób przenoszone na płaszczyznę dydaktyczną.

Badania naukowe prowadzone przez dra Dariusza Rutkowskiego, których głównym celem było znalezienie barier i wypracowanie rozwiązań aktywizujących osoby z niepełnosprawnością wzrokową, stanowiły podstawę do przygotowanie projektu 2018 (z zaangażowaniem studentów DSW), którego celem było wypracowanie innowacji społecznej. Projekt „Razem można więcej” (2017/18) dla sportowców z niepełnosprawnością wzroku i ich przewodników. Wynikiem projektu było wypracowanie modelu szkoleniowego z zakresu nordic walking. Uczestnicy po egzaminie mogli uzyskać certyfikaty instruktorskie nordic walking. Adaptowany model wykorzystany był w projekcie „Niech piłka nas łączy” (2018) (dla uczniów szkoły ogólnodostępnej i specjalnej), w którym zwiększano umiejętności techniczne podczas integracyjnych treningów i meczów piłki nożnej. Elementy modelu wykorzystane były do szkoleń narciarskich – efekt: start w zawodach ParaSki4Europe.

Pracownicy Kolegium angażują studentów jako wolontariuszy w prace na rzecz popularyzowania nauki oraz wsparcia psychologiczno-pedagogicznego w środowisku lokalnym/szkołach/przedszkolach. Przykładowe działania:

- Konsultacje dla rodziców z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych (Pracownia badań nad edukacją włączającą, w której studenci realizowali praktyki - dr hab. J. Kruk-Lasocka, dr B. Bartosik - 2016-2020);
- Warsztaty metodyczne dla nauczycieli przedszkoli oraz klas I-III z zakresu nauczania języka angielskiego (studentów/absolwentów DSW, dr B. Muszyńska, -2016-2020);
- Otwarte cykliczne seminaria „Edukacyjne Czwartki” (koordynator – dr A. Zembrzuska, od 2018);
- Zaangażowanie studentów-wolontariuszy w ramach "Forum Żywych Bibliotek" (dr hab. P. Rudnicki, 2016);
- Warsztaty „Kalejdoskop kariery” z obszaru poradnictwa kariery dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych (współpraca studentów-wolontariuszy – dr J. Minta, dr A. Bilon, dr A. Zembrzuska - 2016-2018);
- Promocja idei potwierdzania efektów uczenia się osiągniętych drogą pozaformalną i nieformalną (Warsztaty dla studentów i interesariuszy, dr A. Bilon, 2016);
- Festiwal ulicy Świdnickiej - współpraca ze studentami przygotowującymi wydarzenie artystyczne i edukacyjne w ramach Europejskiej Stolicy Kultury (dr hab. M. Reut, 2016);
- Warsztaty „Jak odpowiadać na potrzeby dziecka z głęboką niepełnosprawnością intelektualną w psychomotorycznych zabawach z szarfą?” prowadzony w ramach Europejskiego Dnia Psychomotoryki (zaangażowanie studentów-wolontariuszy, dr B. Bartosik – 2017);
- Przygotowanie programu studenckich działań artystycznych w DSW w ramach Nocy Muzeów (dr hab. M. Reut, dr A. Szprych- 2017);
- Kompetencje nauczyciela w pracy z uczniem z dysfunkcją wzroku – seminarium studenckie (dr D. Rutkowski – 2018);
- Przygotowanie ze studentami scenariuszy warsztatów w ramach projektu "Dolnośląska Akademia dla Dzieci, Młodzieży i Rodziców" (dr A. Zembrzuska – 2019-2020);
- Przygotowanie ze studentami webinarów dla nauczycieli i rodziców w czasie COVID-19 (m.in. dobrostanu uczniów, muzykoterapii – dr A. Szymajda – 2021);
- Przygotowanie prezentacji w mediach społecznościowych ze studentami z Kół Naukowych DSW na temat aktywności studenckiej (dr Magdalena Czubak-Koch – 2021);
- Wsparcie ze studentami i nauczycielami SWFiS DSW organizacji zawodów sportowych (Mistrzostwa Polski i Puchar Polski Nordic Walking) dla osób z niepełnosprawnością wzrokową (dr D. Rutkowski 2017,2019,2020,2021);
- Wsparcie asystenckie ze studentami w szkoleniach narciarskich osób z niepełnosprawnościami (Erasmus + Czechy 2019, 2020 dr D. Rutkowski);
- Wsparcie asystenckie ze studentami w zawodach narciarskich dla osób z niepełnosprawnościami – ParaSki4Europe 2020 dr D. Rutkowski);
- Współpraca i asystentura studentów w zawodach lekkoatletycznych w DSOSWnr13 2017, 2018, 2019 – dr D. Rutkowski).

Pracownicy Kolegium aktywnie uczestniczą w pracach towarzystw m.in:

- Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego (Oddziału Wrocławskiego) udział pracowników DSW w organach statutowych: Zarząd oddziału (kadencja 2020-2023: dr M. Starnawski - zastępca

przewodniczącego zarządu, dr K. Gawlicz - skarbnik, dr B. Kutrowska, dr A. Zembrzuska, dr hab. S. Krzychała - członkowie zarządu; kadencja 2017-2020: dr hab. P. Rudnicki - zastępca przewodniczącego zarządu);

- Polskiego Towarzystwa Naukowego Adaptowanej Aktywności Fizycznej – dr D. Rutkowski - członek komisji rewizyjnej;
- Naukowego Towarzystwa Poradczawczego – dr M. Oleniacz, dr A. Zembrzuska, dr M. Czubak-Koch, dr J. Minta, dr A. Bilon-Piórko.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi wspierającymi rehabilitację osób z niepełnosprawnościami zaowocowała zorganizowaniem w DSW konferencji, których jednym z celów było przeciwdziałanie skutkom izolacji wynikającej z pandemii (brali w nich udział pracownicy, współpracownicy oraz studenci):

- Regionalna konferencja REHA FOR THE BLIND IN POLAND, w DSW 07.10.2021r., zorganizowana przez Fundację Szansa dla Niewidomych (Biuro regionalne) - organizatora największego na świecie spotkania niewidomych, słabowidzących i ich bliskich – dr Dariusz Rutkowski;
- Regionalna konferencja „Sytuacja osób z niepełnosprawnością w rzeczywistości epidemicznej - II”, DSW 17.12.2021r., zorganizowana przez Towarzystwo Walki z Kalectwem prowadzące działalności społeczną, naukową i wydawniczą. W ostatnich latach TWK angażuje się w realizację programów współfinansowanych przez UE i PFRON, których głównym założeniem jest wprowadzanie osób niepełnosprawnych na rynek pracy – dr M. Oleniacz prof. DSW, dr hab. J. Kruk-Lasocka, dr Bożena Bartosik, dr Dariusz Rutkowski;

Pracownicy Kolegium uczestniczą również w zajęciach popularyzują wiedzę naukową z dolnośląskimi nauczycielami, uczniami oraz rodzicami w ramach realizowanych w DSW projektach: Dolnośląska Akademia Dzieci, Młodzieży i Rodziców (POWER); Edukacja międzypokoleniowa - działania artystyczne dla zrównoważonego rozwoju społeczności lokalnych (POWER). Uczestniczą aktywnie również w corocznym Dolnośląskim Festiwalu Nauki, m.in.: Asystent sportowy osób z dysfunkcją wzroku; Miejsce sportu w rehabilitacji osób niepełnosprawnych; Czy można usłyszeć obraz? Niewidzialne Laboratorium; Malarz jako antropolog, czyli co sztuka mówi nam o społeczeństwie?

Pracownicy Uczelni uczestniczą również w międzynarodowych wyjazdach studyjnych pomagających doskonalić umiejętności dydaktyczne. Od 2019 roku Dolnośląska Szkoła Wyższa realizuje program Master of Didactics, finansowany przez MNiSW. Program (150 h szkoleniowych + wizyty studyjne) zorientowany jest na nabycie kompetencji tutejszych wykładowców oraz doskonalenie metod nauczania, z uwzględnieniem dydaktycznych narzędzi on-line.

W latach 2016-2021 pracownicy KSP odbyli ponad 20 wyjazdów w celu przeprowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunkach pedagogicznych w ramach programu ERASMUS+ w partnerskich uczelniach: Roskilde University - Dania, University of Oulu - Finlandia, Universidade de Lisboa - Portugalia, Università degli Studi di Catania - Włochy, Nigde Ömer Halisdemir Üniversitesi Anasayfa - Turcja, Universidade de Coimbra - Portugalia, Université de Nantes - Francja, Maynooth University - Irlandia, Université de Tours - Francja, Ankara Üniversitesi - Turcja, Universidad de Málaga - Hiszpania, Université d'Orléans - Francja, Université catholique de l'Ouest - Francja, Open University of Cyprus – Cypr, Palacký University Olomouc – Republika Czeska, University of Hradec Kralove - Republika Czeska

4.4. Polityka kadrowa

Polityka zatrudnienia oraz relacji pracowniczych oparta jest na zasadach etycznych oraz zasadach równości (Uchwała nr 48/2020 Senatu DSW z dnia 21 maja 2020 roku w sprawie zmiany uchwały Senatu DSW nr 130/2019 w sprawie nadania Regulaminu Pracy DSW). Potencjał i wysoką jakość

prowadzonych badań i dydaktyki potwierdzają prestiżowe certyfikaty przyznane Dolnośląskiej Szkole Wyższej w roku akademickim 2020/2021. DSW jest: sygnatariuszem Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni (DSOU) (od 2019 r.) oraz sygnatariuszem Magna Charta Universitatum (od 2021 r.). Uczelnia uzyskała także certyfikat jakości Karta Erasmusa dla szkolnictwa wyższego 2021-2027 (Erasmus Charter for Higher Education - ECHE).

Zatrudnianie nowych nauczycieli akademickich odbywa się zgodnie ze Statutem DSW. Uczelnia ogłasza informacje o nowych ofertach i wolnych miejscach pracy na stronie internetowej www.dsw.edu.pl/poznaj-dsw/o-uczelni/oferty-pracy

Kadra dydaktyczna kierunku *pedagogika specjalna* dobierana jest w taki sposób, aby zapewnić najwyższą jakość kształcenia studentów. Ważnym kryterium przy kompletowaniu kadr do obsad zajęć dydaktycznych na kierunku poza wiedzą merytoryczną jest praktyczna znajomość struktury i funkcjonowania (wynikająca ze współpracy, a nawet zatrudnienia) placówek związanych z pedagogiką specjalną: szkół specjalnych, integracyjnych lub placówek rehabilitacyjnych. Ważnym kryterium są także konkretne (także certyfikowane) umiejętności i uprawnienia związane z wykładanymi przedmiotami. Tak dobrana kadra jest w stanie przygotować studentów do szybkiego odnalezienia optymalnej ścieżki rozwoju zawodowego po zakończeniu studiów. Wśród pracowników kierunku są czynni zawodowo nauczyciele a także rehabilitanci osób z niepełnosprawnościami.

W Uczelni przyjęto system ocen pracowników, który sprzyja osiągnięciu jak najwyższych wyników. Zgodnie z Uchwałą Senatu (Uchwała nr 47/2020 Senatu Dolnośląskiej Szkoły Wyższej) pracownicy, mogą być nagradzani Nagrodami Rektora: za działalność naukową - przyznawana za wybitne osiągnięcia naukowe i/lub awans naukowy w okresie oceny bieżącej; za działalność dydaktyczną przyznawana na wniosek Dziekana w dwóch kategoriach, za: wysoki poziom nauczania lub wybitne osiągnięcia dydaktyczne (np. wypromowanie nagrodzonych prac dyplomowych, wdrożenie innowacyjnych rozwiązań dydaktycznych); za działalność organizacyjną za szczególny wkład w rozwój uczelni.

Jakość pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej nauczyciela akademickiego do tej pory odbywał się na podstawie informacji złożonej przez pracownika w systemie elektronicznej rejestracji aktywności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej e-NDO (obecnie wdrażanymi systemami do przeprowadzenia oceny bieżącej i okresowej jest stosowany system ELEVATO, a do rejestracji dorobku naukowego, dydaktycznego, organizacyjnego system OMEGA-PSIR). System ten był przeznaczony do rejestracji aktywności nauczyciela akademickiego. Uczelnia przeprowadza corocznie ocenę bieżącą pracowników oraz a co cztery lata ocenę okresową (Zarządzenie nr 41/2021 Rektora Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z dnia 16 grudnia 2021 r.).

Oceny okresowe są formułowane kolegialnie, a oceny bieżące przez bezpośredniego przełożonego (Dziekana), a następnie Rektora na podstawie sprawozdania dokonanego przez pracownika w systemie ENDO oraz ewaluacji studenckich. Rektor DSW na podstawie oceny pracownika utrzymuje lub zmienia warunki zatrudnienia pracownika. Ocena pracownika obejmuje w trzy obszary działalność z różną wagą, zależną od naukowej, dydaktycznej oraz organizacyjnej:

- NAUKA: udział czynny w konferencjach naukowych, organizowane konferencje, ekspertyzy i opracowania naukowe, członkostwo pracowników w zespołach eksperckich i komisjach redakcyjnych, projekty badawcze lub rozwojowe, nagrody i wyróżnienia, działania podjęte w ramach współpracy z zagranicą, zastosowanie w praktyce wyników badań naukowych lub prac rozwojowych o dużym znaczeniu społecznym, uzyskanie stopnia lub tytułu naukowego, udział w kształceniu młodej kadry, recenzje zlecone przez wydawnictwa oraz recenzje projektów, publikacje

- DYDAKTYKA: czas pracy, ewaluacja studencka, prace własne
- ORGANIZACJA: działania w obszarze organizacji DSW.

Od wyniku oceny okresowej przysługuje odwołanie do Rektora za pośrednictwem przewodniczącego Wydziałowej Komisji ds. Oceny Nauczycieli Akademickich w terminie 14 dni od zapoznania się z oceną. Od rozstrzygnięcia Rektora nie przysługuje odwołanie.

W DSW na wniosek Rektora uczelni została powołana Komisja ds. przeprowadzenia analizy dorobku kandydatów na stanowisko profesora Uczelni, która dokonuje szczegółowej analizy dorobku zawodowego z uwzględnieniem oceny sformułowanej przez recenzentów, przygotowuje opinię w sprawie wniosku wraz z rekomendacją, którą przedkłada do zatwierdzenia Rektorowi (Zarządzenie 30/2020 Rektora DSW z dnia 30 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Pracy Komisji ds. przeprowadzenia analizy dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego kandydata/kandydatki na stanowisko profesora Uczelni).

4.5. System wspierania i motywowania kadry do rozwoju naukowego, dydaktycznego i zawodowego

Nauczyciele akademicki mogą liczyć na wielokierunkowe wsparcie Uczelni w rozwoju naukowym i dydaktycznym. W strukturze DSW funkcjonują są jednostki organizacyjne, które wspomagają planowanie i realizację zaplanowanych przedsięwzięć pracowników:

1. Biuro Nauki - wsparcie w zakresie rozwoju naukowego kadry Uczelni:
  - formalności związane z przygotowaniem wniosków o nadanie stopni naukowych albo tytułu naukowego;
  - konsultuje odnośnie przepisów związanych z awansem naukowym;
  - wsparcie pracowników w budowaniu indywidualnej polityki publikacyjnej;
  - szkolenia oraz konsultacje indywidualne;
  - pomoc w promocji dorobku publikacyjnego DSW;
  - upowszechnianie wśród pracowników DSW wiedzy o nowych modelach w komunikacji naukowej;
  - udostępnienie pracownikom oraz doktorantom laptopów wraz zainstalowanym oprogramowaniem badawczym (m.in. Atlas.ti, MaxQDA, F4Transcript, Scrivener, IBM SPSS Statistics Base + IBM SPSS Advanced Statistics, Brand24 oraz Statistica).
2. Biuro Projektów i Realizacji Strategii – wsparcie w pozyskiwaniu i realizacji projektów:
  - upowszechnianiem informacji w zakresie pozyskiwania funduszy na finansowanie działań naukowych, badawczych, dydaktycznych oraz innych przedsięwzięć, mających na celu podnoszenie jakości kształcenia i rozwoju Uczelni;
  - udostępnia dane o ogólnopolskich i międzynarodowych programach, konkursach, grantach, inicjatywach w zakresie nauki, badań i rozwoju;
  - szkolenia i konsultacje w zakresie pozyskiwania funduszy na realizację projektów z programów krajowych i europejskich.
3. Biblioteka DSW (jedna z największych bibliotek wśród uczelni niepublicznych w Polsce).
  - blisko 95 tys. woluminów - książek, podręczników, 3000 czasopism;
  - ponad 600 jednostek mediów elektronicznych;
  - dostęp do zbiorów multimedialnych i elektronicznych dokumentów oraz licencjonowanych baz danych (m.in. ibuk.pl, bazy: EBSCO, Emerald czy Elsevir).
4. Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej (działa od 2004 roku) - wsparcie nauczycieli akademickich DSW w procesie publikacyjnym;

- publikacja książek naukowych (monografie, serie wydawnicze, prace zbiorowe) oraz czasopism z dziedzin nauk humanistycznych i społecznych, nauk technicznych oraz nauk o kulturze fizycznej, których problematyka odpowiada kierunkom studiów i badań naukowych prowadzonych w DSW;
  - publikacja prac naukowych, m.in. monografii profesorskich i habilitacyjnych, wyróżnionych prac doktorskich oraz innych prac naukowych badaczy zarówno z DSW, jak i innych ośrodków w Polsce lub za granicą.
5. Biuro Międzynarodowej Wymiany Akademickiej - wsparcie pracowników w podejmowaniu działań międzynarodowych między innymi w ramach Programu Erasmus+. W ramach programu pracownicy DSW:
- rozwijają międzynarodowe kompetencje akademickie,
  - mają też możliwość nabycia kompetencji zawodowych w międzynarodowym otoczeniu,
  - poznają ośrodki Akademickie w Europie i poza Europą.
6. Dział Rozwoju Kształcenia Zdalnego (do 31.12.2021 r. Pracownia Edukacji Zdalnej) – wsparcie w procesie kształcenia oraz prowadzenie działalności szkoleniowej w zakresie zdalnej edukacji.
- szkolenia oraz konsultacje indywidualne;
  - udostępnianie i wdrażanie rekomendacji i standardów, dotyczących wykorzystywania w procesie nauczania i uczenia się na studiach wyższych metod i technik kształcenia na odległość, w tym np. „Standardów metodyki kształcenia zdalnego” - Przewodnik dla wykładowcy, zespół projektowy: A. Bilon, N. Patan-Trawka, A. Zięty, M. Czyżuk, T. Jankowski, K. Koj, M. Zientarski, Wyd. DSW i WSB 2020 (publikacja elektroniczna);
  - seminaria i spotkania szkoleniowe m.in. w okresie pandemii Covid-19, np. Metody weryfikacji efektów uczenia się w oparciu o pakiet Office 365.

Biuro Projektów we współpracy z innymi jednostkami uczelni przeprowadziło w latach 2016-2021 szkolenia dla pracowników Uczelni, w tym szkolenia w zakresie:

- tutoring w pracy ze studentami;
- praca ze studentami z dysfunkcją słuchu, wzroku;
- szkolenia z pracy z narzędziami nauczania zdalnego;
- kurs efektywnej komercjalizacji wyników badań;
- kurs efektywnego publikowania;
- kurs dot. praktycznych narzędzi pracy autora;
- szkolenie dot. pisanie projektów naukowych;
- szkolenie z języka migowego dla pracowników dydaktycznych;
- kursy języków obcych (angielski i czeski).

Dział Rozwoju Kształcenia Zdalnego (wcześniej: Pracownia Edukacji Zdalnej) przeprowadza od 2020 r. cykliczne szkolenia dla wykładowców DSW z zakresu kształcenia z wykorzystaniem technologii cyfrowych oraz organizuje cykliczne spotkania samoszkoleniowe *O zdalnym nauczaniu przy zdalnej kawie* (MS TEAMS - 6 edycji 2020-2021).

Szkoła Doktorska DSW zorganizowała serię warsztatów badawczych dla doktorantów i pracowników DSW:

- kształcenie z metod dydaktyki zdalnej realizowanej przez firmę Futuryści.pl (dwie edycje w 2021 r.);

- kursy z j. angielskiego wraz z możliwością zdobycia certyfikatu językowego Pearson (dwie edycje w 2021 r.);
- szkolenie z kodowania w programie Atlas.ti (2020 r.).

Uczelnia pozyskała granty Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w celu wsparcia rozwoju naukowo-badawczego pracowników, unowocześnienia infrastruktury oraz podniesienia jakości działalności badawczo-dydaktycznej:

- *Innowacyjna uczelnia - doskonalenie działalności akademickiej na rzecz zrównoważonego rozwoju Dolnego Śląska* (POWER, dofinansowanie: 7 094 889,12 PLN);
- Zintegrowany program rozwoju Dolnośląskiej Szkoły Wyższej (POWER, dofinansowanie: 4 669 770,50 PLN);
- *Studia? Nie ma przeszkód! Uczelnia dostępna osobom z niepełnosprawnościami* (POWER, dofinansowanie: 3 367 154,00 PLN);
- *Potencjał rozwoju dydaktycznego Dolnośląskiej Szkoły Wyższej* (POKL, dofinansowanie: 840 018,00 PLN);
- Zakup i wdrożenie systemu antyplagiatowego w grupie uczelni: WSF, WSL i DSW (POWER, dofinansowanie: 562 531,25 PLN).

W ramach powyższych projektów m.in.:

- zmodernizowano infrastrukturę sieciową,
- zakupiono oprogramowanie badawcze,
- powołano Akademię Umiejętności,
- dr B. Muszyńska opracowała podręcznik dla uczniów niepełnosprawnych uczących się języka angielskiego jako obcego - podręcznik jest dostępny dla wszystkich zainteresowanych Online (B. Muszyńska (2020). *Inclusive, Plurilingual and Pluricultural Learning Environment for English Language learning. English Language Course. WN DSW*).

Dodatkowym wsparciem motywacyjnym dla pracowników badawczych i badawczo-dydaktycznych jest system gratyfikacji za osiągnięcia naukowe m.in. za: pozyskiwane granty naukowe, punktowane publikacje (minimum 40 pkt).

Premie są przyznawane w trybie ciągłym za zrealizowane i zarejestrowane w systemie Polskiej Bibliografii Naukowej (PBN) publikacje, które ujęto w celach publikacyjnych na dany rok. Publikacje niezaplanowane mogą zostać dodane do celów publikacyjnych na wniosek autora.

4.6. Dodatkowe informacje

W 2020 roku na podstawie wniosków z wcześniej prowadzonych badań oraz opinii osób z niepełnosprawnościami został przygotowany, a następnie zrealizowany projekt „Na dostępnej ścieżce”. Zespół projektowy pod kierunkiem doktora Dariusza Rutkowskiego przy współpracy ze stowarzyszeniami Cross, Guide oraz Janików nad Smortawą a także Nadleśnictwem Oława opracował innowacyjny standard znakowania dostępnych tras rekreacyjno-sportowych nordic walking (z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego), a następnie przygotował zgodnie z nim dostępną trasę nordic walking w Janikowie pod Oławą. Trasa została przetestowana a następnie oddana w administrację lokalnemu stowarzyszeniu. Służy m.in. do prowadzenia cyklu zajęć oraz zawodów dla seniorów a także przeprowadzania cyklicznych zawodów ogólnopolskich osób z dysfunkcją wzroku. Korzystające z niej osoby z niepełnosprawnościami wyrażały o niej bardzo pozytywne opinie.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

5.1. Baza dydaktyczna

Siedziba Dolnośląskiej Szkoły Wyższej znajduje się w niedalekiej odległości od ścisłego centrum Wrocławia i jest dobrze skomunikowana m.in. z portem lotniczym, dworcem PKP Wrocław Mikołajów, dworcem PKS oraz autostradową obwodnicą miasta. Przystanek „Dolnośląska Szkoła Wyższa” znajduje się na trasie kilku miejskich linii autobusowych i modernizowanej linii tramwajowej. Nasi studenci mają także do dyspozycji dwa bezpłatne parkingi przy DSW: przy ul. Strzegomskiej 55 i duży parking przy ul. Strzegomskiej 47 (oba z wyznaczonymi miejscami dla osób z niepełnosprawnościami), a także stojaki na rowery.

Na stronie internetowej (zakładka *Poznaj DSW*) dostępny jest wirtualny spacer po uczelni, ułatwiający zwłaszcza studentom pierwszego roku poruszanie się po szkole, dający im wgląd w układ budynków i najważniejszych miejsc, biur, sal oraz pracowni i ich wyposażenia.

Bazę dydaktyczno-naukową jednostki stanowią trzy budynki, jeden własny, dwa dzierżawione od Urzędu Miasta we Wrocławiu. Dodatkowo Dolnośląska Szkoła Wyższa na potrzeby zajęć wynajmuje sale dydaktyczne w czterech obiektach.

Budynki własne (powierzchnia całkowita – 5830 m²):

- Wrocław, ul. Strzegomska 55, powierzchnia całkowita 5830 m² – 19 sal dydaktycznych (wykładowe, ćwiczeniowe, pracownie komputerowe, aula na 300 osób, biblioteka z czytelnią).

Budynki dzierżawione (powierzchnia całkowita – 4434 m²):

- Wrocław, ul. Wagonowa 1, powierzchnia całkowita 1150 m² – 6 sal dydaktycznych (wykładowe, ćwiczeniowe, pracownia komputerowa),
- Wrocław, ul. Strzegomska 47, powierzchnia całkowita 3284 m² – 38 sal dydaktycznych (wykładowe, ćwiczeniowe, pracownie komputerowe, pracownia ratownicza, studio fotograficzne, sale audialne, laboratorium dźwięku, Radio „BIT”).

Sale w budynkach wynajmowanych:

- Zespół Szkół nr 3, ul. Szkocka 64 we Wrocławiu – 36 sal dydaktycznych (wykładowe, ćwiczeniowe oraz kompleks do zajęć sportowych),
- Zespół Szkół nr 18, ul. Młodych Techników 58 we Wrocławiu – 19 sal dydaktycznych,
- Regionalny Ośrodek Edukacji Sp. z o.o., ul. Wagonowa 12 we Wrocławiu – 8 sal dydaktycznych,
- Centrum Konferencyjne Dozamel, ul. Fabryczna 10 we Wrocławiu, powierzchnia użytkowa 310 m² – 4 sale dydaktyczne (wykładowe i ćwiczeniowe),
- sale do zajęć fizycznych w Centrum Sportowym Hasta la Vista,
- sala do zajęć w Przedszkolu Integracyjnym przy ulicy Grochowej 15 we Wrocławiu.

W głównym budynku DSW przy ul. Strzegomskiej 55 oprócz wszystkich działów administracji, do dyspozycji studentów oraz wykładowców są – w pełni wyposażone w najwyższej klasy sprzęt audiowizualny, rzutnik multimedialny, sprzęt nagłaśniający, automatyczne oświetlenie i zaciemnienie oraz rzutniki pisma – aula o pojemności 300 miejsc i 2 sale dydaktyczne (80 i 92 miejsca). To w nich, poza wykładami, odbywają się ważne wydarzenia naukowe, jak seminaria, konferencje, społeczne debaty, w których często uczestniczą studenci, rozwijając swoje umiejętności akademickie. Ponadto

do dyspozycji jest 11 sal ćwiczeniowych (od 30 do 42 miejsc) oraz 4 pracownie multimedialne (od 24 do 26 miejsc). Wszystkie sale ćwiczeniowe w budynkach zarówno przy Strzegomskiej 55, jak i Strzegomskiej 47 (w tym budynku jest łącznie 39 sal dydaktycznych, w tym m.in. 5 pracowni komputerowych), wyposażone są w rzutniki multimedialne, ekrany projekcyjne, tablice suchościeralne. Uczelnia dysponuje też tablicami multimedialnymi (Strzegomska, Szkocka), tablicami flipchart, a w razie potrzeby (do kilku sal w obiektach wynajmowanych) istnieje dostęp do przenośnych projektorów multimedialnych, laptopów i mikrofonów wypożyczanych na portierni. W salach przy ul. Fabrycznej 10 można korzystać dodatkowo z telewizorów z wejściem HDMI umożliwiającym podłączenie laptopa oraz odtwarzaczy DVD, CD, Blu-ray. Szczegółowy wykaz infrastruktury, którą dysponuje wydział, przedstawiono w Załączniku Z_2.5 do raportu.

5.2. Biblioteka

Biblioteka wraz z czytelnią, pracująca w programie bibliotecznym Prolib 2021.1.01., pozwala na naukę przy 45 miejscach siedzących, z czego 10 jest w pełni skomputeryzowanych z dostępem online do katalogu bibliotecznego. Księgozbiór liczący blisko 95 tys. woluminów zorganizowany jest w wolnym dostępie, więc studenci mogą sami wyszukiwać potrzebne pozycje.

W bibliotece zinwentaryzowano 100 tytułów czasopism, z których najczęściej korzystają studenci kierunku pedagogika specjalna: 68 tytułów czasopism pedagogicznych, 23 tytuły czasopism z metodyki nauczania, 6 czasopism ze szkolnictwa specjalnego, 1 czasopismo o problematyce obejmującej szkolnictwo zawodowe, 12 czasopism dotyczących nauki o szkolnictwie wyższym. Biblioteka posiada niemal 2000 rekordów bibliograficznych zakresu pedagogiki specjalnej i nauk towarzyszących.

Biblioteka zapewnia dostęp nie tylko do podręczników, książek i czasopism (łącznie blisko 95 tys. woluminów), ale też - w trosce o wygodę studiowania i z uwagi na utrudniony dostęp do zbiorów w czasie pandemii - stworzyła bazę darmowych e-źródeł, zbiorów multimedialnych oraz licencjonowanych baz danych. Publikacje pracowników DSW umieszczone są w bazie uczelnianej PUB. Korzystanie z zasobów elektronicznych ułatwiają dedykowane systemy, m.in. Ibuk LIBRA, Ebsco oraz wiele innych przydatnych baz w systemie Open Source. Wskazano polecane e-źródła dostępne w sieci oraz wybrane bazy Open Access (dostępne nieodpłatnie w Internecie).

Dużym udogodnieniem jest sala do głośnej nauki, gdzie można pracować grupowo (do 14 osób), dwa przeszklone zamykane boksy do indywidualnej pracy, samoobsługowe ksero, możliwość zeskanowania przez bibliotekarza i przesłania mailem wybranych fragmentów publikacji, mailowy system rezerwacji, wrzutnia na zwracane książki i książkomat do odbioru zamówionych pozycji oraz sprzęt wspierający w nauce osoby niepełnosprawne (o czym dalej). Szczegółowy wykaz zasobów bibliotecznycych zawiera Załącznik 2.6 do raportu.

5.3. Cyfrowe wsparcie dydaktyczne

Dolnośląska Szkoła Wyższa dołączyła do programu „Uczelnia w Chmurze Microsoft”, co oznacza, że stawia na cyfrową transformację i inwestuje w nowoczesną infrastrukturę informatyczną. Tym samym DSW położyła jeszcze mocniejszy nacisk na rozwój kompetencji cyfrowych u studentów. Uczelnia posiada sale komputerowe (cztery w budynku przy ul. Strzegomskiej 55 i pięć na Strzegomskiej 47) z najnowszym licencjonowanym oprogramowaniem, szerokopasmowym stałym dostępem do Internetu. Co ważne, pracownie komputerowe są dostępne dla studentów także poza godzinami zajęć dydaktycznych (w porozumieniu z działem IT). Studenci mają dostęp do bezpłatnej internetowej sieci bezprzewodowej na uczelni oraz do Usługi Office 365. Otrzymują licencję A3, która obejmuje popularne aplikacje, m.in.: Outlook, Teams, Word, PowerPoint, Excel i OneNote, SharePoint, Sway,

Forms, dzięki którym wykładowcy i studenci mogą się ze sobą komunikować i tworzyć wspólne projekty w czasie rzeczywistym. Na szybkość komunikacji i ciągłość korespondencji na linii wykładowcy–studenci pozwala oprócz poczty elektronicznej również czat i wideorozmowy.

Uczelnia dba też o to, by najważniejsze aktywności związane z procesem studiowania i jego organizacją były w pełni zdigitalizowane. Od 2019 r. rekrutacja realizowana jest w systemie CRM Kandydaci, który korzysta z platformy Salesforce. System pozwala na samodzielne dokonanie wyboru kierunku, trybu studiów, deklarowanego modułu kształcenia wybieralnego.

Każdemu studentowi utworzono uczelnianą skrzynkę e-mail, konto w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów (USOS), elektroniczny indeks, dostęp do wirtualnego dziekanatu, archiwum prac dyplomowych, katalogu biblioteki online. Wszelkie ważne informacje służące rozwojowi naukowemu studentów – o konferencjach, webinarach, seminariach, szkoleniach, konkursach – umieszczamy na stronie uczelni w specjalnie stworzonej zakładce Dla Studentów i Doktorantów.

Dodatkowym i coraz ważniejszym kanałem komunikacji są media społecznościowe, licznie powstające uczelniane grupy facebookowe.

Do nauki zdalnej w czasie rzeczywistym z wykładowcą wykorzystywana jest platforma cyfrowa MS Teams, a platforma Moodle pozwala na wsparcie e-learningowe w ramach zajęć bez bezpośredniego kontaktu (m.in. dostęp studentów do kursów, nagrań wykładów, materiałów, zadań). Do weryfikacji wiedzy studentów wykładowcy z powodzeniem wykorzystują narzędzia, portale, aplikacje takie jak Forms, Mentimeter, Kahoot, LearningApps.

Kształcenie językowe odbywa się z wykorzystaniem wirtualnych laboratoriów językowych (Moodle). Przy Pracowni Kształcenia Językowego DSW mieści się też Autoryzowane Centrum Egzaminacyjne Pearsona, umożliwiające przyszłym pedagogom potwierdzenie kompetencji językowych i kwalifikacji zawodowych, w tym nauczycielskich do nauczania języka angielskiego dzieci w wieku młodszym, co motywuje studentów do doskonalenia w tym zakresie.

Szkołą studentów w obsłudze używanych w Uczelni systemów i platform internetowych, DSW poszerza tym samym ich umiejętności radzenia sobie z postępującą w różnych dziedzinach (w tym m.in. w edukacji) technologią. Dlatego studenci w pracowniach komputerowych mają dostęp do specjalistycznego oprogramowania, ucząc się w pracowniach obsługi narzędzi przydatnych w edukacji, dzięki czemu będą praktycznie przygotowani do korzystania z aplikacji, stron internetowych, generatorów oraz tworzenia z ich użyciem własnych materiałów i treści multimedialnych m.in. w ramach przedmiotów takich jak TIK, Nowe technologie w pracy nauczyciela specjalnego czy Nowe technologie w edukacji dziecka o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Zwłaszcza teraz, w dobie pracy online, Uczelnia przykłada dużą wagę do rozwijania umiejętności i zaangażowania studentów w kierunku uatrakcyjniania i urozmaicania swojego warsztatu o nowoczesne środki przekazu, które będą potrafili potem z powodzeniem włączać we własne działania pedagogiczne.

5.4. Infrastruktura sportowa oraz kulturalna

Studenci wykorzystują infrastrukturę sportową usytuowanego niedaleko szkoły Centrum Sportowego Hasta la Vista. Ten nowoczesny kompleks złożony z 3 połączonych budynków, z najwyższej klasy kortami i podłogami z doskonałą amortyzacją, zapewnia bezpieczne warunki do trenowania badmintona, squasha i tenisa stołowego, a w przestronnych salach ze zautomatyzowanym systemem sterowania CO₂ – zajęć siłowych i fitness. W dbałości o rozwój fizyczny studentów organizowane są także zajęcia sportowe na boisku oraz w dwóch salach gimnastycznych budynku przy ul. Szkockiej 64 (ok. 100 m² i 300 m²).

Promując wśród studentów uczestnictwo w kulturze, Uczelnia organizuje liczne okazje i miejsca zarówno do odbioru, jak i tworzenia sztuki oraz rozwoju twórczych zainteresowań i pasji – np. w postaci funkcjonującego Akademickiego Teatru Aula (warsztaty teatralne, próby, inscenizacje sztuk w auli) czy Galerii 55, gdzie odbywają się wernisaże i inspirujące spotkania kulturalne. To ważne dla DSW punkty ekspozycji i dokumentacji prac studentów, w których organizowane są tematyczne wystawy, koncerty oraz wydarzenia artystyczne. Z roku na rok Uczelnia coraz bardziej rozwija tę przestrzeń dla dyskusji o kulturze współczesnej i jej społecznym kontekście, pobudzając młodych do kreatywnych działań, uwrażliwiając na piękno, inspirując do własnego poszukiwania sposobów na wyrażanie siebie.

Studenci mogą również korzystać np. w ramach warsztatów artystycznych czy kół naukowych ze studia fotograficznego, sali radiowej, audialnej, laboratorium dźwięku, pracowni multimedialnej z systemem motion capture (ul. Strzegomska 47). Przez ostatnie lata udostępniano studentom także salę prób, która jednocześnie służyła do nagrań muzycznych.

5.5. Pracownie i przestrzenie pozauczelniane wykorzystywane w kształceniu na kierunku pedagogika specjalna

Pracownia plastyczna zlokalizowana jest w sali 314 w budynku przy ul. Strzegomskiej 47. Jest dobrze oświetloną, przestronną salą wyposażoną w szerokie stoły, co umożliwia prowadzenie warsztatów np. z arteterapii w bardzo dobrych warunkach. Sąsiaduje z nią mniejsze pomieszczenie (zaplecze – 314a), w którym można gromadzić uzupełniane na bieżąco materiały do działań artystycznych (jak bloki, farby, pędzle, kredki, ołówki, tusze itp.) oraz przechowywać prace studentów, które są w trakcie realizacji, a które są potem eksponowane w różnych miejscach w szkole (na wyposażeniu są ramki, sztalugi). To ważne miejsce, w którym pod okiem prowadzących studenci mogą zdobywać kompetencje istotne choćby z perspektywy takich przedmiotów, jak terapia zajęciowa.

Do zajęć, które traktują o muzyce jako elemencie terapii, używamy sali 113 (ul. Strzegomska 55), z szafą z instrumentami muzycznymi dla studentów. Są to instrumenty zestawu Orffa, dzwonki chromatyczne. Uczelnia posiada też nowoczesne pomoce do zajęć muzycznych i muzykoterapii: dzwonki przyciskowe (desk bell), zestaw diatoniczny rurek bum bum, kij deszczowy, bęben oceaniczny, które są wsparciem procesu dydaktycznego podczas kreatywnych warsztatów muzycznych. Do dyspozycji prowadzącego są również 2 keyboardy marki Yamaha PSR E 360 DW i PSR E 463. Ćwiczenia muzyczno-ruchowe, rytmiczne, taneczne, odbywają się w sali z wykładziną (s. 111, ul. Strzegomska 55). Ta przestronna przestrzeń przystosowana jest także do prowadzenia zajęć o charakterze praktycznym, jak rozmaite warsztaty, trening grupowy, komunikacja społeczna z elementami treningu interpersonalnego czy metody socjoterapeutyczne dla nauczycieli.

Pracownią, z której zasobów korzystają również nasi studenci pedagogiki specjalnej jest Pracownia Edukacji Elementarnej (s. 308, ul. Strzegomska 55), bogato zaopatrzona w pomoce dydaktyczne, takie jak np. monitory interaktywne insGraf Digital 65", laptopy Acer TravelMate B311 (7 szt.), 5 Zestawów Kontrolnych PUS, kostki do konwersacji Story Cubes, liczmany, transparentne figury, magnetyczna pięciolinia i nuty, zestaw zdjęć Ludzie i emocje, piłki emotki, zegar emocji, zestaw *Rozwiązywanie konfliktów w szkole, Eduterapeutica. Specjalne potrzeby edukacyjne*, zestaw do ukierunkowanej obserwacji dziecka, stymulacja prawej i lewej półkuli mózgu – analiza i synteza wzrokowa, Trening słuchu. Ćwiczenia rozwijające percepcję słuchową u dzieci, tabliczka do ćwiczeń oburącz – jabłka, ćwiczenia rozwijające sprawność ruchową ręki i koordynację wzrokowo-ruchową, magnetyczne literki, piramidy matematyczne, ułamkowe wieże, karty do zestawu figury, GOSense Myślenie matematyczne, Matematyka. To rozumiem! Pakiet szkolny dla klas I–III z licencją dla 3 nauczycieli, Klocki GEO – Epideixis, piramidy ortograficzne, literkobranie, gra Dooble, zestawy Poznajemy sylaby, materiał

wyrazowo-obrazkowy do utrwalania poprawnej wymowy, ćwiczenia do nauki czytania, historyjki dźwiękowe, szachy szkolne, chusta 3,5 m, piłeczki i patyczki do brył geometrycznych, mini flipchart do nauki angielskiego, Time Machine travel beetwen Mix of English Tenses, Olive Green: Wszystkie poziomy Multimedialnego kursu języka angielskiego A1–C1. Studenci, w efekcie pracy z tymi pomocami, uczą się, jak rozpoznawać potencjał rozwojowy jednostek – do czego przykładamy się w ich kształceniu dużą wagę. Przyszli pedagodzy specjaliści mają okazję poznać i przetestować najnowocześniejsze sprzęty wykorzystywane w nauczaniu, jak tablice interaktywne, zestawy Robotów Photon EDU z tabletami ScottieGo! (3 szt.), matę edukacyjną do Photona (3 szt.)

W 2022 r. powstała bardzo istotna, z perspektywy kształcenia pedagogów specjalnych, Pracownia edukacji sensorycznej (s. 113, ul. Strzegomska 55). Jest ona wyposażona w posiadany już przez nas zestaw Integracji Funkcji Wykonawczych, obejmujący: podłogę interaktywną onEvo – Magiczny Dywan 4.0, pakiet 26 gier multimedialnych do treningu funkcji wykonawczych o stopniowanym poziomie trudności, narzędzia do diagnozy i monitorowania, pomoce dydaktyczne. Sprzęt ten daje studentom możliwość poznania nowatorskiej koncepcji pracy z dzieckiem opartej o wiedzę z zakresu neuropsychologii oraz wyniki badań nad mózgiem. Dzięki demonstrowanym na zajęciach urządzeniom i pomocom oraz testowaniu ich funkcji na zajęciach, studenci, poznają atrakcyjne alternatywy dla tradycyjnych metod terapii i wspierania rozwoju dziecka, nauczą się w ramach studiów, jak wykorzystywać nowoczesne narzędzia edukacyjno-terapeutyczne. Pracownia zyska również niebawem profesjonalny sprzęt VR. W bliskiej perspektywie planowany jest bowiem zakup gogli VR Oculus ze słuchawkami, które będą wykorzystywane na zajęciach z przyszłymi pedagogami (DSW jest już w fazie testowania gotowego scenariusza symulacji VR dotyczącej zaburzeń sensorycznych u dzieci w spectrum autyzmu, adresowanej do wszystkich kierunków pedagogicznych w ramach projektu Scal Up). Ćwiczenia realizowane w tym miejscu z pewnością wzbogacą wiedzę i umiejętności studentów w zakresie diagnozy specjalnych potrzeb edukacyjnych o niezwykle istotny komponent wynikający z możliwości osobistego doświadczenia niektórych trudności za pomocą nowatorskiej symulacji. Pozwolą one na kształtowanie umiejętności organizowania przyjaznego sensorycznie środowiska edukacyjnego. Dzięki tej pracowni zajęcia z zakresu terapii i wspomagania rozwoju dzieci, a także metod terapii osób z autystycznym spectrum zaburzeń będą mogły być realizowane w sposób jeszcze bardziej profesjonalny i zaawansowany.

W DSW funkcjonował przed pandemią Gabinet Diagnozy i Terapii dla Dzieci z Utrudnieniami w Rozwoju. Pracownia służyła nie tylko niesieniu przez naszych specjalistów profesjonalnej pomocy diagnostyczno-terapeutycznej dzieciom oraz wsparciu ich rodzin w prowadzeniu terapii w warunkach domowych czy konsultacji dla nauczycieli prowadzących nauczanie indywidualne podopiecznych gabinetu, ale była również ważnym miejscem nabywania wiedzy i niezbędnych umiejętności praktycznych przez studentów pedagogiki specjalnej, którzy zaznajamiali się m.in. ze sposobem opracowywania programów terapii, opinii pedagogicznych dla dzieci objętych nauczaniem integracyjnym i włączającym. Gabinet pozwalał studentom zdobywać cenne doświadczenie w ramach praktyk (m.in. poprzez ich udział w terapii dzieci w środowisku domowym), ćwiczeń praktycznych, czy badań naukowych prowadzonych na potrzeby przygotowywanych prac licencjackich i magisterskich dotyczących problematyki badawczej podjętej w pracowni czy w oparciu o materiał zebrany w pracy z dzieckiem, któremu udzielano wsparcia. W 2020 w związku z epidemią, konsultacje mogły odbywać się wyłącznie na odległość. W pracy gabinetu wykorzystywano liczne zakupione pomoce: testy diagnostyczne (dwie walizki testowe od oceny rozwoju psychomotorycznego - Monachijska Funkcjonalna Diagnostyka Rozwojowa 1-3 r.ż i 3-6 r.ż.; KORP- Karty Oceny Rozwoju Psychoruchowego, lalka Bobas - 50 cm (wykorzystywana do ćwiczeń ze studentami) urządzenie do Programu Rozwoju

Funkcji Wykonawczych składające się z urządzenia projekcyjno-śledzącego (podłogi interaktywnej), pomoce do diagnostyki i terapii ręki, ramki geometryczne do ćwiczeń grafomotorycznych, a także pomoce do terapii psychomotorycznej i Integracji Sensorycznej (m.in. spadochron chusta animacyjna, materace, pufa siedzisko wypełniona granulatem piłeczki i krążki sensoryczne, ringo, krążki piankowe, woreczki, liny, gumy).

W realizacji programu studiów bardzo pomaga nam również baza lokalowa i zasoby podmiotów zewnętrznych, w których odbywają się praktyki. Na praktykach w gabinetach poradni psychologiczno-pedagogicznych studenci mogą poznać bazy testów diagnostycznych, a w szkołach ogólnodostępnych, uczestnicząc w pracy zespołów korekcyjno-kompensacyjnych i dydaktyczno-wyrównawczych, używają testów do diagnozy nauczycielskiej, oglądają pomoce do terapii pedagogicznej i logopedycznej, co ma szczególne znaczenie dla specjalności logopedia, a także surdopedagogika oraz studentów edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną. DSW wynajmuje też specjalistyczną salę gimnastyczną w Przedszkolu Integracyjnym przy ul. Grochowej 15, wykorzystywaną do prowadzenia zajęć m.in. z integracji sensorycznej.

Nasi studenci odbywają praktyki m.in. w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, pogotowiach opiekuńczych, domach dziecka, świetlicach środowiskowych i socjoterapeutycznych oraz ośrodkach interwencji kryzysowej, centrach pomocy rodzinie, ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych, specjalistycznych ośrodkach wsparcia, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich. Wiemy, że wyjście poza mury uczelni, które umożliwia studentom obserwowanie praktyków w codziennej pracy wychowawczej, pozwala im nie tylko rozwijać niezbędne umiejętności i kompetencje, ale też poznać miejsca, w których w przyszłości oni sami znaleźć mogą zatrudnienie jako pedagodzy specjaliści. Dlatego współpracujemy z licznymi ośrodkami, jak: Fundacja Promyk Słońca, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1 we Wrocławiu, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10 we Wrocławiu, Zespół Szkół nr 11 – największa placówka integracyjna na terenie Wrocławia, Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych w Miliczu, Stowarzyszenie Pomocy Iskierka, Stowarzyszenie św. Celestyna, Stowarzyszeniu Ludzie Ludziom we Wrocławiu. Dla naszych studentów wybierających moduł Pedagogika resocjalizacyjna przez lata organizowane były liczne dodatkowe zajęcia terenowe, m.in. w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym dla Dziewcząt w Sobótce, Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym dla Dziewcząt w Cerekwicy Nowej, Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Głogowie oraz Świdnicy, Zakładzie Poprawczym w Jerzmanicach Zdroju. Podczas wizyt pod opieką opiekuna, studenci prowadzili tam przygotowane przez siebie zajęcia, doskonaląc tym samym swoje praktyczne umiejętności z zakresu metodyki resocjalizacji. Mieli także okazję poznać od wewnątrz funkcjonowanie zakładów karnych we Wrocławiu, Rawiczu, Wołowie, Strzelcach Opolskich. Dla studentów profilu praktycznego pedagogiki specjalnej organizowane były również liczne wizyty studyjne, w takich miejscach jak np. Środowiskowy Dom Samopomocy w Pewli Wielkiej (Beskid Żywiecki), Stowarzyszenie Św. Celestyna w Mikoszowie (Strzelin), Fundacja im. Brata Alberta w Radwanowicach (Kraków), Hans-Peter-Ruf-Schule w Schwabach (Niemcy/Bawaria), Fundacja Lebenshilfe Schwabach-Roth (Niemcy/Bawaria).

Uczelnia współpracuje także ze Szkołą Podstawową 1 w Sycowie wraz z którą realizuje projekt Modelowa Szkoła Ćwiczeń w Sycowie, wspierającą w kształceniu praktycznym studentów kierunków pedagogicznych, w tym pedagogiki specjalnej, umożliwiającą wykorzystanie materiałów dydaktycznych i metodycznych wspomagających doskonalenie zawodowe nauczycieli (m.in. scenariusze lekcji ze szczegółowo opisanymi projektami edukacyjnymi, cyfrowe przewodniki

metodyczne, pakiety do przeprowadzania eksperymentów, najnowocześniejsze przyrządy i przybory, jak np. mobilny stół laboratoryjny, wózek do ładowania laptopów, ogródek meteorologiczny, mobilna stacja pogodowa, mikroskopy cyfrowe, zestaw do recyklingu, pojemnik z lupami do biodegradacji, podłoga interaktywna, wagi, termometry, stetoskopy dydaktyczne, prasa do roślin, zestaw do testowania minerałów, interaktywne globusy i wiele, wiele innych). W szkole tej znajdują się wzorcowe pracownie: przyrodnicza, matematyczna, informatyczna, językowa, a także certyfikowane LEGO Education Innovation Studio, z których studenci mogą korzystać podczas praktyk, ucząc się form i metod pracy z wykorzystaniem najnowszej technologii oraz wykorzystywania w nauczaniu eksperymentalnych i innowacyjnych metod.

Studenci na kierunku *pedagogika specjalna* przechodzą obowiązkowy trening z pierwszej pomocy przedmedycznej. Uczelnia może się pochwalić profesjonalnie przygotowaną Pracownią ratowniczą wyposażoną m.in. w defibrylator treningowy i fantomy. W ten sposób zapewnia efektywną edukację z zakresu umiejętności udzielania pomocy, minimalizując lęk przed działaniem i budując jednocześnie świadomość potrzeby reagowania na trudne zdarzenia, a także gotowość do odpowiedzialnego zaangażowania.

5.6. Dodatkowe informacje o infrastrukturze

Przestronne korytarze, schody, balustrady, windy wykorzystywane są również do ćwiczeń praktycznych symulujących doświadczanie przestrzeni przez osoby niewidome i niedowidzące, jak np. poruszanie się studentów z białą laską i przewodnikiem m.in. w ramach podstaw tyflopedagogiki.

Hol główny na parterze budynku przy ul. Strzegomskiej 55 wykorzystywany jest do inicjowanych przez studentów działań wolontaryjnych, np. charytatywnych kiermaszy, również rozwijających postawy prospołeczne. Studenci uczą się pomagania i wspierania w praktyce, widząc na co dzień, że Uczelnia podejmuje wiele działań, aby zapewnić odpowiednie warunki do nauki studentom z niepełnosprawnościami, dbając o udogodnienia techniczne oraz tworzenie przestrzeni przyjaznej i znoszącej bariery dla osób z trudnościami. Budynki wyposażone są w podjazdy, windy, poręcze, otwarte ciągi komunikacyjne, przystosowane odpowiednio toalety, częściowe oznaczenia w alfabecie Braille'a i powiększonym drukiem, oznakowania szklanych drzwi, schodów. Wjazd do budynku przy ul. Strzegomskiej 47 umożliwia specjalnie wybudowana platforma. Zajęcia dla grup, w których uczestniczą osoby z niepełnosprawnościami, planowane są w salach umożliwiających swobodne poruszanie się na wózku inwalidzkim. Studentów ze szczególnymi potrzebami wspiera się również dedykowanym specjalistycznym sprzętem ułatwiającym im uczenie się, zarówno tym dostępnym w bibliotece, jak i udostępnianym do wypożyczenia. Są to m.in. zestaw komputerowy z programem głośnomówiącym Supernova, laptopy Dell, powiększalnik obrazu Topaz, syntezytor mowy Autolektor, lupy kieszonkowe Optelec Compact+, elektroniczna lupa powiększająca, drukarka brajlowska Everest Index, notes brajlowski Kajtek, notes brajlowski Braille Pen, notes mówiący Milestone 312, Quicklook Zoom, Phonak WallPilot, odbiorniki Phonak MyLink, nadajniki Phonak Inspiro, dyktafony Olympus.

Biblioteka DSW posiada wydzielone stanowiska wyposażone w powiększone monitory, czytniki pisma Braille'a, zestawy głośnikowe i słuchawkowe, jak również oddzielne wielofunkcyjne pomieszczenie do tzw. cichej nauki. Z myślą o studentach z niepełnosprawnościami realizowane są, zgodnie z potrzebami, zakupy pomocy do Studium Wychowania Fizycznego i Sportu DSW (sprzęt równoważny – piłki, bosu, szczudła), a także sprzętu udźwiękawiającego do sal wykładowych i ćwiczeniowych w budynkach DSW.

W trosce o komfort kształcenia Uczelnia zapewnia studentom szatnie, sale klimatyzowane z roletami okiennymi, automaty z napojami i przekąskami, bar z tarasem, w którym można spożyć ciepły posiłek (Strzegomska 55), a także kantinę, punkt ksero i strefę wypoczynku (Strzegomska 47).

Mając na uwadze trwającą sytuację epidemiologiczną, przygotowano i doposażono również sale do prowadzenia zajęć czy egzaminów w formie zdalnej (system do wideorozmowy, s. 309 przy ul. Strzegomskiej 55 oraz sala z kamerą na statywie i mikrofonem w sąsiednim budynku).

By zachować bezpieczne i higieniczne warunki nauki, na uczelni zainstalowano dystrybutory z płynem odkażającym, zapewniono studentom i kadrze dostęp do maseczek i rękawiczek (na portierniach), a także wprowadzono rozwiązania umożliwiające w razie konieczności jak najbardziej bezkontaktowe załatwianie bieżących spraw, jak choćby wrzutnie na dokumenty przy dziekanacie i Biurze Karier czy książkomat przy bibliotece.

W celu monitorowania i doskonalenia infrastruktury Uczelni Zarządzeniem Kanclerza 18/2020 określono sposób przeprowadzania inwentaryzacji aktywów i pasywów w Dolnośląskiej Szkole Wyższej z siedzibą we Wrocławiu oraz powołano Komisję Inwentaryzacyjną, co ma za zadanie nadzór nad właściwym wykorzystaniem pomieszczeń będących terenem Uczelni oraz weryfikację przeznaczenia wszystkich pomieszczeń dydaktycznych w uczelni.

Ocena stanu zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej, jest analizowana i aktualizowana przed rozpoczęciem każdego semestru (modernizacja i reorganizacja przestrzeni, zamówienia i naprawy sprzętu, oprogramowania, zamawianie książek do biblioteki) z uwzględnieniem aktualnie realizowanych specjalności i ich programowych potrzeb.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

6.1. Zakresu i form współpracy uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami oraz jej wpływu na koncepcję kształcenia, efekty uczenia się, program studiów i jego realizację, w tym realizację praktyk zawodowych

Dolnośląska Szkoła Wyższa jako ośrodek akademicki oraz uczelnia społecznie zaangażowana rozwija współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, dbając o dwustronne korzyści z niej wynikające, dotyczące zarówno kształcenia, jak i nauki. Z tego też powodu podstawą strategii Uczelni jest współpraca z mieszkańcami miasta i regionu dolnośląskiego, pracodawcami oraz interesariuszami mogącymi wpływać lub będącymi pod wpływem działania Uczelni za pośrednictwem produktów, projektów, systemów zarządzania i procedur.

Do współpracy z Dolnośląską Szkołą Wyższą w zakresie kształcenia na kierunku *pedagogika specjalna* zaproszone zostały takie podmioty zewnętrzne jak: instytucje oświatowe (szkoły, przedszkola – integracyjne i specjalne) instytucje poradnicze, stowarzyszenia i fundacje. W aktualizacji programu kierunku *pedagogika specjalna* – studia jednolite magisterskie o profilu praktycznym – brali udział przedstawiciele następujących instytucji: Szkoła Podstawowa Specjalna nr 102 dla Uczniów z Autyzmem we Wrocławiu, Przedszkole Integracyjne nr 93 we Wrocławiu, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 10 we Wrocławiu, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce, Centrum Rehabilitacyjne – Stowarzyszenie Świętego Celestyna w Mikoszewie, Milickie Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych, Fundacja Promyk Słońca we Wrocławiu, Stowarzyszenie Pomocy „Ludzie Ludziom” we Wrocławiu, Polskie Stowarzyszenie Psychomotoryki.

Współpraca nawiązana z partnerami rynku pracy wyraża się poprzez realizowane różnorodne programy i działania. Dotyczą one m.in. wspólnego projektowania i realizacji programów nauczania, podejmowania wraz z pracownikami instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego działań umożliwiających rozwój kompetencji zawodowych studentów, organizacji społecznie ważnych i aktualnych debat, seminariów, konferencji, warsztatów, paneli dyskusyjnych, a także podejmowania wspólnych działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami w przestrzeni społecznej regionu czy rozwiązywania ważnych lokalnie problemów tychże osób. W ramach współpracy z aktywnymi zawodowo pracownikami instytucji oświatowych, rehabilitacyjnych i pomocowych powstały między innymi filmy edukacyjne – „Atraktory”, które stanowią będą zasoby Biblioteki Cyfrowej. Współpracujący z Uczelnią specjaliści, związani z rozwojem kierunku pedagogika specjalna, są autorami takich filmów jak:

1. *Dlaczego należy włączyć ruch do terapii logopedycznej? Czy metoda SI wspiera rozwój mowy?* Autor mgr Ewa Granat.
2. *Aksjologia w wychowaniu na przestrzeni dziejów.* Autor dr Adam Marcinkiewicz.
3. *Pajdocentryzm – droga do podmiotowej roli ucznia.* Autor dr Adam Marcinkiewicz.

Projekt Biblioteka Cyfrowa jest realizowany w ramach grupowego Projektu Strategicznego Kształcenie Zdalne TEB Akademia.

W Dolnośląskiej Szkole Wyższej działa Konsultacyjna Rada Pracodawców (KRP). Pełni ona funkcje doradcze w realizacji celów statutowych DSW jako uczelni społecznie zaangażowanej. KRP wyraża opinie i zgłasza projekty modyfikacji, uzupełnienia programów kształcenia w celu podnoszenia jakości kształcenia w DSW oraz uczestniczy w przepływie informacji między środowiskiem pracodawców a Rektorem DSW. KRP jest ciałem doradczym Rektora DSW m.in. w obszarach: oferty dydaktycznej, promocji kierunków kształcenia DSW, polityki stypendialnej, konkursowej dla wyróżniających się studentów, budowania więzi z otoczeniem społeczno-gospodarczym, organizacji i przebiegu kształcenia, a szczególnie w obszarze zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz potwierdzania uzyskiwanych kwalifikacji w zakresie obowiązujących aktów prawnych, monitorowania karier zawodowych absolwentów i potrzeb rynku pracy, współpracy ze wszystkimi jednostkami organizacyjnymi DSW.

Program studiów jest opiniowany przez Radę Programową kierunku *pedagogika specjalna*, której skład w roku akademickim 2021/2022 jest następujący:

- pracownicy DSW: dr Małgorzata Oleniacz, prof. DSW (Przewodnicząca Rady, Menedżer Kierunku), prof. zw. dr hab. Adam Zych, dr hab. Anna Karłyk-Ćwik, prof. DSW, dr Hab. Marek Heine, prof. DSW, dr Bożena Bartosik, dr Dariusz Rutkowski, Agnieszka Sekułowicz;
- przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych: mgr Monika Burzyńska, pedagog specjalny, logopeda, diagnosta Powiatowego Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu, mgr Izabela Sokołowska-Zatorska, dyrektor Podstawowej Szkoły Specjalnej nr 102 dla Uczniów z Autyzmem we Wrocławiu, dr Anna Suchon, pedagog specjalny, psychomotoryk, gerontomotopedagog – Polskie Stowarzyszenie Psychomotoryki;
- przedstawiciele studentów: Magdalena Buchelt, studentka I roku studiów II stopnia, Julia Kołaczkiewicz, studentka II roku studiów jednolitych magisterskich.

Jednym z głównych zadań Rady Programowej kierunku *pedagogika specjalna* jest modernizacja i optymalizacja programu studiów, w szczególności pod kątem: dostosowania sylwetki absolwenta do potrzeb rynku pracy, opiniowania, tworzenia i likwidacji specjalności na kierunku *pedagogika*

specjalna, doboru przedmiotów i form zajęć metodycznych wymaganych do osiągnięcia założonych efektów uczenia się, aktualizowanie programu i regulaminu praktyk.

Współpraca z partnerami rynku pracy, która odbywa się w ramach spotkań Rady Programowej buduje i wspiera dialog niezbędny do rozwoju działań i wdrożenia innowacyjnych praktyk ukierunkowanych na procesy uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego w instytucjach, rozwoju inicjatyw i współpracy ze środowiskiem lokalnym na rzecz promowania rozwoju edukacji.

W ramach współpracy z podmiotami przyjmującymi studentów na praktyki zawodowe otrzymywana jest informacja zwrotna w postaci opinii o praktykach studentów, nt. regulaminu praktyk i procedur rozliczania. Przyczyniają się one do rozwijania i doskonalenia tego aspektu programu kształcenia na kierunku *pedagogika specjalna*. Rolą Opiekuna Praktyk jest wychwytywanie potencjału skupionego w różnych formach pracy zawodowej, a także współpraca z placówkami oświatowymi, opiekuńczymi i rehabilitacyjnymi.

Kolejnym z ważnych elementów tej współpracy jest współdziałanie z pracodawcami opisywane w innych fragmentach raportu, realizowane przez Biuro Karier i Praktyk DSW. Zadaniem tego Biura jest tworzenie i uaktualnianie bazy podmiotów oferujących zarówno miejsca praktyk, jak i pracy dla studentów, a także podtrzymywanie i rozwijanie kontaktów w ramach przyszłych projektów rozwojowych. Biuro Karier i Praktyk proponuje pracodawcom różne formy współpracy oprócz wyżej opisanych, m.in. program mentoringowy realizowany przez pracodawcę ze studentem, możliwość organizowania staży zawodowych, możliwość objęcia patronatem kierunku bądź modułu kształcenia specjalnościowego, a także pośrednictwo pracy. W efekcie studenci otrzymują dostęp do różnych ofert pracy, wsparcie w pisaniu profesjonalnego CV i przygotowaniu do rozmów kwalifikacyjnych, mają możliwość indywidualnych konsultacji określających predyspozycje zawodowe, a także możliwość zapoznania się z ofertami i wymaganiami pracodawców na organizowanych cyklicznie Targach Pracy, mogą liczyć na konsultacje na każdym etapie procesu poszukiwania pracy, uzyskują możliwość udziału w indywidualnych sesjach coachingowych, mogą brać udział w bezpłatnych szkoleniach pomagających w wejściu na rynek pracy, mogą skonfrontować swoje plany podczas konsultacji z doradcą zawodowym, zarówno indywidualnie, jak i podczas warsztatów grupowych. Podczas jednej z ostatnich edycji (17-21.05.2021.) Week4Work zostały zorganizowane debaty z udziałem współpracujących z kierunkiem *Pedagogika specjalna* nauczycieli i pedagogów specjalnych. Tematyka tych spotkań dotyczyła sytuacji polskiej szkoły po pandemii, zmian i nowych trendów na rynku pracy (także w obszarze edukacji) oraz kompetencji studentów i sylwetki absolwenta w kontekście zachodzących zjawisk. W powyższych debatach wzięły osoby czynnie współpracujące z kierunkiem *pedagogika specjalna*, a wśród nich: pedagog, logopeda z Niepublicznej Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Błękitna Żyrafa mgr Ewa Granat, wicedyrektor szkoły nr 20 we Wrocławiu mgr Beata Wawrzyniak oraz nauczycielka nauczania indywidualnego z Zespołu Szkół nr 6 dr Paulina Hawrylewicz-Kowalska.

Pracodawcy dysponujący profesjonalistami z dużym doświadczeniem zawodowym są także źródłem nieetatowej kadry wykładowców, która może obsługiwać część przedmiotów kierunkowych i wybieralnych. Współpraca z interesariuszami jest postrzegana poprzez pryzmat możliwości tworzenia nowych specjalności oraz przedmiotów wybieralnych.

Przykładem działań podejmowanych przez pracowników Kolegium Studiów Pedagogicznych z pracownikami instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, umożliwiających rozwój kompetencji zawodowych studentów DSW, jest realizowany we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 1 w Sycowie, projekt *Modelowa Szkoła Ćwiczeń w Sycowie* (finansowany ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój – od 01.07.2020 r. do 30.06. 2022 r.). W ramach tego projektu studenci

kierunków: *pedagogika*, *pedagogika specjalna* oraz *pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna* mogą odbywać praktyki zawodowe pod opieką zaangażowanych i wdrażających nowe technologie nauczycieli i pedagogów specjalnych, a także uczestniczyć w lekcjach pokazowych i warsztatach metodycznych. Dolnośląska Szkoła Wyższa pełni w projekcie rolę ekspercką przez wsparcie metodyczne dla nauczycieli szkoły ćwiczeń i szkół współpracujących. Jest także organizatorem konferencji i seminariów dla interesariuszy związanych ze szkołą ćwiczeń. W listopadzie 2020 r. została zorganizowana konferencja on-line, która adresowana była do nauczycieli, pedagogów i pedagogów specjalnych. Tematem konferencji było 5 obszarów nauczania: edukacja włączająca, języki obce, IT, nauki ścisłe oraz nauki przyrodnicze.

W ramach stałego rozwoju kierunku w kontekście budowania relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym, od wielu lat organizowane są społecznie ważne i aktualne debaty, seminaria, konferencje, warsztaty i panele dyskusyjne skierowane do nauczycieli, pedagogów i pedagogów specjalnych. Uczestnikami tych wydarzeń byli także studenci kierunków pedagogicznych, a oferta ta uzupełnia program studiów i treści uczenia o wgląd w najbardziej istotne, aktualne problemy i wyzwania współczesnej edukacji.

W latach 2016-2021 zorganizowane zostały między innymi takie cykle otwartych seminariów i konferencji jak:

- cykl edukacyjny „Edukacyjne czwartki”,
- cykl seminaryjny „Debaty humanistyczne. Academia Privata”,
- cykl seminaryjny „Poza kulturową oczywistością”,
- cykl konferencyjny „Więzi, które chronią”.

A także Wrocławskie Forum Nauczycieli Języka Niemieckiego (od 2018):

- I Wrocławskie Forum Nauczycieli Języka Niemieckiego, *Metodyka–Praktyka–Pasja. Niemiecki skraca dystans!*, Wrocław, 21.09.2018
- II Wrocławskie Forum Nauczycieli Języka Niemieckiego, *Metodyka–Praktyka–Pasja. Niemiecki skraca dystans!*, Wrocław, 29.08.2019

W roku akademickim 2021/2022 kontynuowane są cykle seminariów i konferencji. Zaplanowano również następujące nowe działania:

- cykl edukacyjny „Strefa Podcastów DSW”, uruchomiony od stycznia 2022 r. (Uczelnia wygrała grant MEiN na realizację tego przedsięwzięcia);
- cykl konferencyjny „Jaka szkoła? Jaka edukacja” - pierwsza konferencja z tego cyklu odbędzie się w kwietniu 2022 r. (Uczelnia wygrała grant MEiN na realizację tego przedsięwzięcia).

Przykładem działań zorientowanych na podejmowanie wspólnych działań na rzecz społeczności lokalnej, czy rozwiązywania ważnych lokalnie problemów, jest cyklicznie organizowany konkurs „Akademia Umiejętności”, którego celem jest wsparcie studentów w rozwoju ich kompetencji interpersonalnych, społecznych, zawodowych oraz informacyjno-technologicznych poprzez realizację autorskich projektów o charakterze naukowym, badawczo-rozwojowym, społecznym, artystycznym, które są realizowane we współpracy z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego i placówkami partnerskimi DSW. Aktualnie studenci kierunku *pedagogika specjalna* – studia jednolite magisterskie – jako laureaci konkursu realizują projekt polegający na współpracy z Dolnośląskim Oddziałem Polskiego Związku Głuchych we Wrocławiu związany z uczeniem się polskiego języka migowego.

Dolnośląska Szkoła Wyższa aktywnie wspiera politykę i działania na rzecz uczenia się przez całe życie w otoczeniu społeczno-gospodarczym. Przykładem jest organizowana od 2012 roku Polska Akademia Dzieci. Do tej pory udział wzięło ponad 1000 uczestników dolnośląskich szkół i przedszkoli, m.in.

z Wrocławia, Jawora, Lubina, Lwówka Śląskiego, Wądroża Wielkiego i Oleśnicy, Milicza, Długołęki. W ramach czterech edycji projekt był obejmowany patronatem honorowym przez Marszałka Województwa Dolnośląskiego, Dolnośląskiego Kuratora Oświaty, Rzecznika Praw Dziecka oraz Rektora DSW. Patronat medialny nad Polską Akademią Dzieci obejmowali: TVP Wrocław, portal CzasDzieci.pl, 71news oraz serwis wroclaw.pl. W roku akademickim 2015/2016 partnerem strategicznym była Fundacja „HASCO-LEK”, a wśród partnerów określonych spotkań znaleźli się: Aquapark Wrocław, wydawnictwa (ZNAK, Publicat, Warstwy, Format), Wrocławskie Centrum Seniora, Centrum Technologii Audiowizualnych, Hydropolis, Ogrody Doświadczeń Humanitariu, Biblioteka DSW, Hotel Haston, Pałac Auras w Urazie.

Od 2019 r. DSW jest sygnatariuszem Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni. Inicjatywa koordynowana jest przez grupę roboczą przy Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej (MFIRP). DSW partycypuje w spotkaniach grupy (webinaria: Społeczna odpowiedzialność uczelni po pandemii z 20.11.2020; Społeczna odpowiedzialność uczelni a pandemia koronawirusa z 30.06.2020), które są inspiracją dla nowych działań prorozwojowych. Przykłady dobrych praktyk rozwijanych w DSW w związku z pandemią Covid-19 zostały opublikowane przez MFIRP w Katalogu Dobrych Praktyk. W ramach współpracy ze studentami Uczelni wypracowany został przez nich plakat „Zd@Ina DSW”, obejmujący część spośród wielu inicjatyw podjętych w DSW w trakcie trwania pandemii.

Kolejnym przykładem działań z zakresu społecznej odpowiedzialności uczelni, było powołanie w kwietniu 2020 r. grupy wsparcia DSW: *#DobrzeSięWspierać*. Wirtualna grupa *Dobrze się Wspierać* została stworzona przez wykładowców kierunku *pedagogika specjalna* i adresowana była do nauczycieli i pedagogów z całego Dolnego Śląska. Nauczyciele akademicy DSW oferowali różne formy nieodpłatnego wsparcia: metodycznego, zawodowego, psychicznego, egzystencjalnego, w formie zarówno konsultacji indywidualnych, rozmów w małych grupach, jak i zajęć on-line. Działania te dostrzeżone zostały przez Prezydenta Miasta Wrocławia, który skierował list gratulacyjny na ręce Rektor DSW.

Poniżej przedstawione zostaną wybrane przykłady współpracy pracowników Kolegium Studiów Pedagogicznych (do 2018 r. Instytutu Pedagogiki i Pedagogiki Specjalnej DSW).

W latach 2016 - 2018 realizowana była współpraca z Warsztatami Terapii Zajęciowej w Gorzowie Wielkopolskim. Jej celem było przeprowadzenie projektu badawczego dotyczącego podmiotowości dorosłych osób z niepełnosprawnością intelektualną w zróżnicowanych formach aktywności społecznej. Do badań został wykorzystany Inwentarz Kompetencji do Samostanowienia (IKS) – narzędzie diagnostyczne wypracowane przez badaczy DSW (J. Kruk-Lasocka, B. Bartosik, A. Szymajda). Opracowano cykl warsztatów dla uczestników terapii zajęciowej. Warsztaty prowadzone były we Wrocławiu i Gorzowie Wielkopolskim. Efektem dwuletniej współpracy jest monografia: „Koszula i krawat. Obrazki wyłaniającej się dorosłości”, Wyd. Impuls, Kraków 2018.

Od 2016 roku realizowana jest współpraca ze Związkiem Harcerstwa Polskiego – Chorągiew Dolnośląska, Hufiec Wrocław Południe, Szczep Drużyn Nieprzetartego Szlaku Niezłomni (harcerze tej drużyny są osobami z różnymi niepełnosprawnościami). W ramach zajęć dydaktycznych o charakterze diagnostycznym studenci *pedagogiki specjalnej* przeprowadzają badania testem oceniającym poziom rozwoju społecznego osób niepełnosprawnych intelektualnie Gunzburga PAC-2. Również w ramach zajęć dydaktycznych studenci spotykają się z harcerzami w harcówce, uczestniczą w zbiórkach harcerskich oraz w zajęciach prowadzonych przez harcerzy pod opieką merytoryczną komendant szczepu (G. Treli-Kilian). Tematy zajęć to np.: „Pokaz mody zimowej” (przebrani studenci, harcerze

i opiekunowie wzięli udział w pokazie mody i wspólnej karnawałowej zabawie - studenci pod opieką merytoryczną dr B. Bartosik).

Kolejnym przykładem współpracy z organizacjami wspierającymi osoby z niepełnosprawnościami jest aktywność dra D. Rutkowskiego, który współpracuje z Integracyjnym Stowarzyszeniem Aktywności Fizycznej Niewidomych, Słabowidzących i Przewodników „GUIDE”. Głównym celem statutowym Stowarzyszenia jest rozwijanie aktywności fizycznej niewidomych i słabowidzących poprzez organizowanie obozów i zawodów oraz poprzez szkolenia specjalistyczne instruktorów, asystentów i przewodników. Stowarzyszenie ma zasięg lokalny. Zrzesza członków głównie z województwa dolnośląskiego. W dużej mierze są to wychowankowie Dolnośląskiego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 13 dla Uczniów Niewidomych i Słabowidzących oraz z innymi niepełnosprawnościami im. Marii Grzegorzewskiej we Wrocławiu, a także absolwenci ośrodka – często studenci wrocławskich uczelni. Stowarzyszenie koncentruje się na narciarstwie alpejskim (także w wersji halowej), narciarstwie biegowym, nordic walkingu i biegach średnich i długich. Stowarzyszenie działalność statutową realizuje także w grupie seniorów, przede wszystkim z zakresu nordic walkingu. Ważna jest również współpraca ze Stowarzyszeniem Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących CROSS (Warszawa). Celem statutowym Stowarzyszenia jest propagowanie i rozwijanie kultury fizycznej oraz sportu wśród niewidomych i słabowidzących. Stowarzyszenie ma zasięg ogólnopolski i zrzesza obecnie ponad 4000 członków w 42 jednostkach terenowych zlokalizowanych na terenie całej Polski. Stowarzyszenie rozwija i promuje różne dyscypliny dla niewidomych i słabowidzących, m.in.: narciarstwo alpejskie i nordic walking.

Od lat Dolnośląska Szkoła Wyższa współpracuje również z wrocławskim stowarzyszeniem „Twoje Nowe Możliwości”, które od 2008 roku zajmuje się wyrównywaniem szans osób z niepełnosprawnościami w zdobywaniu wykształcenia na różnych szczeblach edukacji. Celem Stowarzyszenia jest tworzenie nowych możliwości z zakresu kształcenia i aktywizacji społeczno-zawodowej młodych osób z niepełnosprawnością a następnie wprowadzanie tych rozwiązań do głównego nurtu polityki w postaci standardów. W ramach współpracy dr Dariusz Rutkowski realizuje projekty, przygotowuje uczestników do ogólnopolskich zawodów dla osób z niepełnosprawnościami, organizuje obozy szkoleniowe. W ramach współpracy ze Stowarzyszeniem „Twoje Nowe Możliwości” zorganizowane zostały Akademickie Dni Integracji, podejmowane prace eksperckie w Radzie Ekspertów ds. Kształcenia Studentów z Niepełnosprawnością.

Wykładowcy kierunku *pedagogika specjalna* współpracują także z Dolnośląskim Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym nr 13 dla Uczniów Niewidomych i Słabowidzących oraz z innymi niepełnosprawnościami im. Marii Grzegorzewskiej we Wrocławiu. Współpraca obejmuje organizację praktyk studenckich, lekcje otwarte, wolontariat w imprezach sportowych (dzień sportu), badania do prac projektowych i magisterskich. W 2019 roku została nawiązana współpraca z Nadleśnictwem Oława, w efekcie której przygotowano zostały trasy nordic walking na terenach Nadleśnictwa Oława. Założenia przygotowania trasy oparte były na badaniach i realizacji projektu Dostępna Trasa Nordic Walking. W wyniku tych działań powstał standard dostępnego znakowania tras nordic walking, a następnie dostępna trasa w Janikowie. W Dolnośląskiej Szkole Wyższej działa Akademicki Związek Sportowy – Sekcja Uczelniana zrzesza osoby z niepełnosprawnościami. Zawodnicy brali udział a Integracyjnych Mistrzostwach Polski w 2019 w strzelectwie. Natomiast w ramach aktywności Dolnośląskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku organizowane są zajęcia w poszczególnych sekcjach (turystyczna, nordic walking).

Istotnym działaniem rozwijającym współpracę środowiska akademickiego z organizacjami społecznymi są działania podejmowane we współpracy z regionalnym biurem Fundacji: Szansa dla

Niewidomych. Fundacja prowadzi działania o charakterze międzynarodowym w partnerstwie z World Blind Union, European Blind Union, International Mobility Conference i Center for the Blind in Israel. Organizuje Spotkania Wschód-Zachód, na które przybywają niewidomi goście z tak odległych krajów jak Japonia, Nepal, Kazachstan, Kenia, USA oraz Izrael. Jest organizatorem największego na świecie spotkanie niewidomych, słabowidzących i ich bliskich, w ramach którego odbywa się Konferencja Reha For The Blind In Poland zorganizowana przez Fundację w siedzibie Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w dniu 07.10.2021.

Regionalna konferencja pt. „Sytuacja osób z niepełnosprawnością w rzeczywistości epidemicznej - II”, która odbyła się 17 grudnia 2021 r, to wynik współpracy Uczelni z Towarzystwem Walki z Kalectwem. Organizacja ta, której działalność liczy już ponad 60 lat, współpracuje z DSW od początku funkcjonowania Szkoły – głównie w projektach związanych z organizacją konferencji naukowych. Od chwili swojego powstania TWK skupiało się obok działalności społecznej na działalności naukowej i wydawniczej. To z inicjatywy kolejnych prezesów i działaczy TWK wspierano sport osób z niepełnosprawnościami, spóldzielczość osób z niepełnosprawnością ruchową, obejmowano pomocą ofiary wypadków drogowych, organizowano koła skupiające chorych na epilepsję, stwardnienie rozsiane. Ostatnie lata działalności TWK wpisują się w realizację programów współfinansowanych przez UE i PFRON, których głównym założeniem jest wprowadzanie osób niepełnosprawnych na rynek pracy.

Kolejnym przykładem współpracy pracowników uczelni ze środowiskiem społecznym jest realizacja projektów z seniorami i z osobami z niepełnosprawnościami w ramach współpracy ze Szkołą Instruktorów Aleksandra Wilanowskiego. Organizacja ta zajmuje się organizacją treningów i szkoleń nordic walking oraz dostarczaniem niezbędnego sprzętu poprzez sklep internetowy NordicSklep.pl. Wśród absolwentów szkoleń są nauczyciele, fizjoterapeuci, instruktorzy sportów, trenerzy różnych dyscyplin, opiekunowie trenerzy i wykładowcy UTW. Wielu z nich powołało instytucje promujące nordic walking w Polsce. Organizują zawody, konferencje, rajdy, szkolenia instruktorskie a także przygotowują lokalne trasy nordic walking. Podobnie rozwija się współpraca z Pomorskim Centrum Szkolenia Sportowego BIURA BUSH - Biuro Usług Sportowo-Handlowych „BUSH”, które zajmuje się organizacją kursów instruktorskich, sędziowskich i trenerskich. Aktualnie Biuro specjalizuje się w zakresie kształcenia kadr prowadzących szkolenia z osobami z niepełnosprawnościami: Kursy Instruktora Osób Niepełnosprawnych, kursy Trenera KL II Sportu Osób Niepełnosprawnych. Zajęcia odbywają się w Gdańsku oraz w ośrodku w Wilkasach.

W latach 2018-2020 nauczyciele akademicy DSW związani z kierunkiem *pedagogika specjalna* (J. Kruk-Lasocka i B. Bartosik – Pracownia Badań nad Pedagogiką Włączającą DSW) współpracowali z Politechniką Wrocławską, Katedrą Cybernetyki i Robotyki (K. Arent). Celem współpracy było wykorzystanie robota społecznego NAO do rozpoznawania stanów ze spektrum autyzmu. Do badań nad wzajemnością społeczno-emocjonalną dzieci w wieku przedszkolnym posłużyła gra interaktywna. Zadaniem badaczy było opracowanie wskaźników i skali zachowań dziecka w interakcji z robotem. Realizacja projektu odbyła się przy współpracy z Centrum Rehabilitacji i Neuropsychiatrii „Celestyn” w Mikoszowie oraz we współpracy z Przedszkolem Integracyjnym nr 89. Do realizacji projektu zostali włączeni studenci DSW w charakterze sędziów kompetentnych nad adaptacją narzędzia (artykuł z badań został przesłany do recenzji w Title: "The use of Social Robots in the Diagnosis of Autism in Preschool Children", Authors: Arent, K.; Brown, D.; Kruk-Lasocka, J.; Niemiec, T.; Pasieczna, A.; Standen, P.; Szczepanowski, R., Journal: IEEE Transactions on Human-Machine Systems).

W ramach podejmowanych działań Pracowni Badań nad Pedagogiką Włączającą studentki pedagogiki specjalnej uczestniczyły w ramach praktyk studenckich w procesie terapii dzieci objętych

opieką Pracowni. Za zgodą rodziców studentki pod opieką dr hab. J. Kruk-Lasockiej, prof. DSW przygotowały swoje prace licencjackie i magisterskie (tytuły prac w APD do pobrania).

Podczas epidemii prowadzone były zdalne konsultacje udzielające wsparcia rodzinom w potrzebie. Opracowany został projekt zajęć edukacyjno-terapeutycznych do prowadzenia terapii w formie zdalnej z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Również konsultowano dzieci w środowisku domowym (J. Kruk-Lasocka i B. Bartosik).

W ramach Pracowni realizowano prace nad adaptacją opracowanych narzędzi diagnostycznych do badań dzieci i dorosłych ze spektrum autyzmu i z niepełnosprawnością intelektualną we współpracy z innymi uczelniami wyższymi, instytucjami oświatowymi i studentami (Inwentarz Kompetencji Społecznych IKES, Inwentarz Kompetencji do Samostanowienia IKS). Przeprowadzono zajęcia instruktarskie zabawy psychomotorycznej: „Lala Wala i miś Zdziś” w grupie dzieci w wieku żłobkowym i przedszkolnym w żłobku Twórcza Kraina (B. Bartosik) i w Zespole Szkół nr 7 w Gliwicach (J. Kruk-Lasocka).

W ramach współpracy ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym nr 1 we Wrocławiu zostały opracowane filmy dotyczące różne formy pracy z młodzieżą z głęboką niepełnosprawnością intelektualną. Filmy te zostały zaprezentowane na konferencjach w Australii i Niemczech w ramach promowania nowych rozwiązań w pracy terapeutycznej, a także w celu popularyzowania wiedzy na temat działań podejmowanych na rzecz osób z niepełnosprawnością intelektualną i ze spektrum autyzmu w Polsce. Filmy zostały nagrane w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 w zespole rewalidacyjno-wychowawczym (B. Bartosik).

Powyżej opisane przykłady są tylko częścią realizowanych w codziennej praktyce akademickiej działań polegających na współpracy środowiska akademickiego pedagogiki specjalnej DSW z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a szczególnie z placówkami oświatowymi i sektorem pozarządowym zaangażowanymi w procesy edukacji i rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami i niedostosowanych społecznie.

6.2. Sposobów, częstości i zakresu monitorowania, oceny i doskonalenia form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji

Interesariusze zewnętrzni współpracujący w ramach kierunku *pedagogika specjalna* zapraszani są na posiedzenia Rady Programowej Kierunku – co najmniej raz w semestrze, Wydziałowej Komisji ds. oceny jakości kształcenia i Uczelnianej Rady ds. jakości kształcenia – raz w roku. Ponadto wszyscy studenci wyrażają swoje opinie w ramach procesu ankietyzacji w systemie USOSweb (ankieta ewaluacyjna) oraz w ramach prowadzonych w DSW innych ankietowych Badań Atrybutów Marki (BAM) – po zamknięciu każdego semestru. Studenci mogą wskazywać na treści programowe, które chcieliby wprowadzić do procesu kształcenia i zwrócić uwagę na nowe trendy występujące na rynku pracy. Interesariusze zewnętrzni mogą brać bezpośredni udział w procesie tworzenia, proponować dokonywanie zmian wszelkich elementów związanych z aktualizacją programu studiów. Ponadto interesariusze współpracują w zakresie realizacji badań naukowych i wykorzystywania ich wyników w procesie dydaktycznym, a także w obszarze praktyk zawodowych oraz realizacji prac dyplomowych.

Rada Programowa Kierunku weryfikuje propozycje doskonalenia efektów uczenia się. Opracowane przez nią wnioski służą jako podstawa do działań powołanej na Wydziale Studiów Stosowanych Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, która opracowuje raport na koniec roku akademickiego dotyczący oceny efektów uczenia się, pozwalający zapewnić doskonalenie programu studiów.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

7.1. Rola umiędzynarodowienia procesu kształcenia w koncepcji kształcenia i planach rozwoju kierunku (przy uwzględnieniu każdego z ocenianych poziomów studiów)

Działania Dolnośląskiej Szkoły Wyższej sprzyjają umiędzynarodowieniu procesu kształcenia i obejmują szereg prac związanych z rozwijaniem kompetencji kadry dydaktycznej i badawczo-dydaktycznej m.in. poprzez akademicką wymianę międzynarodową w ramach programu ERASMUS+, a także udział w międzynarodowych certyfikowanych szkoleniach z zakresu nowoczesnych metod dydaktycznych. Oprócz wspierania rozwoju kompetencji badawczo-dydaktycznych kadry akademickiej, w podnoszeniu umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku pedagogika specjalna, Uczelnia rozwija ofertę programów studiów w języku angielskim, na wszystkich poziomach studiów (I, II i III st.), a także opracowuje zindywidualizowane programy studiów zagranicznych studentów we współpracy z zagranicznymi uczelniami (m.in. na podstawie umów DSW z University of Syracuse). Ważną rolę w procesie umiędzynarodowienia procesu kształcenia odgrywają także międzynarodowe projekty, w których uczestniczą pracownicy Uczelni, w ramach których powstają obcojęzyczne moduły kształcenia dedykowane studentom i/lub doktorantom. Są to z jednej strony obcojęzyczne programy kształcenia doktorantów, jak np. realizowane w ramach programu EDITE kształcenie doktorantów w języku angielskim, udział pracowników i doktorantów w międzynarodowych szkołach letnich, m.in. we współpracy z New School (USA), Roskilde University (Dania) i w ramach programu ECADOC (Włochy, Szwajcaria).

Z drugiej strony projektowane i realizowane są przez pracowników DSW międzynarodowe moduły kształcenia, m.in. dotyczące: starzenia się i zmian demograficznych w społeczeństwie późnej nowoczesności (projekt AgeSam), rozwijania kompetencji językowych nauczycieli (projekt) TEACUP, rozwijania umiejętności włączania nowoczesnych technologii w pracę pedagogów, pedagogów specjalnych i pracowników socjalnych (projekt PROSPERO), a także odpowiedzialności uczelni wyższych w zarządzaniu dziedzictwem kulturowym (projekt EU_CUL). Poniżej opisane są wybrane działania podnoszące stopień umiędzynarodowienia procesu kształcenia na ocenianym kierunku.

Pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku *pedagogika specjalna* od lat podejmują działania na rzecz rozwoju współpracy międzynarodowej. Dr Agnieszka Szymajda od 2013 roku jest przedstawicielką Polski w European Music Therapy Confederation (Europejska Federacja Muzykoterapii) i bierze czynny udział w grupach roboczych tej organizacji, realizując zadania badawcze (np. opracowanie międzynarodowego zestawienia badań naukowych z zakresu muzykoterapii w Europie Środkowej, a także publikacje w języku angielskim, m.in. w czasopiśmie „Approaches: Music Therapy & Special Music Education”).

Prof. Joanna Kruk-Lasocka (pracująca na uczelni do września 2020 r.), współpracowała z niemieckim środowiskiem psychomotoryków, a także uczestniczyła w wielu międzynarodowych konferencjach, w tym m.in. w 15th Biennial International Association of Special Conference w Australii (2017) czy Sonderpädagogischer Kongress w Niemczech (2016). W ramach wystąpień i warsztatów prowadzonych na konferencjach międzynarodowych prof. Kruk-Lasocka upowszechniała koncepcję wrocławskiej psychomotoryki i wykorzystania jej w rozpoznawaniu specjalnych potrzeb dzieci z głęboką niepełnosprawnością intelektualną, a także omawiała sytuację osób z głębszą niepełnosprawnością intelektualną w Polsce.

Podnoszeniu poziomu umiędzynarodowienia sprzyjają też zasoby biblioteczne Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. Z około 95 tys. woluminów w księgozbiorniku Biblioteki DSW ok. 6% to pozycje w językach obcych (angielskim, czeskim, niemieckim, rosyjskim). Istotny jest dostęp do baz i repozytoriów

międzynarodowych, takich jak EBSCOhost i EBSCO Education Source, Directory of Open Access Books, Directory of Open Access Journals, Elektronische Zeitschriftenbibliothek (EZB, "lista regensburska"), ERIC (Education Resources Information Center), JSTOR - program Register & Read OAlster Open J-Gate.

7.2. Aspekty programu studiów i jego realizacji, które służą umiędzynarodowieniu, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia w językach obcych

Kierunkowe efekty kształcenia zakładają, między innymi, że absolwent kierunku *pedagogika specjalna* „potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w wyższym stopniu w zakresie specjalistycznej terminologii” (PedSpP_U05). W powiązaniu z tym, kluczowym dla kształcenia w zakresie języków obcych, efektem kształcenia, umiędzynarodowieniu, w tym kształceniu w zakresie terminologii specjalistycznej oraz pracy w środowisku wielonarodowym i wielokulturowym służy także efekt kształcenia PedSpP_U04, który zakłada, że absolwent kierunku Pedagogika specjalna potrafi „sprawnie posługiwać się językiem specjalistycznym – w mowie i w piśmie oraz efektywnie porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk (...)”.

Program studiów obejmuje trzy moduły kształcenia językowego – Zajęcia z języka obcego (język angielski, język niemiecki). Na studiach stacjonarnych każdy moduł liczy po 95 godzin, odpowiednio w trzecim, czwartym i piątym semestrze; łącznie 285 godzin. Na studiach niestacjonarnych każdy moduł po 89 godzin, łącznie 267 godzin. Założenia dotyczące sylwetki absolwenta obejmują kształcenie językowe w zakresie zarówno ogólnym, jak i specjalistycznym, związanym z pedagogiką specjalną. Studenci mają możliwość potwierdzenia swoich kompetencji językowych na poziomach A1-C2.

Ponadto, na Wydziale Studiów Stosowanych DSW realizowane są zajęcia w ramach programu ERASMUS+. Od 2021 roku istnieje możliwość zgłaszania przez wszystkich pracowników dydaktycznych i badawczo-dydaktycznych autorskich przedmiotów do realizacji w ramach tego programu. Otwiera to możliwości kształcenia w języku angielskim również dla studentów kierunku *pedagogika specjalna*.

7.3. Stopień przygotowania studentów do uczenia się w językach obcych i sposobów weryfikacji osiągnięcia przez studentów wymaganych kompetencji językowych oraz ich oceny

Kształceniem językowym studentów w DSW zajmuje się Pracownia Kształcenia Językowego. Pracownia Kształcenia Językowego jest jednostką wydziałową powołaną w celu projektowania i organizacji edukacji obcojęzycznej na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych w DSW i podlega bezpośrednio Dziekanowi. Do zadań Pracowni Kształcenia Językowego w szczególności należy: utrzymanie jednolitych standardów nauczania języków obcych w DSW; opracowanie i aktualizacja kart przedmiotów oraz programu nauczania; przeprowadzanie testów poziomujących; weryfikowanie efektów uczenia się dla poszczególnych poziomów językowych; dokonywanie obsad na zajęcia z języków obcych; prowadzenie działalności usługowej (komercyjnej) w zakresie kursów językowych; opieka nad kursem Teach & Learn; prowadzenie akredytowanego Centrum Pearsona (przechowywanie dokumentacji, administrowanie, obsługa egzaminów, przeprowadzanie egzaminów); rozpatrywanie podań studentów; przeprowadzanie egzaminów doktorskich z języka obcego oraz egzaminów językowych dla studentów wyjeżdżających w ramach programu Erasmus+.

W roku 2020/2021 nastąpiła zmiana formuły kształcenia językowego w Dolnośląskiej Szkole Wyższej. Uczelnia zaproponowała swoim studentom dwa programy kształcenia językowego, jeden dla studentów studiujących stacjonarnie i drugi program kształcenia językowego dla studentów studiujących niestacjonarnie. Celem było poszerzenie oferty językowej o drugi język obcy do wyboru, a mianowicie język niemiecki. Od semestru letniego 2021, studenci mają do wyboru język angielski lub

język niemiecki do wyboru, studenci studiujący po angielsku mogą uczyć się języka niemieckiego lub hiszpańskiego. Znając sylwetkę studentów, można powiedzieć, iż na studiach są osoby w różnym wieku, uczące się w przeszłości różnych języków obcych i chcące rozpocząć naukę języka obcego od podstaw. Dlatego też studenci mogą realizować kursy na następujących poziomach zaawansowania: A2+ / B1 / B2 / B2+.

7.4. Skala i zasięg mobilności i wymiany międzynarodowej studentów i kadry

Pracownicy kierunku *pedagogika specjalna* aktywnie uczestniczą w programie Erasmus+. Liczba uczelni partnerskich DSW w ramach projektów mobilnościowych programu Erasmus+ KA103, KA107, a w nowej edycji programu – KA131, to 95 uczelni – 94 uczelnie europejskie znajdujące się w krajach Unii Europejskiej, a także Norwegii i Turcji; łącznie jest to 25 państw, jak również 1 uczelnia azjatycka (Tajwan). Uczelnia rozwija również współpracę z uczelniami partnerskimi na Ukrainie i w Szwajcarii. Łączna liczba umów bilateralnych Erasmus+ DSW z uczelniami partnerskimi to 111, z czego 23 zostały zawarte od roku 2016. Liczba zagranicznych uczelni partnerskich DSW w ramach projektów mobilnościowych Erasmus+ (w ramach kierunku *pedagogika specjalna*) wynosi 55. Liczba miejsc na semestralne studia zagraniczne Erasmus+, oferowanych studentom pedagogiki specjalnej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w ramach współpracy z ośrodkami partnerskimi: 115.

Od roku akademickiego 2016/2017 58 międzynarodowych studentów Erasmus+ z zagranicznych uczelni partnerskich DSW zrealizowało na Wydziale Nauk Pedagogicznych, a następnie na Wydziale Studiów Stosowanych semestr wymiany w ramach oferowanego przez Uczelnię programu edukacyjnego Education & Contemporary Culture, w tym także studenci realizujący indywidualne programy studiów na kierunkach pedagogicznych. Dodatkowo, w semestrze I roku akademickiego 2021/2022 wymianę studencką na Wydziale Studiów Stosowanych realizowało 16 zagranicznych studentów (kierunki pedagogiczne).

Najważniejsze zagraniczne ośrodki partnerskie DSW w ramach nauk pedagogicznych do września 2021: Ludwig Maximilian University of Munich; University of Utrecht; Freie Universität Berlin; Universidad de Sevilla; Université Paris 8 Vincennes – Saint Denis; Roskilde University; Universidad de Málaga; University of Lapland; Universidad de Córdoba; Universidade de Lisboa.

W ramach współpracy z uczelniami zagranicznymi DSW koordynuje również realizację praktyk w instytucjach edukacyjnych miasta Wrocławia: w roku akademickim 2019/2020 praktykę studencką w szkołach i przedszkolach zrealizowało 4 zagranicznych studentów. W I semestrze roku akademickiego 2021/2022 praktykę we wrocławskich szkołach zaplanowało 7 studentów z 4 ośrodków partnerskich we Francji, Turcji i Hiszpanii. Wzorem lat wcześniejszych Uczelnia koordynować będzie również realizację praktyk grupy studentów pedagogiki z University of Utrecht, integrując ich ze społecznością akademicką DSW.

W ramach podnoszenia kompetencji dydaktycznych w międzynarodowym środowisku, pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku *pedagogika specjalna* (6 osób) uczestniczyli w projekcie *Master of Didactics* w latach 2018–2021. Dzięki temu programowi rozszerzyli swoje umiejętności tutorskie, prowadzą zajęcia dla studentów I stopnia z wykorzystaniem modelu tutoringów oraz przygotowali materiały dydaktyczne na potrzeby zajęć w formie tutoringów podczas niepełnego cyklu kształcenia – przez co najmniej 3 semestry w ramach studiów I lub II stopnia lub jednolitych studiów magisterskich. Wcześniej pracownicy kierunku *pedagogika specjalna* zdobywali doświadczenie podczas szkoleń z zakresu tutoringów na uczelniach: University of Genth (Belgia), Aarhus University (Dania), University of Groningen (Holandia).

W ramach podnoszenia kompetencji językowych, pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku *pedagogika specjalna* (9 osób), w latach 2018-2021, wzięli udział w kursie języka angielskiego zorganizowanego przez Dolnośląską Szkołę Wyższą w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój i projektów pt. „Zintegrowany Program Rozwoju Dolnośląskiej Szkoły Wyższej” oraz „Innowacyjna uczelnia-doskonalenie działalności akademickiej na rzecz zrównoważonego rozwoju Dolnego Śląska”. 30-godzinny kurs dedykowany był pracownikom dydaktycznym i realizowany był na trzech poziomach zaawansowania: B1, B2 i C1. Część kadry kontynuować będzie naukę języka w roku 2022.

7.5. Sposoby, częstość i zakres monitorowania i oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia oraz doskonalenia warunków sprzyjających podnoszeniu jego stopnia, jak również wpływ rezultatów umiędzynarodowienia na program studiów i jego realizację

Monitorowaniem i oceną umiędzynarodowienia procesu kształcenia zajmuje się Rada Programowa Kierunku, uwzględniając m.in. doświadczenia z aktywności realizowanych we współpracy międzynarodowej i przekładając je na realizowane treści kształcenia. Dr Dariusz Rutkowski zrealizował w ramach programu Erasmus dwa wyjazdy na obozy narciarskie ze studentami z różnych krajów. Bezpośrednim efektem wyjazdów było nauczenie osoby niewidomej jazdy na nartach i doprowadzenie do startu w zawodach międzynarodowych. Metody stosowane przez dr. Rutkowskiego były przez niego następnie omawiane podczas zajęć na kierunku *pedagogika specjalna*. W kształceniu na kierunku *pedagogika specjalna* wykorzystywane są też m.in. doświadczenia z poprzedzającej okresy oceny współpracy polsko-niemieckiej realizowanej przez prof. dr hab. Dorotę Rybczyńską-Abdel Kawy i dr Annę Kartyk-Ćwik w ramach projektu *Profilaktyka i terapia uzależnień w Polsce i w Niemczech* i międzynarodowego seminarium *Resocjalizacja czarno na białym* (współpraca Wydziału Nauk Pedagogicznych oraz Brandenburgische Landesstelle für Suchtfragen e.V., Niemcy (mgr Andrea Hardeling, mgr Alexandra Pasler) i AWO Suchtberatung Potsdam, Niemcy (mgr Daniel Zeis).

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

8.1. System obsługi administracyjnej studentów

Studenci Dolnośląskiej Szkoły Wyższej mogą liczyć na wsparcie ze strony uczelni w następujących obszarach: obsługi administracyjnej, wsparcia dydaktycznym, naukowym i organizacyjnym ze strony tutorów, nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia dydaktyczne, wsparcie o charakterze finansowym, rozwiązań regulacyjnych i strukturalnych, organizacyjno-technicznych oraz architektonicznych i technicznych, we wchodzeniu na rynek pracy (Biuro Karier i Praktyk) lub kontynuowaniu edukacji, szczególnie dzięki szerokiej ofercie studiów uzupełniających magisterskich, podyplomowych oraz doktoranckich, wsparcia studentów w procesie uczenia się, wsparcia krajowej i międzynarodowej mobilności dzięki licznym umowom bilateralnym oraz aktywności wydziałowego koordynatora programu Erasmus+, który promuje coroczne wyjazdy studentów do uczelni zagranicznych, informuje o ich warunkach oraz sprawuje opiekę nad studentami zarówno w czasie organizowania wyjazdów, jak i po powrocie studentów na Wydział (szerzej kryterium 7 raportu) oraz możliwość uczestnictwa w programach nauczania w języku angielskim realizowanych na Wydziale, w których udział biorą studenci z zagranicy oraz studenci DSW, promowania twórczości i działalności studentów.

Uczelnia zapewnia studentom i kandydatom **obsługę administracyjną** m.in. poprzez Biuro Dziekana, ale także inne działy i biura uczelni. Pierwszy kontakt z uczelnią odbywa się najczęściej w **Biurze Rekrutacji**. Proces rekrutacji można odbyć online, ale pracownicy Biura Rekrutacji są przygotowani na szczegółowe pytania zadawane przez potencjalnych studentów. Ułatwieniem są także możliwości zdobycia w języku angielskim, czeskim, rosyjskim i ukraińskim. Dodać należy, że cała procedura rekrutacyjna oraz oferta studiów opisana jest szczegółowo na stronie internetowej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Dziekanat zajmuje się obsługą administracyjną i finansową studentów. Wykształcenie i kwalifikacje umożliwiają sprawną obsługę procesu kształcenia obejmującą: wydanie i przedłużenie ważności legitymacji studenckiej, założenie konta w systemie USOSweb, wydawanie zaświadczeń o przebiegu studiów, rejestrację prac dyplomowych, wydawanie kart wpisów warunkowych i różnic programowych, obsługa formalności dotyczące stypendiów i płatności za studia itp.

Biuro Organizacji Dydaktyki odpowiada za organizację procesu dydaktycznego tj. ułożenie harmonogramu zajęć, publikację terminów konsultacji kadry akademickiej, zawieranie umów i rozliczenia finansowe rachunków.

Studenci otrzymują wsparcie naukowe, dydaktyczne i organizacyjne ze strony kadry dydaktycznej na cotygodniowych **dyżurach pracowników (konsultacjach)**, podczas których istnieje możliwość skonsultowania bieżących pytań i wątpliwości studentów w zakresie przedmiotów i prac dyplomowych. Wszyscy pracownicy posługują się pocztą elektroniczną w domenie dsw.edu.pl, która również jest narzędziem kontaktu ze studentami. Wielu wykładowców udostępnia studentom dodatkowe materiały za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz MS Teams.

8.2. Zakres, poziom i skuteczność systemu obsługi administracyjnej studentów, w tym kwalifikacji kadry wspierającej proces kształcenia

Pracownicy Dziekanatu i Działu Obsługi Finansowej Studentów prowadzą sprawną i kompetentną obsługę administracyjną studentów z wykorzystaniem aplikacji informatycznych USOS, USOSweb, Wirtualny Dziekanat, Microsoft 366, HelpDesk. Studenci obsługiwani są w wyznaczonych godzinach w ramach kontaktów bezpośrednich, telefonicznych i drogą elektroniczną. Wsparcie dziekanatom zapewniają wykwalifikowani pracownicy: Biura Obsługi Dydaktyki (harmonogramy), Biura Karier i Praktyk (praktyki), Biura Międzynarodowej Wymiany Akademickiej (wymiana zagraniczna), Działu Informatycznego (kwestie informatyczne), Działu Administracyjnego (kwestie infrastruktury). Zakres obowiązków dziekanatów i innych jednostek określa *Regulamin organizacyjny DSW*. Na stronie internetowej DSW dostępne są wszystkie informacje związane z organizacją studiów, w tym o kierunkach, programach i planach studiów, harmonogramach zajęć, wewnętrznych regulacjach prawnych, a także wzory przydatnych formularzy (w większości w formie elektronicznej w Strefie studenta i doktoranta na stronie DSW).

W takich sprawach jak przedłużenie sesji, wpis warunkowy, powtarzanie semestru, student nie ma obowiązku złożyć podania w wersji papierowej w Dziekanacie, tylko może je wysłać przez Microsoft 365.

8.3. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb różnych grup studentów, w tym potrzeb studentów z niepełnosprawnością

Od początku działalności Dolnośląska Szkoła Wyższa dostrzegała potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Na kierunkach pedagogicznych kształceni są studenci, którzy mogą zajmować się edukacją i rehabilitacją osób z niepełnosprawnościami. Prowadzone są także prace

badawcze i wdrożeniowe z zakresu adaptacji oraz wszelkich rozwiązań dla osób z niepełnosprawnościami. Dzięki pełnemu włączaniu studentów z niepełnosprawnościami w życie akademickie Uczelni nie tylko oni mogą nabywać niezbędne kompetencje, ale także studenci pełnosprawni mogą poprzez wspólne działania kształtować właściwe postawy i nabywać umiejętności niezwykle przydatne w pracy zawodowej.

W Dolnośląskiej Szkole Wyższej wdrożone zostały rozwiązania regulacyjne i strukturalne, aby ułatwić komunikację oraz zwiększać dostępność do usług dla wszystkich studentów. W roku akademickim 2012/2013 zostało uruchomione Biuro Wsparcia Edukacyjnego Studentów i Doktorantów z Niepełnosprawnością. Powołano je w celu wspierania i stwarzania warunków udziału w procesie kształcenia. Od stycznia 2016 r. decyzją Rektora DSW wsparcie edukacyjne studentów i doktorantów z niepełnosprawnością zostało włączone do zadań Biura Karier i Praktyk. Zatrudniony został koordynator ds. osób z niepełnosprawnością - doradca zawodu. Prowadzi on poradnictwo indywidualne i grupowe dla osób z niepełnosprawnością, koordynuje zatrudnianie asystentów.

DSW jest uczestnikiem projektu NCBR „Studia? Nie ma przeszkód! Uczelnia przyjazna osobom z niepełnosprawnością”, którego celem jest zwiększenie dostępności Uczelni. Projekt a także dotacja na wsparcie procesu kształcenia i prowadzenia badań osób z niepełnosprawnościami pozwalają na stałą poprawę dostępności Uczelni w zakresach: architektonicznym - dostosowanie infrastruktury uczelni, cyfrowym, informacyjno-komunikacyjnym.

Wprowadzone zostały rozwiązania o charakterze organizacyjno-technicznym wpływające na zwiększenie dostępności usług DSW dla osób z niepełnosprawnościami, jak: wsparcie asystenta dydaktycznego, wsparcie tłumacza PJM, możliwość uzyskania materiałów dydaktycznych w formie plików oraz wydruku powiększoną czcionką lub w alfabecie Braille’a, możliwość zmiany sposobu uczestnictwa w zajęciach i alternatywną formą zaliczenia w sposób ustalony z prowadzącym zajęcia, możliwość korzystania z urządzeń wspomagających podczas zajęć oraz egzaminów, inne indywidualnie dobrane dostosowania form procesu kształcenia. Wprowadzono także możliwość korzystania z alternatywnych trybów egzaminów: egzaminy pisemne: Braille lub w druku powiększonym, egzamin przy wykorzystaniu komputera z przystawką mówiącą lub z pomocą lektora, asystent, tłumacz PJM w czasie egzaminu, wydłużony czas trwania egzaminu, zmiana formy egzaminu ustnego na pisemny lub odwrotnie.

Uczelnia stara się systematycznie dostosowywać własną przestrzeń, jej wyposażenie oraz studiowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnością, wsłuchując się w opinie i sugestie tych osób. Przygotowane zostały: miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami, dostępne wejście dla osób z niepełnosprawnością, przystosowane toalety, oznakowane ciągi komunikacyjne wolne od barier i zapewniające przestrzeń manewrową, udźwiękowioną i oznakowaną windę, wyposażono pracownie informatyczne w dostosowane stanowiska komputerowe, dostosowano oświetlenie – większa moc i automatyczne włączanie (korytarze i toalety).

W ramach projektu "Uczelnia dostępna" planuje w najbliższym okresie realizację różnych rozwiązań na potrzeby osób z niepełnosprawnością, w szczególności osób z dysfunkcją wzroku: instalacja systemów nawigacji dla osób niewidomych (tyflografiki), dodatkowe oznakowanie schodów i szklanych drzwi, zmiana na kontrastowe włączniki i gniazdka – sale, korytarze, zakup komputerów ze specjalistycznym oprzyrządowaniem i oprogramowaniem.

Dodatkowo na Uczelni powołano w 2019 roku pełnomocnika rektora ds. studentów i doktorantów z niepełnosprawnością, który monitoruje i opiniuje wszelkie rozwiązania infrastrukturalne, techniczne, organizacyjne i dydaktyczne. Pełnomocnik jest stałym przedstawicielem DSW w Radzie Ekspertów ds. Kształcenia Studentów z Niepełnosprawnością. Zadaniem Rady jest wypracowanie wspólnych

rozwiązań i stanowisk oraz dzielenie się doświadczeniami i dobrymi praktykami w zakresie stwarzania studentom i doktorantom z niepełnosprawnością warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia. Studenci z niepełnosprawnościami mogą się realizować podczas podejmowania dostosowanych form aktywności fizycznej: dostosowane zajęcia wychowania fizycznego, także z użyciem specjalistycznego sprzętu, wymiana międzynarodowa (także Erasmus+) – między innymi z zakresu aktywności fizycznej i sportu osób z niepełnosprawnościami (np. obozy zimowe realizowane przez Uniwersytet w Ołomuńcu), współpraca z organizacjami pozarządowymi – organizatorami zawodów dla osób z niepełnosprawnościami: mistrzostwa Polski i Puchar Polski w Nordic Walking osób niewidomych i słabowidzących (Integracyjne Stowarzyszenie Aktywności Fizycznej Niewidomych, Słabowidzących i Przewodników GUIDE oraz Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących Cross z Warszawy), mistrzostwa Polski a narciarstwie alpejskim osób niepełnosprawnych (Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych "Start"), Akademicki Związek Sportowy – przygotowania do udziału w Integracyjnych Mistrzostwach Polski – strzelectwo, nordic walking.

8.4. Zakres i formy wspierania studentów w procesie uczenia się

W DSW w ramach działań dydaktycznych, budujących projakościową kulturę uczenia się został wprowadzony model opieki tutorskiej. Polega on na regularnych spotkaniach (tutoringi) nauczyciela akademickiego (tutora) ze studentami i wsparciu studentów w procesie studiowania. Program ten obejmuje każdego studenta w DSW i ma na celu działania doradcze, prorozwojowe i pomocowe. Powołanie przez Dziekana tutorów ma na celu usprawnienia komunikacji studentów z organami Uczelni. Szczegółową procedurę realizacji modelu tutoringów określa Zarządzenie nr 19/2020 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych.

Tutoring akademicki, który na kierunku realizowany jest w formule naukowej i opiekuńczej. Formuła naukowa w dużej mierze dotyczy wybitnych studentów, zaś formuła opiekuńczo-organizatorska realizowana jest na dwa sposoby: grupowo i indywidualnie.

Każda z grup ma przypisanego opiekuna, który na początku semestru na spotkaniu informuje o zmianach zachodzących w DSW, pokazuje studentom, jak mają poruszać się w trakcie studiów na uczelni, a także w jaki sposób przebiegać będzie ich proces dydaktyczny, jakiego nakładu pracy i czasu będzie wymagał, z kim prowadzone będą zajęcia.

Tutorzy prowadzą spotkania przygotowawcze do studiowania, które mają na celu ugruntowanie w studentach poczucia wsparcia na każdym etapie realizacji kształcenia. Studenci kierunku wiedzą, że może zwrócić się do tutora – opiekuna grupy – z każdym problemem, w tym dotyczącym efektywności zajęć, problemów z realizowaną treścią, czy komunikacją z wykładowcą.

Studenci kierunku mogą również liczyć na dalsze wsparcie samych wykładowców, z którymi są w kontakcie za pośrednictwem różnych kanałów komunikacji, takich jak e-maile, MS Teams, czy Facebook. W wypadkach nagłych otrzymują odpowiednie informacje za pośrednictwem skrzynek e-mailowych, a harmonogramy zajęć zostały ustalone w taki sposób, by praktycznie w każdym semestrze studenci mieli zajęcia z którymś z tutorów nie tylko w postaci zajęć tutorskich, ale merytorycznych kursów, przy okazji których mogą skontaktować się w sprawach administracyjnych.

Ponadto studenci otrzymują ponadto wsparcie w sprawach zawodowych, zwłaszcza ze strony wykładowców-praktyków, dzielących się informacjami o warunkach pracy w branży kreatywnej na bazie własnych doświadczeń, wsparcie w zakresie konsultacji umów i kontraktów podpisywanych w swoich pierwszych miejscach zatrudnienia, konsultacji własnych projektów gamingowych oraz animacyjnych, jak i w wielu innych kwestiach.

W ramach opieki nad pracami dyplomowymi studenci są zachęceni do tworzenia autorskich projektów o praktycznym zastosowaniu, możliwych do prezentacji w przyszłości potencjalnym lub aktualnym pracodawcom. Tematy prac nie są narzucane z góry i stanowią wyraz połączenia zainteresowań twórczych studenta z doświadczeniem dydaktycznym i praktycznym promotora. Promotorzy zachęcają do realizacji projektów na rzecz organizacji pożytku publicznego i sektora NGO.

Warto także zwrócić uwagę na wykorzystywanie w ramach procesu uczenia się nowych technologii, bazujących na Internecie, co oznacza korzystanie na zajęciach w ramach otwartej, uczelnianej sieci Wi-Fi i w ramach zadań domowych z treści publicznie dostępnych (tutoriale, instruktaże, podręczniki w otwartym dostępie). Uczelnia stara się w miarę możliwości polecać korzystanie z darmowego oprogramowania, dzięki czemu studenci mogą pracować także z domu, natomiast w wypadku oprogramowania komercyjnego - udostępnia wirtualne laboratoria, pozwalające skorzystać z oprogramowania zdalnie.

Idea studiów na kierunku jest silnie oparta na budowie sieci współpracy i kooperacji przez przedstawicieli branży oraz przyszłych jej adeptów. Wobec faktu, że część studentów już współpracuje z producentami gier i animacji, przestrzeń wymiany wiedzy i umiejętności jest bardzo duża, a menedżer kierunku wspólnie z innymi wykładowcami aktywnie wspierają rozliczne modele kooperacji i aktywności, m.in. poprzez pomoc w wypełnianiu dokumentacji, składaniu wniosków o dofinansowania wewnętrzne (Akademia Umiejętności) i zewnętrzne (Fundusz Aktywności Studenckiej), a także regularne doradztwo.

Studenci mają ponadto możliwość wypożyczenia sprzętu filmowego i dźwiękowego, a także korzystania z sal dla celów spotkań kół naukowych lub różnych innych aktywności.

Do dyspozycji studentów w ich procesie uczenia się jest uczelniana Biblioteka – jedna z największych niepublicznych uczelnianych bibliotek w Polsce z bezpośrednim dostępem do książek – szerzej kryterium 5 i załącznik 2.6 do raportu). Wykładowcy zalecając literaturę do zajęć powinni uwzględnić jej dostępność w Bibliotece lub udostępnić legalny plik (licencja CC) - co dotyczy wielu najnowszych opracowań tematycznych. Udostępnianie materiałów do zajęć studentom na dysku uczelnianym, czy też w plikach Teams, bądź wysyłanie na maile grupowe (linki do źródeł, pliki np. pdf) są standardowymi formami przekazywania materiałów do nauki studentom ocenianego kierunku. Studenci mają możliwość wypożyczenia 10 książek na 1 miesiąc, z możliwością 3-krotnej ich prolongaty online ze swojego konta bibliotecznego.

Ważnym elementem systemu wspierania studentów są działania regulacyjne i strukturalne, do których należy działanie Biura Karier i Praktyk, którego wspieranie i promowanie studentów oraz absolwentów, aktywizowanie i kształcenie umiejętności przydatnych na rynku pracy, a także pomoc w podejmowaniu pierwszych decyzji zawodowych oraz inspirowanie do rozwoju. Do zadań Biura Karier i Praktyk, realizowanych bezpłatnie, należy w szczególności:

a) wspomaganie karier edukacyjno-zawodowych studentów i absolwentów uczelni: pozyskiwanie i upowszechnianie aktualnych ofert zatrudnienia, staży, praktyk, wolontariatu dla studentów i absolwentów (realizacja działań Agencji Zatrudnienia); upowszechnianie informacji i doradztwo w zakresie konkursów, stypendiów, pozaformalnych ofert edukacyjnych adresowanych do studentów oraz absolwentów szkół wyższych; wspieranie studentów DSW w trudnych sytuacjach życiowych, psychologicznych i zawodowych poprzez świadczenie na ich rzecz usług w zakresie całonocnego poradnictwa kariery; promowanie absolwentów na rynku pracy, w tym prowadzenie bazy studentów i absolwentów poszukujących pracy; prowadzenie doradztwa zawodowego, organizacja szkoleń i warsztatów sprzyjających rozwojowi zawodowemu i skutecznemu wejściu na rynek pracy studentów i absolwentów.

- b) wsparcie procesu dydaktycznego w obszarze organizacji praktyk i staży studenckich, a w szczególności: organizacja staży, praktyk zawodowych i dyplomowych; współpraca z pełnomocnikiem dziekana ds. praktyk, menedżerami kierunku oraz uczelnianymi opiekunami praktyk w zakresie realizacji praktyk zawodowych, wynikających z realizowanych na uczelni programów studiów; nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z pracodawcami; rozliczanie umów za opiekę nad studentami DSW realizującymi staże lub praktyki studenckie; prowadzenie dokumentacji praktyk i staży zawodowych wynikającej z obowiązującego prawa oraz przyjętych na uczelni programów studiów.
- c) wspieranie procesu kształcenia studentów i doktorantów z niepełnosprawnością: określanie potrzeb studentów i doktorantów w zakresie wsparcia edukacyjnego; realizowanie wsparcia dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnością; np. wypożyczanie sprzętu, zlecenie zadań podwykonawcom), bieżąca obsługa; świadczenie usług w zakresie doradztwa zawodowego dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnością;
- d) współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym: inicjowanie kontaktów z przedsiębiorstwami, instytucjami otoczenia biznesu, administracją publiczną i samorządową, organizacjami pracodawców i stowarzyszeniami pozarządowymi; realizacja strategii rozwoju uczelni w zakresie współodpowiedzialności za rozwój regionu i współpracy z interesariuszami zewnętrznymi.

8.5. Formy wsparcia: krajowej i międzynarodowej mobilności studentów, we wchodzeniu na rynek pracy lub kontynuowaniu edukacji, aktywności studentów: sportowej, artystycznej, organizacyjnej, w zakresie przedsiębiorczości

Studenci kierunku mogą również skorzystać ze studiowania w uczelniach partnerskich. W tym celu przez Biuro Międzynarodowej Wymiany Akademickiej organizowane są spotkania informacyjne. Wykładowcy dzielą się w tym zakresie swoim doświadczeniem (jako byli stypendyści Erasmusa studenckiego, jako obecni *visiting professors*), przekazując wiedzę o tym, jak proces edukacyjny przebiega za granicą, jakie wymogi stawiane są wobec studentów i jak są realizowane.

W kontekście nauki języków obcych uczelnia prowadzi certyfikowane centrum egzaminacyjne Pearson'a (dot. języka angielskiego), a studentom DSW oferowane są zniżki. Zdecydowanym wsparciem są też możliwości udziału w anglojęzycznej szkole letniej organizowanej w DSW, również na zasadzie wolontariatu, jak też w intensywnych letnich kursach nauki j. angielskiego z native speakerami z USA (z reguły przełom VII/VIII - 3 tyg. nauki 3 h/dzień w godz. popołudniowych w cenie ok. 500 zł).

Mającą w swoich korzeniach mocny pierwiastek pedagogiczny Dolnośląska Szkoła Wyższa od ponad dwóch dekad dba o wszechstronne wsparcie możliwości rozwoju swoich studentów. Wyrazem troski o możliwość międzynarodowej mobilności studentów jest szeroka oferta edukacyjna w ramach programu Erasmus+ lub w USA. Interesującą formą edukacyjną są anglojęzyczne specjalności studiów oferowane dla obcokrajowców, jak i studentów z Polski. Możliwość studiowania w języku angielskim w międzynarodowym towarzystwie jest szansą na nawiązanie ponadnarodowych kontaktów i więzi, a także doskonalenie znajomości języka angielskiego, znacznie zwiększającego atrakcyjność przyszłego pracownika na rynku zatrudnienia.

W roku akademickim 2019/2020 Dolnośląska Szkoła Wyższa realizowała kolejną edycję projektu: „Zagraniczna mobilność studentów ze specjalnymi potrzebami” z dofinansowaniem o wartości 45 806 zł, a w roku akademickim 2020/2021 o wartości 37 672 zł. W roku akademickim 2021/2022 działania są częścią programu Erasmus Plus realizowanego w DSW.

Uczelnia prowadzi różnorodne działania wspomagające wchodzenie studentów na rynek pracy. Do regularnie stosowanych form należą: organizowanie wykładów lub warsztatów, prowadzonych przez

przedstawiciele przedsiębiorstw, organizowanie Targów Pracy i Przedsiębiorczości Week4Work, w czasie których oprócz możliwości bezpośredniego kontaktu z wystawiającymi się pracodawcami, prowadzenie przez Biuro Karier i Praktyk doradztwa zawodowego, umożliwianie odbywania stażów i praktyk ponadprogramowych.

Studenci mogą rozwijać swoją działalność organizacyjną przede wszystkim w strukturach Samorządu Studentów, realizując różne projekty zarówno na Wydziale Studiów Stosowanych, jak i w całej Uczelni. Do sztandarowych projektów samorządu należy organizacja Dni Aktywności Studenckiej oraz współorganizacja Targów Pracy i Przedsiębiorczości Week4Work. Projekty z zakresu przedsiębiorczości realizowane są w ramach działalności kół naukowych. Formą wsparcia dla studentów w zakresie przedsiębiorczości są szkolenia i warsztaty organizowane przez Biuro Karier i Praktyk. Aktywność sportową studenci mogą rozwijać w ramach zajęć realizowanych przez Akademicki Związek Sportowy. Na Uczelni działa Teatr AULA oraz Galeria, w którym studenci mogą rozwijać swoje zdolności teatralne, taneczne, wokalne oraz instrumentalno-muzyczne.

8.6. System motywowania studentów do osiągnięcia lepszych wyników w nauce oraz działalności naukowej oraz sposobów wsparcia studentów wybitnych

System motywowania studentów do osiągnięcia doskonałości w nauce i poprawiania swoich wyników bazuje na rozwiązaniach przyjętych w uczelni dla wszystkich kierunków kształcenia i w swojej tradycyjnej formule polega na zachęcie finansowej.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie finansowe. Zgodnie z zasadami przyznawania świadczeń finansowych, określonych w *Zarządzeniu nr 24/2021 Rektora Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z dnia 13 września 2021 r. w sprawie zmian do Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i uczestników studiów doktoranckich DSW*, studenci mają prawo do ubiegania się o stypendium rektora, stypendium socjalne, stypendium specjalne i zapomogę.

Zgodnie z regulaminem stypendiów DSW student, który uzyskał wyróżniające wyniki w nauce, osiągnięcia naukowe lub artystyczne, lub osiągnięcia sportowe we współzawodnictwie co najmniej na poziomie krajowym może otrzymać stypendium rektora. Do osiągnięć sportowych za które istnieje możliwość uzyskania stypendium rektora, należą także osiągnięcia osób z niepełnosprawnościami uzyskane w zawodach organizowanych dla osób z niepełnosprawnościami.

Studenci mają prawo ubiegać się o stypendium socjalne, adresowane są do studentów i doktorantów, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej. Stwarzają szansę na podjęcie studiów, w tym pokrycie kosztów związanych np. z najmem mieszkania. Stypendium przyznawane jest na dany rok akademicki, a jego wysokość określana jest decyzją Komisji Stypendialnej ds. Studentów na podstawie dochodu na osobę w gospodarstwie domowym.

Formą wsparcia materialnego są przyznawane zapomogi, adresowane do studentów, którzy z przyczyn losowych znaleźli się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej. Do zdarzeń, które uzasadniają wystąpienie studenta z wnioskiem o przyznanie zapomogi zalicza się: śmierć najbliższego członka rodziny, narodziny dziecka, choroba, utrata pracy, klęskę żywiołową (np. pożar, powódź), kradzież lub inne zdarzenia w skutek których student znalazł się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej. Student ubiegający się o przyznanie zapomogi w podaniu powinien szczegółowo opisać swoją sytuację materialną i zdarzenie losowe, będące podstawą ubiegania się o zapomogę. Do podania należy dołączyć dokumenty, które w możliwie dużym stopniu będą potwierdzały sytuację opisaną w podaniu.

Student ma prawo ubiegać się także o stypendium dla osób niepełnosprawnych od pierwszego roku studiów. Podania o przyznanie stypendium dla osób niepełnosprawnych kierują studenci do Komisji

Stypendialnej ds. Studentów. Stypendium ustala się zgodnie z regulaminem i może być zróżnicowane ze względu na stopnie niepełnosprawności.

DSW oferuje co roku stypendia dla studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, którzy chcą skorzystać z udziału w programie Erasmus+ i wyjechać na studia lub praktyki zagraniczne. Stypendia te przyznawane są w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER) i umożliwiają zagraniczną mobilność defaworyzowanym grupom studentów.

Wykładowcy kierunku wspomagają swoich studentów w procesie uczenia się na każdym etapie studiowania. W ramach procesu dydaktycznego studenci otrzymują od prowadzących wskazówki dotyczące obowiązkowych materiałów (podręczników, tutoriali, filmików instruktażowych, artykułów, opracowań, dokumentów, aktów prawa itp.), z którymi muszą się zapoznać na kolejne zajęcia. Dla chętnych wykładowcy proponują literaturę uzupełniającą i poszerzającą wiedzę, ewentualnie wspierają w pozalekcyjnych aktywnościach, np. niezależnych projektach czy działalności w kole naukowym.

Studenci mają możliwość ubiegania się o stypendium Rektora „Ambasador DSW”, za działalność w formie: wolontariatu pozauczelnianego (stałego i akcyjnego), udziału w działalności naukowej na Uczelni i poza nią (np. koła naukowe, konferencje, projekty, popularyzacja wiedzy), udziału w działalności w organizacjach studenckich i absolwenckich (np. Samorząd Studentów DSW, AZS, koła zainteresowań, Rada Konsultacyjna Studentów, Stowarzyszenie Absolwentów), współpracy z innymi jednostkami wydziałowymi i ogólnouczelnianymi (np. współpraca z Biurem Promocji i Rekrutacji, pomoc w organizacji konferencji, uroczystości, wydarzeń uczelnianych, udział w pracach na rzecz Uczelni), pracy w komisjach i zespołach uczelnianych wymagających udziału studentów (np. komisje stypendialne, komisje konkursowe, posiedzenia rad wydziału, rady programowe) oraz pełnienia funkcji organizacyjnych (starosta, przewodniczący grupy), promowania Uczelni na imprezach pozauczelnianych oraz w środowisku lokalnym, innych działań na rzecz Uczelni i/lub środowiska lokalnego. Laureaci konkursu otrzymują nagrodę w postaci częściowego zwolnienia z czesnego, od początku października następnego roku akademickiego.

Wsparcie uczelni obejmuje także konkurs „Akademia Umiejętności Dolnośląskiej Szkoły Wyższej”. Koncepcja konkursu została opracowana na początku 2020 r. przez zespół pracowników naukowo-dydaktycznych oraz reprezentantów studentów powołanych zarządzeniem rektora nr 4/2020. Jak dotąd (stan na 30.09.2021 r.) przeprowadzono trzy edycje konkursu (na rok akademicki 2021/2022 planowana jest kolejna). Zgodnie z zarządzeniem Dziekana WSS nr 3/2021 przewidywano dofinansowania na kwoty 4000 brutto (dla wnioskodawców indywidualnych) oraz do 12 000 zł brutto dla projektów grupowych lub kół naukowych. Finansowanie przeznacza się na realizację autorskiego projektu o charakterze naukowym, badawczo-rozwojowym, społecznym, artystycznym, praktycznego rozwiązania problemu, a także udział w szkoleniach, kursach, warsztatach z zakresie rozwoju kompetencji informacyjno-technologicznych.

Studenci kierunku studiów drugiego stopnia, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia na DSW mogą startować w konkursie na najlepszą pracę licencjacką i w ten sposób uzyskać obniżenie opłat za studia. Wśród aktualnych studentów 2 roku studiów magisterskich na kierunku znajduje się jeden z beneficjentów konkursu.

Dolnośląska Szkoła Wyższa aktywnie uczestniczy także w procesie umożliwiania kontynuowania edukacji przez studentów. Do tego rodzaju działań można zaliczyć oczywiście ofertę edukacyjną na wielu poziomach (studia II stopnia, Szkoła Doktorska, studia podyplomowe). Absolwenci DSW mają przewidziane zachęty do kontynuacji nauki (zniżki w opłacie wpisowej i inne).

Dodać należy, że studenci Dolnośląskiej Szkoły Wyższej mogą rozwijać swoje pasje i artystyczne zainteresowania poprzez działania w Samorządzie Studentów DSW, kołach naukowych, w ramach Teatru AULA i innych aktywności. Studenci wykazują przy tym wrażliwość społeczną, aktywnie uczestnicząc w działaniach charytatywnych, co przekłada się na różnego rodzaju zbiórki w okresie świątecznym. W roku 2020 studenci zbierali artykuły szkolne oraz słodycze dla podopiecznych Fundacji Kairos we Wrocławiu, a także karmę i koce dla zwierząt z jednego z podwrocławskich schronisk. Przed pandemią COVID-19 studenci DSW mogli także korzystać z oferty sportowej uczelnianego Akademickiego Związku Sportowego.

Zgodnie z Regulaminem studiów DSW do systemowego wsparcia studentów zdolnych zaliczyć należy także możliwość indywidualnej organizacji studiów, która ułatwia realizację przez studenta jego planów zawodowych, wyjazdowych itp. Zasady ich przyznawania i realizowania określa Zarządzenie nr 1/2019 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. W sytuacjach wyjątkowych, związanych ze szczególną sytuacją osobistą, zdrowotną czy rodzinną studenta możliwe jest realizowanie studiów w ramach Indywidualnego Toku Studiów (ITS). O ITS może ubiegać się student po zaliczeniu co najmniej pierwszego semestru studiów pierwszego stopnia, co najmniej pierwszego semestru studiów drugiego stopnia, co najmniej pierwszego semestru studiów jednolitych magisterskich w przypadkach szczegółowo określonych w Załączniku do Zarządzenia Dziekana 1/2019. ITS może polegać w szczególności na: zmianie porządku i wymiaru zajęć określonych w programie studiów jako zajęcia obowiązujące do toku studiów (z wyłączeniem przedmiotów sekwencyjnych przypisanych do roku studiów), zmianie terminów zaliczeń i egzaminów w ramach toku studiów, modyfikacji formy zaliczeń i egzaminów zajęć dydaktycznych, eksternistycznym zaliczeniu zajęć, w porozumieniu z prowadzącym przedmiot, zmianie grupy ćwiczeniowej do realizacji zajęć, zmianie terminów egzaminów i zaliczeń. ITS trwający jeden semestr nazywany jest Indywidualną Organizacją Semestru. Zgodę na ITS wyraża Dziekan Wydziału Studiów Stosowanych.

W zakresie indywidualnego motywowania studentów do większego wysiłku w uczeniu się stosujemy metody wzmocnienia pozytywnego. Oznacza to „wynagradzanie” za dodatkową aktywność czy ponadprzeciętne zaangażowanie - w ramach ocen cząstkowych i końcowych z przedmiotów, stosowanie pochwał ustnych indywidualnych i przy grupie, jak też wskazywanie na mocne strony studenta, pobudzanie jego refleksyjności nad możliwością rozwoju w określonym obszarze naukowym.

W przypadku porażek stosujemy zasadę kolejnej szansy, wychodząc z założenia, że wiedzę można uzupełnić, jednakże należy stosować się do reguł takich jak terminowość i sprawiedliwość ocen w grupie.

Formę stymulującą mają zlecane dodatkowe prace zaliczeniowe lub zadania domowe, np. w postaci recenzji książki, opinii czy oceny o wykonywanych działaniach służb w związku z wydarzeniami, jak też odwoływanie się do doświadczeń zawodowych studentów, którymi chętnie się dzielą z rówieśnikami.

Budowanie renomy eksperta w danym zagadnieniu również motywuje studentów do adekwatnej prezentacji treści, odpowiedzialności za realizowane zagadnienie. W ramach zleconych referatów studenci otrzymują od wykładowców specjalistyczne materiały, także obcojęzyczne, zwłaszcza artykuły naukowe, których lepszy przegląd posiada wykładowca.

Przedstawiane niekiedy refleksyjne oceny pracy całej grupy w ramach realizacji treści programowych danego modułu mogą wpływać na mechanizmy uczenia się grupowego i budowania kultury uczenia się. Szczególnie jest to widoczne w ramach przygotowań do egzaminów, kiedy studenci mają okazję do wymiany wiedzy i większej aktywności zespołowej. Warto przy tym podkreślić, że w ramach wspomagania przygotowania do egzaminów wykładowcy określają treści nimi objęte, wskazują materiały do przygotowania się, często odwołując do zrealizowanych jednostek zajęciowych.

Kadra akademicka stara się kształtować w studentach postawy prospołeczne, proobywatelskie i patriotyczne, umiejętność wieloaspektowego spojrzenia na złożoną rzeczywistość, który to proces uznajemy immamentny składnik procesu uczenia się - zachęcamy studentów do angażowania się w działalność jednostek lokalnych, NGOs, itp. W planach funkcjonowania Biura Karier i Praktyk jest stworzenie platformy dzielenia się dobrymi praktykami i sukcesami studentów w tym zakresie.

Pracujemy zarówno ze studentami, jak i absolwentami kierunku, pozostając z nimi w kontakcie. Niektórzy ze studentów, pełniąc funkcje w służbach mundurowych, są z wykładowcami w kontakcie mailowym, w mediach społecznościowych, co sprzyja budowaniu nowych inicjatyw prostudenckich, czy projektów. Jednym z przykładów współpracy ze zdolnymi studentami kierunku może być wytypowanie pracy studenta kierunku do udziału w konkursie „Wrocławska Magnolia”, organizowanym przez wrocławski magistrat, dla wyróżniających się prac magisterskich poświęconych dobrostanowi i środowisku życia wrocławian (prace zgłaszają uczelnie za zgodą studenta, student przygotowuje prezentację). Ponadto uczelnia podtrzymuje stały kontakt z absolwentami poprzez mailing - cykliczne wysyłanie informacji o DSW, jej ofercie dydaktycznej, np. studiów podyplomowych, czy kursów.

Z uwagi na fakt ograniczonej liczby studentów w porównaniu z uczelniami publicznymi zespół Kolegium zwraca szczególną uwagę na studentów wybitnych i wyróżniających się. Staramy się takie utalentowane jednostki odpowiednio je wspierać. Działania te z reguły polegają na indywidualnym tutoringu, w którym określamy wspólnie ze studentem możliwe jego aktywności naukowe. Do najważniejszych należeć będą publikacje naukowe w postaci artykułów bądź recenzji książek lub sprawozdań z wydarzeń, czy nawet monografii. Są one efektem najlepszych prac dyplomowych (rzadziej zaliczeniowych), lub udziału studenta w wydarzeniu naukowym, w którym uczestniczył za naszą zachętą.

8.7. Sposoby informowania studentów o systemie wsparcia, w tym pomocy materialnej

W DSW studenci mogą ubiegać się o stypendia rektora dla najlepszych studentów za wyniki w nauce, stypendia specjalne, socjalne oraz zapomogi, a także o środki w ramach np. Akademii Umiejętności, Konkursu Rektora na najlepszą pracę dyplomową, Konkursu dla studentów „Ambasador DSW|. Informacje na temat wsparcia są publikowane na stronie Uczelni w aktualnościach oraz w strefie studenta i doktoranta w zakładce stypendia i zniżki. Dodatkowo informacje ukazują się w aktualnościach w Usosweb oraz w Wirtualnym Dziekanacie. Ponadto wskazane są możliwości kontaktu telefonicznego, mailowego i osobistego w Dziale Obsługi Finansowej Studentów, w którym każdy student uzyskuje szczegółowe wyjaśnienia jakie formy wsparcia oferuje Uczelnia.

8.8. Sposoby rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów oraz jego skuteczności

Dobrym zwyczajem w Dolnośląskiej Szkole Wyższej jest sprawne reagowanie na skargi i wnioski studenckie. Należy przy tym wyróżnić wnioski dotyczące płatności, czy związane z planem studiów (i koniecznością uzyskania np. wpisu warunkowego), od skarg na funkcjonowanie uczelni, czy uchybienia wykładowców. Te pierwsze najczęściej składane są w Dziekanacie, a wzory dokumentów dostępne są zarówno w wersji elektronicznej na stronie internetowej uczelni (podstrona Dziekanatu), jak i w wersji papierowej w Dziekanacie. Sprawy drugiego typu bardzo rzadko przyjmują formę oficjalnych, zazwyczaj kończą się na interwencji i wyjaśnieniu sprawy przez tutora bądź Menedżera Kierunku. W przypadku, gdy jednak wykraczają one poza kompetencje wcześniej

wymienionych studenci mogą kierować skargi do Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych, Rektora, bądź Kanclerza.

Skargi i wnioski w formie pisemnej studenci składają za pośrednictwem Dziekanatu do Dziekana Wydziału lub osoby przez niego upoważnionej, tj. Prodziekana ds. studentów i współpracy z otoczeniem. Dziekan po rozpoznaniu sprawy rozstrzyga skargę lub rozpatruje zgłaszany wniosek, a następnie ogłasza decyzję. W celu wyjaśnienia sprawy Dziekan może zwrócić się o opinię do tutora grupy, Uczelnianego Opiekuna Praktyk, Menedżera Kierunku lub innego kompetentnego w danym zakresie pracownika uczelni. Z inicjatywy zainteresowanych studentów lub z własnej może odbyć rozmowę wyjaśniającą ze składającym skargę lub wniosek. Dziekan może wezwać studenta do uzupełnienia dokumentów w danej sprawie. W takim przypadku student ma obowiązek dostarczenia uzupełnień do 7 dni. Studentowi przysługuje prawo odwołania od decyzji Dziekana (Prodziekana ds. studentów i współpracy z otoczeniem) do Rektora za pośrednictwem Dziekana. Decyzja Rektora jest ostateczna. Jeżeli odwołanie złożone przez studenta zasługuje w całości na uwzględnienie, Dziekan (Prodziekan ds. studentów i współpracy z otoczeniem) w terminie do 14 dni może wydać nową decyzję, w której uchyli lub zmieni zaskarżoną decyzję.

8.9. Działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również pomocy jej ofiarom

Sprawy dotyczące naruszania bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów są regulowane instytucjonalnie i wynikają z Ustawy i rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W Statucie DSW w dziale VIII dotyczącym odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich przewidziano powołanie rzecznika dyscyplinarnego nauczycieli akademickich oraz komisji dyscyplinarnej nauczycieli akademickich na czteroletnią kadencję. Podobnie powołuje się na czteroletnią kadencję rzecznika dyscyplinarnego studentów oraz komisję dyscyplinarną i odwoławczą komisję dyscyplinarną ds. studentów. Ogólnie do spraw dyscyplinarnych odnosi się także Regulamin studiów I i II stopnia Dolnośląskiej Szkoły Wyższej.

Szczegółowo proces działania instytucji dyscyplinarnych rozstrzyga Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 21 października 2014 r. *w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego wobec nauczycieli akademickich oraz sposobu wykonywania i zatarcia kar dyscyplinarnych*. Spraw studentów dotyczy Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. *w sprawie szczegółowego trybu postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego w sprawach studentów, a także sposobu wykonywania kar dyscyplinarnych i ich zatarcia*. Rzecznicy dyscyplinarni i komisje procedują w tych wyraźnie określonych ramach prawnych.

Do komisji dyscyplinarnych trafiają sprawy, które wymagają szczegółowego rozpatrzenia. Na bieżąco sprawy dyskryminacji i przemocy wobec studentów rozpatrują niższe instancje tj. menedżer kierunku i Dziekan Wydziału, jeśli wpłyną odpowiednie skargi. Również nauczyciele akademicy także mają obowiązek reagować, jeśli na zajęciach dostrzegą niewłaściwe zachowania studentów oraz nauczycieli akademickich.

W roku akademickim 2019/2020 powstał Zespół ds. analizy funkcjonujących w uczelni procedur zwalczających molestowanie i molestowanie seksualne. Wnioski swoje zawarł w Raporcie z 22 czerwca 2020 r. Zespół ten dokonał analizy aktów prawnych obowiązujących w Uczelni pod kątem ich zgodności z ogólnymi dyrektywami antydyskryminacyjnymi, odnoszącymi się zarówno do molestowania seksualnego jak i do dyskryminacji na tle: rasowym, etnicznym, narodowościowym, religijnym,

przekonań politycznych, tożsamości płciowej, niepełnosprawności fizycznej i/lub psychicznej, charakteru zatrudnienia formy studiów. Po przeprowadzonej analizie Zespół stwierdził, że funkcjonujące w Uczelni procedury ukierunkowane są w przeważającym stopniu na zadania związane ze zwalczaniem przejawów dyskryminacji, natomiast w niewielkim zakresie odnoszą się do działań zapobiegającym tym zjawiskom. Wskazał on na konieczność stałego monitorowania i uzupełniania obowiązujących w Uczelni regulacji i procedur w zakresie zwalczania procedur dyskryminacji. Konieczne jest podjęcie szerszego spektrum działań, które wynikają też ze zmian z wprowadzonej reformy szkolnictwa wyższego. Wymienić można kilka ważniejszych zarekomendowanych przez Zespół działań: powołanie organu jednoosobowego ds. równego traktowania; powołania zespołu ds. równego traktowania (spośród studentów i doktorantów); przeprowadzenie ankiety na temat dyskryminacji wśród studentów i pracowników; opracowanie nowych dokumentów określające procedury obowiązujące w przypadku naruszania zasad antydyskryminacyjnych; organizowanie warsztatów na temat dyskryminacji wśród pracowników i studentów; ustalenie zasad współpracy organu jednoosobowego ds. równego traktowania z Akademicką Siecią Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej. Wnioski Zespołu należy uznać za trafne i potrzebne dla rozwiązywania poruszonych wyżej problemów, a władze uczelni rozpoczęły działania związane z wdrożeniem proponowanych zmian.

Aktualnie Rektor DSW przygotowała procedury antydyskryminacyjne i zwalczające molestowanie (w tym seksualne), które mają wejść w życie w marcu br. Dolnośląska Szkoła Wyższa rozwija świadomość prewencji zjawiska dyskryminacji i molestowania, a potencjalne przypadki mogą być rozpatrywane przez osoby i gremia do tego powołane na stanowiska, do których należy: Rzecznik dyscyplinarny ds. studentów i doktorantów, Rzecznik dyscyplinarny ds. nauczycieli akademickich, Komisja dyscyplinarna ds. studentów, Odwoławcza komisja dyscyplinarna ds. studentów, Komisja dyscyplinarnej ds. doktorantów, Odwoławcza komisja dyscyplinarna ds. doktorantów, Komisja dyscyplinarna ds. nauczycieli akademickich.

8.10. Współpraca z samorządem studentów i organizacjami studenckimi

Poza ofertą zajęć dydaktycznych, DSW ma dla studentów i doktorantów wiele atrakcyjnych propozycji rozwijania zainteresowań. W Uczelni bardzo aktywnie działa Samorząd Studencki i Samorząd Doktorantów, którego program obejmuje kilka sfer ze szczególnym uwzględnieniem: reprezentowania ogółu studentów, doktorantów uczelni; dbałości o sprawy socjalno-bytowe, naukowe i kulturalne studentów i doktorantów; decydowania w sprawach rozdziału środków finansowych przeznaczonych na cele studenckie i doktoranckie; wspomaganie rozwoju studentów, doktorantów i Uczelni; opiniowania planów i programów studiów; współpracy z samorządami i organizacjami studenckimi w środowisku akademickim Wrocławia oraz z organizacjami ogólnopolskimi, reprezentowania uczelni w środowisku lokalnym, podejmowania współpracy z innymi samorządami, prowadzenia akcji charytatywnych i działań wolontaryjnych. Organizują także Dni Aktywności Studenckiej i wspierają Biuro Karier i Praktyk w organizacji Targów Pracy i Przedsiębiorczości Week4Work.

Od początku funkcjonowania, poszczególne kadencje Samorządu Studenckiego i Doktoranckiego działały bardzo aktywnie, przyczyniając się do znaczących osiągnięć i sukcesów nie tylko w murach Uczelni, ale przede wszystkim w środowisku lokalnym, a nawet na arenie przedsięwzięć ogólnopolskich. Były to m. in.: uzyskanie mandatów w Parlamencie Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanie DSW w Międzyuczelnianym Ogólnopolskim Niezależnym Stowarzyszeniu Studentów Uczelni Niepaństwowych, wieloletnia organizacja Festiwalu Pozytywnej Kultury

Studenckiej, współorganizacja wraz z innymi uczelniami wrocławskimi Juwenaliów, aktywne uczestnictwo w stowarzyszeniu FUN- Forum Uczelni Niepublicznych. Samorząd doktorancki aktywnie uczestniczy w pracach Krajowej Reprezentacji Doktorantów, a od 2020 doktorantka DSW jest vice-prezydentem EURODOC Europejskiej Rady Doktorantów i Młodych Badaczy.

W 2020 r. w trudnym czasie pandemii COVID-19, pod patronatem Samorządu Studenckiego, działała zdalna grupa wsparcia dla studentów Dolnośląskiego Uniwersytetu III wieku „Student Seniorowi / Senior Studentowi - grupa miłego słowa i pomocnych rad”. Ostatnimi sukcesami Samorządu Studenckiego i kół naukowych DSW, jest zwycięstwo w konkursie organizowanym przez Biuro Współpracy z Uczelniami Wyższymi Urzędu Miejskiego Wrocławia (Wrocławskie Centrum Akademickie). W ramach konkursu o dofinansowanie projektów grup studenckich FAST (Fundusz Aktywności Studenckiej) wyróżnienie i dofinansowanie na realizację swoich pomysłów otrzymały: Akademicki Teatr Aula – na realizację spektaklu teatralnego - Kto mnie woła - adaptacja sceniczna słuchowiska/dramatu Tymoteusza Karpowicza; Koło Naukowe Warsztaty Interpretacji Sztukateria – „Szkarałatne żagle”. Słuchowisko audiowizualne z elementami performatywnymi, na podstawie bajki Aleksandra Grina „Szkarałatne żagle”; Samorząd Studencki DSW – na rejestrowanie audiosfery - studencki filed recordnig.

W lutym 2022 r. w związku z trwającą wojną w Ukrainie, jako uczelnia podjęliśmy szereg kroków mających na celu zapewnienie studentów, studentek i współpracowników z Ukrainy o naszym pełnym wsparciu i solidarności z Narodem Ukraińskim. Do zrealizowanych już kroków zaliczają się:

- uruchomienie linii wsparcia psychologicznego, stworzonej pod kierunkiem Prodziekan ds. studentów i współpracy z otoczeniem prof. DSW dr Magdaleny Czubak-Koch, o której studenci i studentki DSW z Ukrainy zostali poinformowani mailowo,
- uruchomienie adresu e-mail wsparcie@dsw.edu.pl, pod który kierowane mogą być wszelkie zapytania studentów i studentek z Ukrainy; adres obsługuje prof. Magdalena Czubak-Koch oraz absolwentka psychologii DSW Zhanna Yemiashewa,
- opublikowanie komunikatu, wraz z listem od Pani Rektor i uchwałą Rady Akademickiej na stronie internetowej dsw.edu.pl,
- opublikowanie komunikatu w social mediach uczelni – na Facebooku, Instagramie i LinkedInie.

Kolejne ustalone formy pomocy dla studentów i pracowników z Ukrainy będą komunikowane dedykowanymi kanałami wewnętrznymi – poprzez maile oraz usosweb, tak, aby dotarły bezpośrednio do zainteresowanych. Jako uczelnia pamiętamy jednocześnie, że w gronie studentów mamy nie tylko studentów z Ukrainy, ale również z Rosji i Białorusi, w związku z czym uczulono pracowników o zachowanie ostrożności w komentowaniu poszczególnych wydarzeń i udostępnianiu informacji pojawiających się w Internecie. W tym czasie szczególnie ważne jest, aby nie powielać informacji niezgodnych z prawdą, z uwagi na kampanie zmierzająca do przejęcia kont na Facebooku w celu rozpowszechniania dezinformacji.

Ważnym przejawem studenckiej aktywności są koła naukowe oraz koła zainteresowań, które są finansowane ze środków Uczelni. Uczelnia, w tym pracownicy związani z kierunkiem Media kreatywne: projektowanie gier i animacji, aktywnie wspierają działalność kół naukowych i inne formy aktywności studenckiej. Na podstawie zarządzenia 37/2020 Rektora DSW studenci i doktoranci DSW mają prawo zrzeszania się w kołach naukowych.

Studenci i Doktoranci DSW mają także możliwość prezentacji własnych prac i osiągnięć artystycznych w ramach funkcjonującej w uczelni Galerii 55, w której organizowane są wystawy prac z warsztatów artystycznych studentów; indywidualne i zbiorowe wystawy własnych prac studentów; koncerty studentów; spotkania dyskusyjne (Wieczory w Galerii); spotkania z artystami; indywidualne

i zbiorowe wystawy prac artystów wrocławskich i spoza Wrocławia; wystawy towarzyszące konferencji na temat sztuki i interpretacji; wystawy tematyczne.

Doktoranci i studenci organizują dla wszystkich członków społeczności akademickiej również wydarzenia naukowe (konferencje, seminaria), a także włączani są w zespoły projektowe badaczy DSW, gdzie nabywają umiejętności badawczych i współpracy w zespole naukowców, także w wymiarze międzynarodowym. Uczelnia wspiera studentów i doktorantów w upowszechnianiu ich pierwszego dorobku naukowego (np. przez Akademię Umiejętności DSW) oraz mobilność związaną z ich własnymi badaniami naukowymi (Program Mobilności Rektora).

Współpraca z absolwentami odbywa się przez zapraszanie do pracy w ciałach doradczych Dziekana i Rektora, Radach Programowych Kierunków i Konsultacyjnej Rady Pracodawców.

Przedstawiciele studentów uczestniczą w organach i gremiach wspierających i kształtujących proces kształcenia na Wydziale Studiów Stosowanych. Zgodnie z Regulaminem studiów DSW mają prawo do brania udziału w egzaminach komisyjnych w roli obserwatorów. W skład Rady Akademickiej w roku akademickim 2020/2021 wchodzi 2 studentów i 2 doktorantów. Podczas posiedzeń Rady studenci zabierali głos, zgłaszali swoje postulaty. Liczbę studentów i doktorantów ustala Senat w porozumieniu z Samorządem studentów i Samorządem Doktorantów. Reprezentacji studentów są także obecni w Uczelnianej Radzie Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia oraz w Radach Programowych Kierunków.

8.11. Sposoby, częstość i zakres monitorowania, oceny i doskonalenia systemu wsparcia oraz motywowania studentów, jak również oceny kadry wspierającej proces kształcenia, a także udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów

W Dolnośląskiej Szkole Wyższej prowadzone są ankietowe Badania Atrybutów Marki (BAM). W okresie pandemii studenci w ramach Badania Atrybutów Marki (BAM Korona). W ramach tych badań oceniają m.in. system wsparcia i motywowania studentów, program studiów, metody kształcenia oraz wsparcie administracyjne ze strony Uczelni. W badaniu BAM Korona mogli wskazać na ile radzili sobie też z e-nauczaniem.

8.12. Sposoby zapewniania wsparcia studentów w systemie kształcenia hybrydowego wprowadzonego z uwagi na występujące zagrożenie epidemiczne w kraju

W trosce o zdrowie i bezpieczeństwo Studentów, Słuchaczy, Doktorantów, Pracowników uczelni, zgodnie z zobowiązującymi rekomendacjami sanitarnymi i dbając o zachowanie standardów jakości kształcenia wszelkich form edukacji wyższej, w Dolnośląskiej Szkole Wyższej w roku akademickim 2021/2022 został przyjęty do odwołania wariant kształcenia hybrydowego z przewagą zajęć bezpośrednich.

W związku z tym przez cały czas realizacji zajęć w trybie mieszanym pozostajemy w kontakcie ze Studentami, Słuchaczami i Doktorantami za pośrednictwem stron systemów obsługowych uczelni w tym: Wirtualnego Dziekanatu, USOSweb, poprzez główną stronę www i zakładkę *Strefa studenta i doktoranta* oraz za pośrednictwem mediów społecznościowych Uczelni. Wszystkie ważne informacje dotycząc edukacji w czasie pandemicznym zamieszczamy w specjalnej zakładce w *Strefie studenta i doktoranta/ Informacje w związku z koronawirusem* (<https://www.dsw.edu.pl/strefa-studenta-i-doktoranta/aktualne-informacje-dla-studentow-i-doktorantow>).

Dla ułatwienia kontaktu ze studentami oraz poprawić jego jakości, od semestru letniego roku akademickiego 2019/2020 każdy student, słuchacz i doktorant oraz osoby prowadzące zajęcia na uczelni, tak jak wszyscy pracownicy DSW otrzymali indywidualne konta e-mail w domenie uczelni.

Konta w domenie uczelni oraz możliwość korzystania z pakietu MS 365, w tym z programu MS Teams zdecydowanie poszerzyły pakiet możliwości kontaktowania się Studentów z pracownikami i współpracownikami uczelni, jak i z sobą nawzajem. Program MS Teams nie tylko służy do odbywania zajęć w trybie synchronicznym, gromadzenia i przekazywania materiałów, czy też prac zaliczeniowych, ale także za jego pośrednictwem odbywają się konsultacje z wykładowcami oraz innymi pracownikami uczelni, spotkania kół naukowych, seminaria i konferencje naukowe, targi pracy itp.

Od momentu rozpoczęcia zajęć w trybie zdalnym uczelnia wykorzystuje własną infrastrukturę informatyczną, a kształcenie zdalne odbywa się z wykorzystaniem środków komunikacji zdalnej pakietu Microsoft 365. Wszyscy Studenci DSW w celu zwiększenia innowacyjności oraz jakości kształcenia uzyskali pełny, darmowy dostęp do całego pakietu.

W celu zapewnienia właściwego poziomu realizacji zajęć w formie zdalnej synchronicznej, Dolnośląska Szkoła Wyższa szczególnie naciska na szkolenie kadry i studentów, przygotowując pakiet szkoleń, filmy instruktażowe oraz instrukcje korzystania z dostępnych narzędzi.

Władze Uczelni cały czas wspierają studentów, słuchaczy, doktorantów oraz osoby prowadzące zajęcia w jak najszybszym opanowaniu nowego środowiska pracy. W związku z tym w zakładce *Strefa studenta i doktoranta/Kształcenie w formie zdalnej* (<https://www.dsw.edu.pl/strefa-studenta-i-doktoranta/ksztalcenie-w-formie-zdalnej>) sukcesywnie zamieszczane są instrukcje oraz na filmy instruktażowe, które pomagają studentom, jak i nowym współpracownikom w coraz pełniejszym wykorzystaniu możliwości MS 365 w zajęciach realizowanych w trybie zdalnym synchronicznym. Oprócz tego nieustannie organizowane są spotkania i szkolenia rozwijające kompetencje TiK nauczycieli akademickich i studentów, prowadzone przez pracowników powołanej do życia, na Wydziale Studiów Stosowanych DSW, w roku akademickim 2020/2021 Pracowni Edukacji Zdalnej.

W razie jakichkolwiek problemów, do dyspozycji studentów są nauczyciele akademicy, w tym tutorzy i Dyrektorzy programowi kierunków, pracownicy dziekanatu. Większość spraw formalnych Studenci DWS mogą zrealizować za pośrednictwem systemu USOSWeb, w tym mogą złożyć wnioski o stypendia, zapomogę, zgłosić zapotrzebowanie na wystawienie zaświadczenia dla pracodawcy lub dokonać wyboru modułów wybieralnych. Pomocą w trudnościach technicznych służą pracownicy działu IT, do których można w każdej chwili skierować zgłoszenie mailowe na adres helpdesk@dsw.edu.pl lub za pośrednictwem platformy <https://helpdesk.dsw.edu.pl>.

Uczelnia stara się podnosić komfort studiowania, nie tylko poprzez udostępnienie każdemu Studentowi konta w domenie uczelni oraz uzyskania możliwości korzystania z pakietu programów pakietu MS 365, ale również wprowadzając coraz więcej ułatwień, m.in. takich jak np. ciągła poprawa jakości kontaktowania się przez systemu obsługowe uczelni, ujednoczenie systemu logowania, jak również poprzez uruchomienie w marcu br. w Bibliotece uczelni księżkomatu.

Dążąc do zapewnienia jak najwyższego komfortu i efektywności studiowania 3 listopada 2020 r. nastąpiła zmiana systemu logowania do systemów uczelni USOSweb oraz APD (Archiwum Prac Dyplomowych). Zmiana służyła ujednoczeniu i uproszczeniu logowania do różnych systemów uczelni, a także pozwoli na prosty dostęp do platformy e-learningowej Moodle, która jest coraz pełniej wykorzystywana w procesie edukacyjnym. Liczymy, że platforma Moodle, stanowiąca system zarządzania treścią, służąca do nauczania i uczenia się pozwoli na lepszą kontrolę i uatrakcyjnienie procesu uczenia. W niedługiej przyszłości służyć będzie także archiwizowaniu dokumentacji zgromadzonej na MS Teams (uczelnia jest w procesie synchronizacji platformy Moodle z programem Teams).

Ponadto 5 marca 2021 r. do dyspozycji czytelników Biblioteki DSW został oddany księżkomat. Urządzenie w dobie pandemii zdecydowanie ułatwi czytelnikom korzystanie z bogatego księgozbioru

Biblioteki DSW, poprzez wygodne odebranie zamówionych książek, bez względu na godziny otwarcia biblioteki. Również od początku marca b.r. Biblioteka DSW pracuje w najnowszej wersji systemu ProLib Integro. Wiąże się to między innymi z tym, że zbiory dostępne są w nowoczesnej wersji multiwyszukiwarki INTEGRO. Katalog elektroniczny daje możliwość wyszukiwania pełnotekstowego, podpowiadania w zapytaniach treści i składni słów oraz wykorzystywania gotowych filtrów. Dodatkowo, na głównej stronie wyszukiwarki jest dostęp do serwisu „Wolne lektury” i platformy książek elektronicznych „IBUK Libra”.

Jednym z ostatnich usprawnień wprowadzonych w związku z realizacją kształcenia w trybie hybrydowym było także wprowadzenie w Biurze Karier i Praktyk DSW wyrzutni dokumentacji praktyk studenckich, dzięki czemu Studenci i Słuchacze w dogodnym dla siebie terminie mogą je przekazać pracownikom Uczelni.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

9.1. Zakres, sposoby zapewnienia aktualności i zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym przyszłych i obecnych studentów, udostępnianej publicznie informacji o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach

Publiczny i łatwo dostępny dostęp do informacji o programie studiów zapewniono dzięki stronie DSW, Biuletynowi Informacji Publicznej, a w przypadku studentów dodatkowo poszerzono dostępne informacje o wewnętrznym systemie informatycznym, tj. Uniwersytecki System Obsługi Studiów (USOSweb).

Strona DSW strona skierowana do: kandydatów, studentów, środowiska akademickiego, biznesu i pracodawców oraz mediów odpowiadając treściami na potrzeby wskazanych grup odbiorców. Na stronie internetowej Uczelni (www.dsw.edu.pl) umieszczane są m.in. informacje związane z procesem rekrutacyjnym oraz ważne informacje związane ze studiowaniem, o wydarzeniach bieżących; dodatkowo w Wirtualnym Dziekanacie publikowany jest harmonogram studiów i ważne ogłoszenia (np. konsultacje, terminy egzaminów, inne bieżące ogłoszenia).

Dostęp do informacji w DSW jest zgodny z regulującymi te kwestie aktami prawnymi, z których treścią pracownicy są na bieżąco zapoznawani mailowo, poprzez Intranet oraz podczas szkoleń. Wszystkie uczelniane akty prawne są publikowane w Intranecie DSW, do którego dostęp jest zapewniony przez stronę główną Uczelni. Dodatkowo do najważniejszych dokumentów takich jak m.in. regulamin studiów, zasady rekrutacji i przyjęć na studia, regulamin świadczeń dla studentów i doktorantów, regulamin zarządzania prawami autorskimi, prawami pokrewnymi i prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji, regulamin korzystania z infrastruktury badawczej, programy studiów i regulaminy praktyk studenckich obowiązujące studentów poszczególnych kierunków i poziomów kształcenia, akty prawne i dokumenty dotyczące zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 zapewniamy poprzez BIP Uczelni.

Efekty uczenia się są opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w części poświęconej „Programom studiów”.

Zasady dyplomowania są także opublikowane na stronie Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w zakładce dedykowanej studentom, czyli w „Strefie studenta i doktoranta”, w podzakładce „Dziekanat”, gdzie znajduje się sekcja „Dyplomowanie – dokumenty do pobrania”, a także inne przykładowe wzory dokumentów niezbędne studentom w procesie studiowania („Dokumenty do pobrania”).

Informacja publiczna, która nie została udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z siedzibą we Wrocławiu, jest udostępniana na wniosek, zgodnie z ustawą z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U.2020 poz. 2176 t.j.). Udostępnianie informacji publicznej na wniosek następuje w sposób i w formie wskazanych we wniosku, chyba że środki techniczne, którymi dysponuje Uczelnia, uniemożliwiają udostępnienie informacji w sposób i w formie określonych we wniosku. W takiej sytuacji Uczelnia powiadamia pisemnie wnioskodawcę o przyczynach braku możliwości udostępnienia informacji zgodnie z wnioskiem i wskazuje, w jaki sposób lub w jakiej formie informacja może być udostępniona niezwłocznie. Udostępnienie informacji publicznej jest bezpłatne. Jeżeli jednak w wyniku udostępnienia informacji publicznej na wniosek Uczelnia będzie musiała ponieść dodatkowe koszty związane ze wskazanym we wniosku sposobem udostępnienia lub koniecznością przekształcenia informacji w formę wskazaną we wniosku, DSW może pobrać od wnioskodawcy opłatę w wysokości odpowiadającej tym kosztom.

BIP DSW pozwala na dostęp do zasad rekrutacji, regulaminu studiów, programów studiów, założonych efektów uczenia się i najważniejszych aktów prawnych związanych z kształceniem oraz dostępem do informacji publicznej. Ponadto aktualnie Dolnośląska Szkoła Wyższa wdraża nową stronę Biuletynu Informacji Publicznej (BIP), która dostosowana będzie do standardu WCAG 2.1. Wdrożenie planowane jest do 31.05.2022 r. Założeniem projektu jest zwiększenie funkcjonalności i efektywności działania strony BIP. Nowa wersja strony, poprzez zwiększenie responsywności, umożliwi korzystanie z niej na urządzeniach mobilnych. Dostosowanie strony do najnowocześniejszego standardu WCAG 2.1 pozwoli na uzyskanie dostępności OzN do najważniejszych informacji o Uczelni, nie tylko o ofercie edukacyjnej. Aplikacja stowarzyszona USOSweb jest rozszerzeniem systemu USOS i stanowi główny interfejs dla nauczycieli akademickich oraz studentów.

USOSweb pozwala na przeniesienie na płaszczyznę elektroniczną wielu usług, czynności i procedur wykonywanych przez nauczycieli akademickich i studentów, które są związane z organizacją i dokumentacją przebiegu studiów. Niniejsza instrukcja opisuje obecną funkcjonalność systemu. USOSweb ma dużo większe możliwości, które będą stopniowo uruchamiane wraz z pełniejszym wdrożeniem systemu na Uczelni. W chwili obecnej systemu USOSweb pozwala na obsługę następujących czynności:

a) przez pracowników prowadzących zajęcia: sprawdzanie wykazu prowadzonych zajęć, otrzymanie list uczestników grup zajęciowych, eksport danych, wysyłanie wiadomości tekstowych do uczestników, przechowywanie wyników przeprowadzonych sprawdzianów i przeliczanie ich na oceny końcowe z przedmiotów, wystawianie ocen i zaliczeń, drukowanie i zatwierdzanie protokołów,

b) przez studentów: sprawdzanie uzyskanych ocen i zaliczeń, a także łączenie (podpinanie) zaliczanych przedmiotów z realizowanymi programami studiów, zapisywanie się na zajęcia, rejestracje na moduły kształcenia wybieralnego według jednej z kilku dostępnych metod, uzyskiwanie informacji o płatnościach za usługi edukacyjne, otrzymanej pomocy materialnej itp., komunikowanie się z uczestnikami swoich grup zajęciowych i ich prowadzącymi. Ponadto w USOSweb każdy student może zapoznać się z oferowanymi przedmiotami, wymaganiami dydaktycznymi na poszczególnych kierunkach studiów, strukturą uczelni, a także wyszukać pracowników.

Dodatkowo głównymi kanałami wymiany informacji min. o warunkach przyjęć na studia, programie studiów, jego realizacji i osiągniętych wynikach są: Internet (www.dsw.edu.pl), System Wirtualna Uczelnia (<http://harmonogramy.dsw.edu.pl>), system USOSweb (<https://usosweb.dsw.edu.pl>), Microsoft365 (<https://login.microsoftonline.com>), podstrony poszczególnych jednostek, które świadczą usługi dedykowane bezpośrednio kandydatom na studia i studentom, a także gabloty, ulotki/informatory, portale społecznościowe, platforma e-learningowa (MS TEAMS, Moodle), tutorzy,

popularyzacja kierunku (np. Targi Pracy i Przedsiębiorczości Week4Work, Akademia Umiejętności, Dni Otwarte Uczelni, Festiwal Nauki itp.).

Wszystkie informacje bieżące, ogłoszenia, wiadomości o aktualizacji poszczególnych elementów zamieszczane są na stronie DSW oraz powiązanych profilach w mediach społecznościowych:

- Facebook: <https://www.facebook.com/DolnoslaskaSzkolaWyzsza>,
- Instagram: https://www.instagram.com/dolnoslaska_szkola_wyzsza/,
- LinkedIn: <https://www.linkedin.com/school/dolno%C5%9Bl%C4%85ska-szko%C5%82a-wy%C5%BCsza/>.

Wydarzenia naukowe, kulturalne i rozrywkowe, podobnie jak sukcesy studentów i pracowników są opisywane w aktualnościach na stronach Uczelni i w mediach społecznościowych. Oprócz zamieszczania informacji w sieci wszystkie bieżące komunikaty dla studentów, ogłoszenia i wiadomości są zamieszczane w ogólnodostępnych gablotach, monitorach i na tablicach ogłoszeń. Informacji udzielają także: Dziekanat, Władze Wydziału oraz tutorzy grup.

9.2. Sposoby, częstość i zakres oceny publicznego dostępu do informacji, udziału w ocenie różnych grup interesariuszy, w tym studentów, a także skuteczności działań doskonalących w tym zakresie

Wszystkie informacje związane z przyjmowaniem na studia, tokiem studiów, programami studiów oraz ich bieżącą obsługą zamieszczane są na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej (<https://bip.wsb.pl/dsw>) oraz witrynie internetowej Uczelni (<https://www.dsw.edu.pl>).

Cyklicznego przeglądu zakresu i sposobu prezentacji informacji przekazywanej w kanałach elektronicznych dokonują osoby funkcyjne i pozostali pracownicy Uczelni, w zakresie podległych im komórek organizacyjnych Wydziału i Uczelni. Osoby te proponują także zmiany w zakresie treści udostępnianych w kanałach informatycznych oraz sposobu ich prezentacji.

Pełnomocnik Rektora ds. studentów i doktorantów z niepełnosprawnością oraz Dział Marketingu dokonały analizy treści strony internetowej pod względem ich dostępności oraz potrzeb różnych grup odbiorców. Obecna strona internetowa Dolnośląskiej Szkoły Wyższej dostosowana jest do standardu WCAG 2.0. (Web Content Accessibility Guidelines).

Uczelnia w styczniu 2022 r. przystąpiła do realizacji dodatkowego nowego projektu pt. *Nowy BIP – dostosowanie do wymogów WCAG 2.1* (dostosowanie treści i layoutu do odbioru dla osób z niepełnosprawnościami). Projekt ma na celu zwiększenie funkcjonalności i efektywności działania strony BIP DSW oraz umożliwienie korzystania z niej na urządzeniach mobilnych (smartfony/tablety), co spowoduje zwiększenie ekspansywności stron BIP dla wszystkich użytkowników. Projekt zostanie zrealizowany w drugim kwartale 2022 roku we współpracy z zewnętrzną firmą specjalizującą się w tym zakresie.

Polityka informacyjna uczelni zakłada, że informacje dla kandydata na studia prezentowane są na stronie Uczelni (wizerunkowo-marketingowej) oraz w BIP DSW, natomiast informacje dla studentów w BIP DSW oraz w USOSweb.

Zmian na stronie DSW, w systemach informatycznych Uczelni oraz w mediach społecznościowych dokonują administratorzy strony Uczelni i administratorzy funpage'a na Facebooku, Instagramie. Zbierane uwagi dotyczą: aktualności, rzetelności, zrozumiałości i kompleksowości informacji o studiach, ich zgodności z potrzebami odbiorców (tj. kandydatów na studia, studentów, doktorantów, pracowników). Komunikacja między pracownikami i studentami jest również wspierana przez system USOSweb, Microsoft365 oraz Wirtualny Dziekanat. Informacje mogą być, na wniosek studentów, przekazywane także drogą mailową lub telefoniczną, jeśli nie są przedmiotem szczególnej ochrony.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

10.1. Sposoby sprawowania nadzoru merytorycznego, organizacyjnego i administracyjnego nad kierunkiem studiów

DSW dąży do stałego podnoszenia jakości kształcenia i działalności naukowej. Realizacja tego celu jest możliwa dzięki sprawnemu zarządzaniu i spełnieniu krajowych przepisów prawa i regulacji wewnętrznych. Uczelnia realizuje politykę zapewnienia jakości kształcenia poprzez Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia DSW przyjęty Zarządzeniem Rektora 14/2021. System realizowany jest w oparciu o ustawę z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, rozporządzenia ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, uchwały PKA, statut uczelni, wewnętrzne prawo uczelni. System wiąże się bezpośrednio z realizacją misji Uczelni i strategią jej rozwoju. Nawiązuje do dorobku i doświadczenia nauczycieli akademickich, standardów kultury akademickiej, dążenia do ciągłego rozwoju kadry, doskonalenia organizacji kształcenia. Cele systemu obejmują: ciągłe zapewnienie i podnoszenie jakości kształcenia; dążenie do kreowania własnej, niepowtarzalnej tożsamości akademickiej; ustawiczną dbałość o realizację procesu kształcenia i osiąganie zakładanych efektów uczenia się; aktualizowanie i doskonalenie programów studiów I i II stopnia, jednolitych studiów magisterskich oraz programów szkoły doktorskiej, a także sposobów weryfikacji zakładanych efektów uczenia się; dostosowywanie programów studiów do aktualnych potrzeb i potencjału rozwoju społecznego, kulturowego i gospodarczego regionu oraz jego krajowego oraz międzynarodowego otoczenia; wspomaganie rozwoju naukowego, zawodowego i społecznego studentów i doktorantów; włączanie w proces projektowania, doskonalenia i realizacji kształcenia interesariuszy z otoczenia społecznego, gospodarczego i kulturalnego oraz studentów i doktorantów.

W zakresie odpowiedzialności nad kierunkiem kształcenia funkcje organizacyjne i menedżerskie pełni na pierwszym etapie menedżer kierunku, na drugim Dziekan Wydziału Studiów Stosowanych.

Dodatkowo sprawowaniu nadzoru nad kadrami prowadzącymi zajęcia dydaktyczne na kierunku służą sprawozdania roczne składane przez wykładowców w uczelnianym systemie eNDO, w którym dział DYDAKTYKA pozwala na rozbudowaną sprawozdawczość z działań własnych, np. eksperymentowanie z nowymi metodami pracy dydaktycznej, udział w dodatkowych warsztatach czy kursach doskonalących, zaangażowania w dydaktyczne projekty rozwojowe, wymianę doświadczeń z innymi pracownikami – w tym hospitage koleżeńskie, inicjowanie działań na poziomie Kolegium, aktualizowanie kart przedmiotów, czy w zakresie organizacji alternatywnych form weryfikacji efektów uczenia się dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, działaniach aktywizujących podejmowanych w środowisku studenckim. Informacje powyższe są weryfikowane przez menedżera kierunku oraz Dziekana, są podstawą oceny pracowniczej. Lider Kolegium ma możliwość zebrania wskazanych przez pracowników doświadczeń w celu rozwijania najlepszych praktyk dydaktycznych Zespołu oraz całej uczelni.

10.2. Zasady projektowania, dokonywania zmian i zatwierdzania programu studiów

Na wydziale obowiązuje procedura projektowania i dokumentowania programów studiów na określonym kierunku studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia, jednolitych studiach magisterskich opartych na Polskiej Ramie Kwalifikacji. Wprowadzona została zarządzeniem Zarządzenie nr 13/2021 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych. Ma ona na celu zapewnienie odpowiedniego planowania i dokumentowania koncepcji/programu studiów (ze wskazaniem wzorów wymaganych dokumentów) oraz osiąganie przez studentów efektów uczenia się ustalonych dla kierunków, zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, aktualizację kształcenia w oparciu o wymogi

rynku pracy, a także stworzenie rzetelnego źródła informacji na temat kształcenia. Zakłada ona między innymi, że projektując program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim uwzględnia się zajęcia związane z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów, natomiast projektując program studiów dla kierunku o profilu praktycznym uwzględnia się zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, które są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. W dokumencie określono zasady projektowania nowego kierunku oraz nowego modułu kształcenia wybieralnego (specjalnościowego), sposoby opiniowania i zatwierdzania nowego programu, sposoby dokonywania zmian w programie oraz doskonalenia programu studiów. W procedurze określono zakres odpowiedzialności i działania związane z nadzorem nad procesem kształcenia, oceną realizacji zakładanych efektów odbywa się poprzez przegląd modułów składających się na program kształcenia; oceną poprawności dobranych metod weryfikacji efektów uczenia się / sposobów sprawdzania efektów uczenia się odnosi się do oceny dobranych metod nauczania i sposobów sprawdzania efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz stopnia ich osiągnięcia w odniesieniu do minimalnych wymagań w tym zakresie. Procedura wskazuje także sposób wycofywania z oferty form edukacyjnych.

10.3. Sposób i zakres bieżącego monitorowania oraz okresowego przeglądu programu studiów na ocenianym kierunku oraz źródeł informacji wykorzystywanych w tych procesach

Dla każdego kierunku studiów, realizowanego lub przygotowywanego do uruchomienia w ramach Wydziału, Dziekan powołuje na wniosek menedżera kierunku Radę Programową Kierunku, w której skład oprócz pracowników uczelni wchodzi studenci oraz współpracujący z uczelnią interesariusze zewnętrzeni. Do zadań Rady Programowej Kierunku należy m.in.: sprawowanie nadzoru merytorycznego nad realizacją programu studiów; doskonalenie koncepcji kształcenia i programu studiów; występowanie do dziekana wydziału z inicjatywą wprowadzenia zmian do programu studiów danego kierunku; przygotowanie planu rozwoju kierunku uwzględniającego potrzeby studentów i otoczenia społecznego, gospodarczego oraz kulturalnego; opiniowanie tematów prac dyplomowych przedkładanych członkom rad programowych przez promotorów za pośrednictwem menedżera kierunku; prowadzenie monitoringu zakładanych efektów uczenia się dla właściwego kierunku, poziomu i profilu studiów, w szczególności w odniesieniu do zgodności zakładanych efektów uczenia się z aktualnymi potrzebami rynku pracy, aspiracjami studentów, ze standardami i dobrymi praktykami kształcenia ogólnoakademickiego lub praktycznego oraz z obowiązującym stanem prawnym; analizowanie dokumentacji potwierdzającej weryfikację efektów uczenia się na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie studiów, w tym w procesie dyplomowania; przygotowanie dla menedżera kierunku wniosków i rekomendacji dotyczących doskonalenia procesu uczenia się, weryfikacji efektów uczenia się; wydawanie opinii w sprawie tworzenia lub likwidacji specjalności na kierunku.

Za opracowanie, monitorowanie oraz doskonalenie programu studiów odpowiada menedżer kierunku. Do jego kompetencji należy nadzór i kierowanie procesem dydaktycznym, weryfikacja i doskonalenie programów we współpracy z zespołem naukowo – dydaktycznym, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz studentami. Odpowiada on za tworzenie i modyfikację programu, przygotowanie dokumentacji związanej z zatwierdzaniem nowych programów kształcenia; gromadzenie dokumentacji do tych działań; aktualizację i ewidencję przez prowadzących kart przedmiotów realizowanych w kolejnych cyklach kształcenia. W doskonaleniu programów zaangażowane są doraźnie lub na stałe tworzone zespoły.

Menedżer kierunku wraz z członkami zespołu opracowują katalog efektów uczenia się, konsultowany z Wydziałową Komisją ds. Oceny Jakości Kształcenia, a następnie prezentowany na posiedzeniu Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia i zatwierdzany przez Senat.

W proces projektowania i doskonalenia programów studiów zaangażowani są studenci, biorąc udział w pracach ciał kolegialnych Uczelni (2 przedstawicieli w Radzie Akademickiej) oraz przedstawiciel w Radzie Programowej Kierunku oraz Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia.

Program studiów zatwierdza Senat. W kartach określone są sposoby przeprowadzania weryfikacji osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się.

10.4. Sposób oceny osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów ocenianego kierunku, z uwzględnieniem poszczególnych etapów kształcenia, jego zakończenia oraz przydatności efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji, jak też wykorzystania wyników tej oceny w doskonaleniu programu studiów

Niezbędnym elementem programu studiów są również karty przedmiotów, opracowywane przez nauczycieli akademickich. Menedżer kierunku sprawdza wykonanie i kompletność kart przedmiotów i decyduje o zatwierdzeniu. Wykładowcy prowadzący zajęcia podają na pierwszym spotkaniu zasady i warunki zaliczenia. Podstawą weryfikacji efektów uczenia się są: zaliczenia i egzaminy z wszystkich form zajęć przewidzianych w planie studiów, zaliczenia praktyk studenckich, praca dyplomowa i egzamin dyplomowy. Prowadzący zajęcia zamieszczają ocenę weryfikacji osiągniętych przez danego studenta efektów uczenia się w Uniwersyteckim Systemie Obsługi Studiów (USOSweb).

Wykładowcy są zobowiązani udokumentować proces weryfikacji efektów uczenia się w teczkach prowadzonych przedmiotów. Do teczek trafiają próbki prac pisemnych, wyniki egzaminów i kolokwium, zestawy pytań do zaliczenia, projekty, na podstawie których dokonano oceny osiągnięcia efektów uczenia się.

Sposoby oceny osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do poszczególnych przedmiotów zawarte są w kartach przedmiotów. Stanowią one dla Rady Programowej Kierunku źródło do oceny adekwatności stosowanych metod i kryteriów oceniania do zakładanych efektów uczenia się. Weryfikacja osiąganych efektów odbywa się również na podstawie przeglądu przez Radę Programową Kierunku teczek przedmiotów oraz prac dyplomowych/projektowych, protokołów z egzaminów dyplomowych/projektowych oraz recenzji prac dyplomowych/projektowych i protokołów z egzaminów dyplomowych. Na Wydziale Studiów Stosowanych przyjęto Zarządzeniem nr 2/2022 Dziekana Wydziału Studiów Stosowanych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej z siedzibą we Wrocławiu z dnia 11 stycznia 2022 r. zasady monitorowania jakości prac dyplomowych/projektowych i rzetelności ich oceniania oraz sposobu przeprowadzania egzaminów dyplomowych. Pozwoli ona na coroczny przegląd losowo wybranych prac dyplomowych/projektowych dopuszczonych do egzaminu dyplomowego w poprzednim roku. Przeglądu dokonuje komisja wyłoniona z Rady Programowej Kierunku. Wnioski z przeglądu omawiane będą na zebraniach pracowników prowadzących zajęcia na kierunku.

Przydatność efektów uczenia się na rynku pracy lub w dalszej edukacji oceniana jest przez absolwentów w ankietach badających losy absolwentów, przeprowadzanych przez Biuro Karier i Praktyk oraz na zlecenie DSW przez Centrum Rozwoju Szkół Wyższych TEB Akademia Sp. z o. o. Raport z badania omawiany jest na spotkaniach: pracowników Wydziału, Menedżerów Kierunku, Uczelnianego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia. Wyniki badania służą także Radom Programowym Kierunków w doskonaleniu programów studiów.

Losy studentów są monitorowane przez Biuro Karier i Praktyk, a wnioski przekazywane do wydziału w celu analizy.

Ocena skuteczności przyjętych rozwiązań organizacyjnych następuje poprzez:

1. Analizę wyników ankiet ewaluacji studenckiej. Ankiety oceny kadry dydaktycznej wypełniane przez studentów na koniec każdego semestru. W arkuszu ewaluacyjnym studenci oceniają program przedmiotu, jego praktyczność, stopień realizacji założonych efektów uczenia się, możliwości konsultacji z prowadzącym. Dodatkowo w pytaniach otwartych proszeni się o wskazanie treści, o które warto wzbogacić przedmiot lub co ich zdaniem może zostać ograniczone. Ankieta ewaluacyjna prowadzona jest Zarządzeniem nr 7/2021 Dziekana WSS, zaś procedury przeprowadzania ewaluacji procesu kształcenia określona jest w zarządzeniu nr 20/2020 Dziekana WSS.

2. Hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzone przez dziekana, prodziekanów lub osoby wskazane przez Wydziałową Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia. Procedurę hospitacji zajęć prowadzonych przez nauczycieli i doktorantów szczegółowo określa Zarządzenie nr 16/2020 Dziekana WSS. Hospitacje mogą mieć charakter planowany lub pozaplanowy. Hospitacje pozaplanowe mogą zostać przeprowadzone na wniosek Rektora, Dziekana, Prodziekana ds. kształcenia, Prodziekana ds. studentów i współpracy z otoczeniem, menedżera kierunku, Kierownika Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Kierownika Pracowni Kształcenia Językowego lub gdy do Dziekana wpłynie formalne zgłoszenie studentów o nieprawidłowościach podczas zajęć dydaktycznych, a także gdy hospitacje nie zostały przeprowadzone z uwagi na brak realizacji zajęć dydaktycznych zgodnie z planem zajęć.

3. Badanie Atrybutów Marki przeprowadzane wśród studentów raz w roku pod koniec każdego roku akademickiego (na przełomie kwietnia i maja). Zakres przedmiotowy badania obejmuje wszystkie aspekty funkcjonowania uczelni, począwszy od oceny procesu dydaktycznego (oferta programowa, zajęcia i wykładowcy, e-learning, organizacja studiów), obsługi administracyjnej, infrastruktury, życia studenckiego, współpracy międzynarodowej a skończywszy na badaniu rekomendacji studiów. Z wynikami badań zapoznawani są kierownicy jednostek uczelni oraz menedżerowie kierunków.

Bieżące monitorowanie programu kierunku studiów jest realizowane poprzez m.in.: zgłaszanie uwag i propozycji przez studentów do wykładowców prowadzących zajęcia, menedżera kierunku lub dziekana/prodziekana ustnie, podczas konsultacji lub mailowo w czasie ich cotygodniowych dyżurów oraz analizę wyników ewaluacji wszystkich zajęć każdego semestru. Każdy wykładowca otrzymuje wyniki ewaluacji swoich przedmiotów w semestrze.

Menedżer Kierunku i Dziekan otrzymują wyniki ewaluacji wszystkich nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w danym semestrze. Na podstawie analizy wyników dziekan może zlecić menedżerowi kierunku przeprowadzenie działań naprawczych takich jak: 1. Rozmowa wyjaśniająca z nauczycielem akademickim; 2. Hospitacje zajęć (planowe i pozaplanowe). Dziekan również może sam przeprowadzić taką rozmowę z nauczycielem wskazując mu zakres działań doskonalących lub w razie konieczności może podjąć decyzję o odsunięciu nauczyciela akademickiego od prowadzenia zajęć. W przypadku naruszenia regulaminu pracy czy nieetycznych zachowań sprawa kierowana jest do Uczelnianej Komisji ds. Dyscyplinarnych.

Monitoring okresowy programu dokonywany jest przede wszystkim przez Radę Programową Kierunku poprzez co semestralne spotkania, dyskusję o osiągniętych efektach uczenia się, sposobach ich raportowania i weryfikacji, przegląd kart przedmiotów i teczek przedmiotowych, dyskusję nt. dostosowania oferty programowej do zapotrzebowania studentów i rynku.

Wniosek o dokonanie zmian w programie studiów, w tym m.in. propozycje stworzenia nowego modułu przedmiotów wybieralnych, nowego modułu/przedmiotu, zmiany w kolejności realizowanych

przedmiotów, zmiany sposobu weryfikacji efektów uczenia się itd. może zgłaszać każdy pracownik zatrudniony na stanowisku badawczym, badawczo-dydaktycznym, dydaktycznym, współpracownicy zewnętrzni prowadzący zajęcia na danym kierunku, a także członkowie Uczelnianej Rady ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, działających w ramach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w DSW.

Proponowane zmiany są zgłaszane menedżerowi kierunku lub Radzie Programowej Kierunku, a po ich akceptacji przedstawiane Radzie Uczelnianej ds. Jakości Kształcenia. Pozytywna opinia Rady pozwala na przedłożenie zmian lub nowego programu studiów Senatowi wraz z opinią Samorządu Studenckiego. Uchwała Senatu pozwala na wprowadzenie proponowanych zmian do programu studiów, który obowiązuje od kolejnego roku akademickiego.

10.5. Zakres, formy udziału i wpływ interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów, i interesariuszy zewnętrznych na doskonalenie i realizację programu studiów

Rada Programowa Kierunku składa się z pracowników danego kierunku i uczelnianych opiekunów praktyk oraz przedstawicieli studentów oraz właściwych interesariuszy zewnętrznych weryfikuje napływające propozycje doskonalenia efektów uczenia się od studentów, wykładowców, przedstawicieli pracodawców i absolwentów. Wnioski te służą jako podstawa do działań powołanej na Wydziale Studiów Stosowanych Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia. Jest ona elementem wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia DSW. Do kompetencji Wydziałowej Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia należy kreowanie polityki zapewniania jakości kształcenia zgodnej z wytycznymi zewnętrznymi, własnym potencjałem i potrzebami. Komisja ta przedkłada Uczelnianej Radzie ds. jakości kształcenia raport wydziału na koniec roku akademickiego dotyczący oceny efektów uczenia się, który pozwoli zapewnić doskonalenie programu studiów (zgodnie z wymaganiami rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów).

Interesariusze zewnętrzni są zapraszani na posiedzenia Rady Programowej Kierunku, Wydziałowej Komisji ds. oceny jakości kształcenia i Uczelnianej Rady ds. jakości kształcenia. Ponadto wszyscy studenci wyrażają swoje opinie w ramach procesu ankietyzacji w systemie USOSweb oraz w ramach prowadzonych w DSW innych ankietowych Badań Atrybutów Marki (BAM). Studenci mogą wskazywać na treści programowe, które chcieliby wprowadzić do procesu kształcenia i zwrócić uwagę na nowe trendy występujące na rynku pracy. Interesariusze zewnętrzni mogą brać bezpośredni udział w procesie tworzenia, proponować dokonywanie zmian wszelkich elementów związanych z aktualizacją programu studiów. Ponadto interesariusze współpracują w zakresie realizacji badań naukowych i wykorzystywania ich wyników w procesie dydaktycznym, a także w obszarze praktyk zawodowych oraz realizacji prac dyplomowych. DSW ma podpisanych szereg umów o współpracy w wymienionych obszarach z wieloma instytucjami w regionie Dolnego Śląska.

Przyjęty system weryfikacji pozwala w sposób przejrzysty i efektywny dostosować ofertę kształcenia do potrzeb rynkowych.

Należy zwrócić uwagę na istotny w uczelni instytucjonalny i interdyscyplinarny efekt synergii w zakresie doskonalenia i monitorowania procesu kształcenia. W DSW odbywają się otwarte dla wszystkich nauczycieli seminaria, koordynowane przez przedstawicieli Uczelnianego Zespołu ds. innowacyjnych metod dydaktycznych i Akademii Umiejętności, którego członkami są pracownicy kierunku. Seminarium zorganizowane w listopadzie 2019 r. dotyczyło nowoczesnych metod dydaktycznych stosowanych na uczelniach TOP-100 Listy Szanghajskiej, zaś seminarium online z lipca 2020 r. poświęcone było interdyscyplinarnej wymianie doświadczeń i dobrych praktyk zarówno wśród pracowników DSW, jak i wykładowców prowadzących zajęcia na zlecenie.

Wiosną 2021 r. zrealizowano także Forum Metodyczne Uczelni Wyższych w formie zdalnej

W ramach doskonalenia oferty dydaktycznej pracownicy prowadzący zajęcia na kierunku wraz z menedżerem kierunku, podejmują inicjatywy opracowania nowych specjalności wynikających z powyżej opisanych procesów. Weryfikacja i uzyskanie opinii wobec pomysłów koordynowane jest przez menedżera kierunku w ramach procesów wewnętrznego opiniowania na Uczelni.

Część II. Perspektywy rozwoju kierunku studiów

Analiza SWOT programu studiów na ocenianym kierunku i jego realizacji, z uwzględnieniem szczegółowych kryteriów oceny programowej

	POZYTYWNE	NEGATYWNE
Czynniki wewnętrzne	<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> – program studiów dostosowany do potrzeb zmieniającego się rynku pracy – zajęcia prowadzone przez osoby czynne zawodowo w obszarze pedagogiki specjalnej oraz posiadające bogate doświadczenie praktyczne – wysoki poziom kadry naukowo-dydaktycznej, dla 100% kadry DSW jest podstawowym miejscem pracy – opieka tuteurska na kierunku oraz nowoczesny system wsparcia studentów, w tym osób z niepełnosprawnością – elektroniczny dziekanat (wraz z elektronicznym systemem rejestracji prac-APD) 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak odpowiedniej dynamiki rozwoju młodszej kadry naukowo-dydaktycznej kierunku – utrzymująca się od dawna przewaga studentów niestacjonarnych, zaangażowanych zawodowo, utrudniająca próby włączania ich w innowacyjne, niestandardowe działania oferowane w programie studiów (autorskie projekty, współpraca w badaniach naukowych nauczycieli akademickich, wyjazdy na semestralne pobyty w uczelniach partnerskich w ramach programu Erasmus+, współautorstwo artykułów naukowych)
Czynniki zewnętrzne	<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmiany strukturalne w zakresie edukacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami i specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – wczesna diagnoza trudności rozwojowych zwiększa liczbę osób z różnymi utrudnieniami – patologizacja życia społecznego (np. nowe uzależnienia) – potrzeba specjalistów – dynamiczny rozwój regionu Dolnego Śląska jako bezpośredniego otoczenia, adresata i interesariusza dla działań podejmowanych na kierunku <i>pedagogika specjalna</i> – realna potrzeba współpracy władz i środowisk oświatowych Dolnego Śląska oraz miasta Wrocławia z kadrą akademicką pracującą na kierunku <i>pedagogika specjalna</i> – zapraszanie nauczycieli jako ekspertów, autorów lub współautorów diagnoz oświatowych, opinii i ekspertyz; angażowanie pracowników w opracowanie strategii rozwoju edukacji dla Wrocławia i Dolnego Śląska 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – trendy społeczne promujące kulturę hedonizmu – niż demograficzny i zmniejszanie się zainteresowania studiami na kierunkach pomocowych – postępująca biurokratyzacja procesu kształcenia, oparta na dokumentowaniu każdej aktywności zwiększa czasowość i pracochłonność działań, które nie są bezpośrednio związane z pracą ze studentami – pozamerytoryczna, nadal występująca nieufność państwowych instytucji w stosunku do uczelni niepublicznych, co utrudnia nawiązywanie różnych form współpracy. – niepewność kolejnych zmian legislacyjnych, duża zmienność i często nieczytelność nowego prawa – kształcenie pedagogów specjalnych odbywa się w cyklu 5-letnich studiów, a nie 3+2, co powoduje ich późne wejście na rynek pracy

(Pieczęć uczelni)

DOLNOŚLĄSKA SZKOŁA WYŻSZA
WYDZIAŁ STUDIÓW STOSOWANYCH
53-609 Wrocław, ul. Strzegomska 55
Tel. 71 356 15 00

Dolnośląska Szkoła Wyższa
Wydział Studiów Stosowanych
DZIEKAN
Joanna Minta
dr Joanna Minta, prof. DSW

.....
(podpis Dziekana)

.....
(podpis Rektora)

Wrocław, 16 marca 2022 r.

Część III. Załączniki

Załącznik nr 1. Zestawienia dotyczące ocenianego kierunku studiów

Tabela 8. Liczba studentów ocenianego kierunku

Poziom studiów	Rok studiów	studia niestacjonarne	
		20/21	21/22
Jednolite studia magisterskie	I	19	-
	II	-	18
Razem:		19	18

Tabela 9. Liczba absolwentów ocenianego kierunku w ostatnich trzech latach poprzedzających rok przeprowadzenia oceny

Poziom studiów	Rok ukończenia	studia niestacjonarne	
		Liczba studentów, którzy rozpoczęli cykl kształcenia kończący się w danym roku	Liczba absolwentów w danym roku
jednolite studia magisterskie	20/21	19	Nie dotyczy
	21/22	0	Nie dotyczy
Razem:		19	Nie dotyczy

Tabela 10. Wskaźniki dotyczące programu studiów na ocenianym kierunku studiów, poziomie i profilu określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).

Nazwa wskaźnika	Liczba punktów ECTS/Liczba godzin	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba semestrów konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	10 semestrów	10 semestrów
Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na ocenianym kierunku na danym poziomie	300	300
łącna liczba godzin zajęć	3025	2496
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	104-119,2	88,3-91,1
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	213,1-219,8	208,7-218,0
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne	20	20
łącna liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk społecznych - w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki społeczne	292	292
łącna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom do wyboru	111	111

Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym	19	19
Wymiar praktyk zawodowych	330	330
W przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego.	60	Nie dotyczy
W przypadku prowadzenia zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:		
Łączna liczba godzin zajęć określona w programie studiów / łączna liczba godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość	3025/310	2496/312

Tabela 11. Zajęcia lub grupy zajęć kształtujących umiejętności praktyczne

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Moduły kształcenia podstawowego	Wykłady/ćwiczenia	270/216	20
Moduły kształcenia kierunkowego	Wykłady/ćwiczenia	1285/1041	91
Moduły przygotowania pracy dyplomowej	Wykłady/ćwiczenia	120/96	11,5
Moduły kształcenia językowego	Ćwiczenia	285/267	12
Moduły praktyk kierunkowych	Ćwiczenia	232	15
Moduły kształcenia specjalnościowego	Wykłady/ćwiczenia	645/516	62,4
Moduły praktyk specjalnościowych	ćwiczenia	128	4
Razem:		2965/2496	215,9

Tabela 12. Zajęcia lub grupy zajęć służące zdobywaniu przez studentów kompetencji do wykonywania zawodu nauczyciela

Nazwa zajęć/grupy zajęć	Forma/formy zajęć	Łączna liczna godzin zajęć stacjonarne/niestacjonarne	Liczba punktów ECTS
Moduły kształcenia podstawowego	Wykłady/ćwiczenia	270/216	36
Moduły kształcenia kierunkowego	Wykłady/ćwiczenia	1285/1041	140
Moduły przygotowania pracy dyplomowej	Wykłady/ćwiczenia	120/96	13
Moduły kształcenia językowego	Ćwiczenia	285/267	12
Moduły praktyk kierunkowych	Ćwiczenia	232	15
Moduły kształcenia specjalnościowego	Wykłady/ćwiczenia	645/516	80

Moduły praktyk specjalnościowych	ćwiczenia	128	4
Razem:		2965/2496	300

Tabela 6. Informacja o programach studiów/zajęciach lub grupach zajęć prowadzonych w językach obcych

Nazwa programu/zajęć/grupy zajęć	Forma realizacji	Semestr	Forma studiów	Język wykładowy	Liczba studentów (w tym niebędących obywatelami polskimi)
Język obcy 1	ćwiczenia	3	stacjonarne, niestacjonarne	język angielski, niemiecki	wszyscy studenci kierunku
Język obcy 2	ćwiczenia	4	stacjonarne, niestacjonarne	język angielski, niemiecki	wszyscy studenci kierunku
Język obcy 3	ćwiczenia	5	stacjonarne, niestacjonarne	język angielski, niemiecki	wszyscy studenci kierunku

Załącznik nr 2. Wykaz materiałów uzupełniających

Załącznik 2.1. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu opisany zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.) oraz § 3-4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861 z późn. zm.).

Załącznik 2.2. Obsada zajęć na kierunku, poziomie i profilu w roku akademickim, w którym przeprowadzana jest ocena.

Załącznik 2.3. Harmonogram zajęć na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, obowiązujący w semestrze roku akademickiego, w którym przeprowadzana jest ocena, dla każdego z poziomów studiów.

Załącznik 2.4. Charakterystykę nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia

Załącznik 2.5. Charakterystyka wyposażenia sal wykładowych, pracowni, laboratoriów i innych obiektów, w których odbywają się zajęcia związane z kształceniem na ocenianym kierunku

Załącznik 2.6. Informacja o bibliotece i dostępnych zasobach bibliotecznych i informacyjnych.

Załącznik 2.7. Wykaz tematów prac dyplomowych uporządkowany według lat, z podziałem na poziomy oraz formy studiów; wykaz można przygotować według przykładowego wzoru:

Załącznik 2.8. Informacja o publikacjach naukowych kadry kierunku

Załącznik 2.9. Informacja o konferencjach naukowych kadry kierunku

Dolnośląska Szkoła Wyższa
